

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA OBMURJE

Murska Sobota, 30. decembra 1954

VI. — Stev. 51. — Cena din 20.—

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Naš tisk« M. Sobota. — Urejuje uredniški odbor. Direktor in odgovorni urednik Jože Vild. Uredništvo in uprava M. Sobota, Trubarjev drevored 2. — Čekovni račun pri podružnici NB FLRJ v M. Soboti št. 641-T-500. — Telefon št. 158. — Tisk Obmurske tiskarne v M. Soboti. — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200 in celoletna 400 din. — Izhaja vsak četrtek. — Poština plačana v gotovini.

PREKMURJE,

KI GA NI NA ZEMLJEVIDIH ...

Zivo mi je pred očmi tale prizor iz časov med dvema vojnama: na majhnem prostoru med soboškim postajnim poslopjem, »Cernjavičovo oštarijo« in bezgovim grmičjem ob preperlem bolniškem plotu se gnete tisoč in več ljudi, posamezne skupine pa se v glasnem pomenku ali celo s prisiljeno pesmijo na ustnih in z lesenimi kovički v rokah rinejo skozi tesna vrata na peron k dolgi kompoziciji vlaka. Med tisočeri glasovi in spreodnikovimi klici nekaj hriplavih driskov in solze slovesa, morje solz... Bil je to mučen in skoraj vsakdanji prizor. In spominjam se, da ob teh slovesih tudi nam otročjem iz Male Kaniže ni bilo vseeno pri duši. Vračali smo se v ulico nekam pobiti, kot da bi nas za našo radovednost nekdo pošeno premikastil. V otroška srca so se vtisnili nič kaj lepi trenutki slovesa tisočev, ki so odhajali za kruhom v Francijo, Nemčijo, Slavonijo. Resda mnogi, ki so odšli spomlad, so se v pozni jeseni vrnili. Tudi po nekaj letih so mnogi prihajali domov. Mnogi so pa ostali zunaj in se pridružili onim,

DRAGI ROJAKI!

Ljudje se srečajo, pa naj bo kjer koli — nam je v prisrčnem pismu sporočila naša rojakinja Matilda Bukočeva iz Francije.

Ljudje se srečajo!
Naj bo prav letošnje Novo leto dan takega srečanja — srečanja med nami, ki živimo v slobodni Jugoslaviji, in rojaki, ki so morali v tuj svet za kruhom — za potrebnim zasluzkom. Je že tako: tujina je vzela mnogo naše dragocene krvi, vzela nam je na tisoče podjetnih mož in žena, ki so si v boju za življenjski obstanek našli novo domovino — daleč proč od svoje rojstne grude, sročev, znancev, prijateljev — najdražjih. In prav taka je resnica: ločijo nas tisoči kilometrov, ločijo nas gore, reke, oceani... in za vedno bi nas ločili, da ni nam osem — doma in v tujini — nekaj skupnega v zavesti: namreč, da smo se rodili in da smo zrastle na slovenski rodni grudi, da smo kot mali otročki osvajali prvi svet na prekmurskih ravninah in položnih hribovskih naše lepe goričke krajine. In kdo ne bi pohitel nazaj v kraje, kjer je preživel svoja detinska leta?

Nova — v krvavem boju za slobodo rojena domovina, socialistična Jugoslavija, misli na svoje drage v tujem svetu. Nanje misli tudi rodna krajina ob Muri, mislijo njeni ljudje in rojaki. In prav zdaj, ko se bliža rojstvo novega leta, so te misli toliko bolj sveže in ohrabrujoče. Spremlja jih iskrena želja, da bi bili stiki med rojstno domovino in našimi izseljenci prihodnje leto še bolj popolni in prisrčni, da bi bila razdalja, ki nas sicer zemljepisno loči, čim krajša, da bi bili eden drugemu kar najbolj blizu. Letošnji obiski naših rojakov v rojstnih krajih so nas prepričali, da smo v tem pogledu na dobri poti...

Dragi rojaki!
Ko te dni pričakujemo novo leto z najboljšimi nadami, željami in pogledi v prihodnost, se sicer ne moremo srečati, si seči v roke, zaželeli vse najboljše in pokramljati — kot je že to navada ob takih srečanjih, in praznikih. In vendar: naj bo naš domači časnik Obmurski tednik tisti prijatelj in znanec, ki vas bo tokrat prvič obiskal in vam posredoval tople želje in tudi novice iz rodne krajine ob Muri. Pošiljajo vam ga rojaki in prijatelji, da bi vam prinesel vsaj nekaj tistega, kar vam drugače ne moremo posredovati, a kar bi prav gotovo radi zvedeli: novice in poročila o življenju vaših dragih v rojstni pokrajini — Prekmurju. Naj bo ta list — posrednik med staro in novo domovino — odsluži vaš stalen prijatelj in obiskovalec.

Novoletno številko domačega časnika smo poslali stotinam izseljencev v tujino. Poslali smo ga z željo, da bi tudi med njimi našel stalne na-

F. Šebjanič

ki so že davno prej odromali in ki se niso več vrnili.

Zategadelj se mi vedno, ko pomislim na ta romanja, vsiljuje misel, da ona stara šolska ali zemljepisna opredelitev Prekmurja ni povsem točna. Prekmurje namreč ne sega samo od Srebrnega brega do Mure. Ne svet, ki ga označuje ta beseda, sega še dalje... Kaj niso drobci te slovenske zemlje razmetani po celem svetu? Kaj ni prekmurski človek, prav tako kot Dolenjc ali Primorac, zakoračil na vseh pet kontinentov sveta? Kaj ga nisem srečal v Budimpešti, v Račistorfu kraj Bratislave, na Dunaju, v Celovcu, na Bavarskem? Kaj ga nisem slišal pripovedovati o svoji farmi v Bretagni, o njegovem napornem delu v Parizu, o njegovi kuharski obrti v New Yorku? Kaj mi ni naš biseri konzul v Montevideu pripovedoval, kako je prihajal k njemu po novice z doma? In kaj nisem zasledil njegovo ime v časnikih in to celo med firmami v Buenos Airesu, v S. Bethlehemu?

Daleč so vseposod so prekmurski izseljenci. Nobena statistika jih ne izkazuje. Tuja celo ne, domače pa skorajda nimamo. So pa vendarle, raztepeni živijo po svetu, trdo delajo in tiho ugašajo, medtem ko njihovi potomci vse bolj in bolj tonejo v tujih narodnostnih morjih.

Kje se že pravzaprav začena ta soojebstna romarska pot? Listam po izseljeniški statistični publikaciji »dežel madžarske svete kronice«, pregledujem grafikone in ugotavljam staro resnico, da slovenske narodnosti niti nekdanji peštanski statističarji niso hoteli priznati in tako prekmurskih izseljencev ni moč najti v razpredelnici po narodnostnem katastru. Našel sem jih pa vendarle in to v rubrikah, ki nosijo že znano oznako »egyéb« (ostali). Mrste številke v teh rubrikah govorijo o tem,

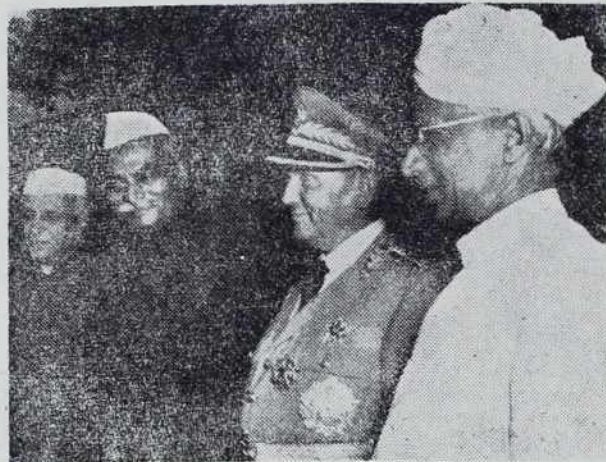
da se je v letih 1899 do 1915 izselilo iz krajev v županiji Vaš 3.107 »ostalih« ljudi, iz županije Zala pa 1.329. To se pravi, da se je do prve svetovne vojne po pristranskih madžarskih statistikah izselilo iz Prekmurja (ne računajoč nekaj sto »ostalih« Slovencev iz porabskih vasi) preko 4000 naših ljudi. Ne bi se mnogo zmotili, če bi dejali, da se je v onih časih dejansko izselilo, v glavnem v Ameriko, 7000 Prekmurcev ali okrog 10% prebivalcev takratnega Prekmurja. Madžarski »kraljevski« statističarji sicer ne pozabljajo omeniti, da se je iz prekmurskih krajev v onih letih izselilo sorazmerno največ vaščanov iz Križevca, Salovec in Strukovec.

K tem izseljencem pa je treba pristeti še one — in teh je prav tako nekaj tisoč, ki so se v tem obdobju in pozneje izselili v druge kraje Avstro-Ogrske in o katerih molčijo vse statistike.

Prva svetovna vojna je deloma zaustavila izseljevanje. Šle pa so vseeno mnoge žene in dekleta. Nov val izseljevanja pa je spet zajel naše kraje takoj po končani vojni. Združene države Amerike, Argentina in Urugvaj so postali »nova domovina« naših ljudi. Množično sezonsko izseljevanje v obdobju med dvema vojnama je prav tako zaustavilo tisoče Prekmurcev v Franciji in Nemčiji; druga svetovna vojna jih je poglala še naprej po svetu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tito v Indiji

Na sliki od leve na desno: predsednik indijske vlade Nehru, predsednik indijske republike dr. Prasad, maršal Tito in podpredsednik indijske republike Radakrišnan.

Predsednik republike maršal Tito doživlja te dni s svojim spremstvom nove dokaze o ljubezni, spoštovanju in prijateljstvu indijskega ljudstva. Že v sredo je zapustil indijsko glavno mesto New Delhi ter odpotoval na obisk v države Pendžab, Pepsu in Pradeš, da bi si ogledal njih znamenitosti in se поблиže seznanil s tamkajšnjimi prebivalci. Med drugim si je ogledal največje indijsko gradbišče hidrocentral in namakalnih naprav Bakra-Nangal ter mesta Kaoko, Pindzoru, Kandagato, Simlo in Candigar. En dan je preživel tudi med prebivalci obrobni predelov Himalaje in se seznanil z njih življenjem, igrami in plesi.

Kjerkoli je potovala maršalova kolona avtomobilov, povsod so jo sprejeli s slavoloki, zelenjem in cvetjem ter indijskimi in jugoslovanskimi zastavami. »Tito zinzabati« in »Svegdan Tito!« (Živel Tito, dobrodošel Tito) so odmevali med gostim spalirjem otrok, kmetov, delavcev in nameščencev. Ob tako toplim in pri srčnem sprejemu je predsednik Tito večkrat ukazal ustaviti ter se je zadržal med množico.

OBMURJE OB PRAZNIKU ARMADNE

VELIKA POLANA

Tudi Velika Polana se je dostojno oddolžila spomenu ustanovitve JLA. Na dan praznika je ob 11. uri krenil k spomeniku padlih žrtev dolg sprevid mladine, pionirjev in predstavnikov množičnih organizacij. Po kratkem govoru predsednika

LENDAVA

Na predvečer praznika naše Armade je bila v Lendavi svečana akademija. Veliko število prebivalcev se je zbralo v veliki dvorani Nafta, da družno s predstavniki naše vojske proslavijo 13. obletnico ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade. Kapetan Smit je spregovoril o njeni poti in razvoju, v kulturnem programu pa so nastopili mešani in moški pevski zbor domače Svobode, njen orkester in dijakinja nižje gimnazije. — ce

RADGONA

Na predvečer dneva Jugoslovanske ljudske armade je bila v Radgoni uspeha proslava. Nastopili so vojaki, pevski zbor in folklorna skupina nižje gimnazije, učenci kmetijske gospodarske šole z zborovno recitacijo »Leto 1945« in folklorna skupina radgonske vojske šole s plesom »Na zeleni trati«. Velika dvorana v Domu kulture je bila že pol ure pred pričetkom proslave napolnjena do zadnjega kotička. Med poslušalci smo videli tudi kmečke ljudi in delavce, kar je treba še posebej pohvaliti. Prišli so tudi iz okolice. Proslava je bila lepa manifestacija povezanosti naše Armade s svojim ljudstvom. B.

LJUTOMER

Okrajni odbor rezervnih oficirjev je priredil svečano akademijo v čast praznika naše Armade. Po slavnostnem govoru majorja JLA tov. Muleja se je odvijal pester kulturni spored. Sodelovali so moški pevski zbor DPD Svoboda, mladinski orkester in harmonikarji glasbene šole, mladinka pa je ob spremljavi klavirja recitala partizansko pesem. Nastopajoče je številno občinstvo nagradilo s toplim priznanjem.

Odlikovanja za prekmurske fante

Rojstni dan naše ljudske Armade je hkrati tudi praznik tistih mladih fantov, ki se doma pripravljajo za vojaško službo. Ob tem prazniku ponavadi vojaški voditelji ocenijo prizadevanja in trud mladincev predvojaške vzgoje in dajo najboljšim tudi zaslužena priznanja. S posebno Naredbo sekretarja za narodno obrambo FLRJ so bili letos za izredne uspehe odlikovani z »Odlikovanjem za predvojaško vzgojo« naslednji prekmurski fantje: Miha Franc od Grada, Emil Po-

čič iz Prosenjakovec, Bela Sapač iz Prosenjakovec, Ivan Skafar iz Belčinec, Alojz Stefanec iz Tišine, Leopold Borš iz Tišine, Ludvik Kučan iz Križevca in Karel Lajnšček iz Salovec. Nadalje so bili pohvaljeni štirje predsedniki ljudskih odborov in osem državnih matičarjev, posebne diplome je dobilo sedem oseb in organizacij, z značko »Najboljšega v predvojaški vzgoji« pa je bilo odlikovanih čez 150 mladincev. C. M.

Letos je obiskalo Prekmurje nad 150 izseljencev. Iz domačih krajev in rojstne krajine so odnesli najlepše otise. O tem pričajo pisma, ki so jih po povratku v novo domovino poslali uredništvu našega lista. — Na sliki: Skupina petdesetih izseljencev je bila lepo sprejeta v Murski Soboti. Oglevala si je tudi kulturne znamenitosti, med njimi spomenik narodnega heroja Stefana Kovača. Slika je našemu uredništvu poslal rojak Jean Svetec iz Francije.

ročnike in lahko uspešno opravljaj poslanstvo vezalca med rojaki na tujem in njihovo staro domovino. Pričakujemo, da se mu tudi vi ne boste odrekli. Prihodnje tedne boste prejeli še nekaj številke na ogled. Obiskal vas bo štirikrat. Če ga boste radi prebrali in se nanj naročili, kar bomo sklepali iz tega, da nam od štirih izvodov ne boste nobenega poslali nazaj, bo postal odslej vaš stalni obiskovalec in prijatelj. Rojake pa, ki se nanj iz kakršnihkoli vzrokov ne morejo naročiti, pljudno naprošamo, da nam od štirih ornejo vsaj eno številko, s čemer nas bodo opozorili, naj jim ga v bodoče več ne pošiljamo.

Z Obmurskim tednikom pa vam pošiljamo tudi iskrene čestitke in oroče želje: naj vam bo novo leto srečno in veselo v novi domovini, kjer prebivate in živite!

vaškega odbora SZDL so pionirji položili na spomenik lep venec. Potem se je proslava nadaljevala v dvorani združnega doma. Predsednik vaškega odbora SZDL je govoril o pomenu JLA, za njim pa je tov. Hanželj s pretresljivimi besedami pripovedoval o trpljenju, ki ga je preživel kot politični jetnik v zloglasnem dachauskem taborišču. Ob pripovedi prestanega gorja ni ostalo suho skoraj nobeno oko. Nato so sledile deklamacije, dijaški pevski zbor je zapel venček partizanskih pesmi, nazadnje so pa pionirke iz osnovne šole zaplesale Titovo kolo. Z globokimi mislimi o borbi in trpljenju našega ljudstva v NOB so se vračali ljudje na svoje svobodne domove.

SVOJIM NAROČNIKOM, BRALCEM, DOPISNIKOM IN SODELAVCEM, PREBIVALSTVU OBMURJA IN ROJAKOM V TUJINI

CESTITA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Komuna s cenejšimi gnojničnimi jamami

(Na pol satirična diskusija)

To se je resnično zgodilo, tako je zapisal sam okrajni predsednik in bog nam pomagaj, če potem njegovi podaniki vse huje mislijo od njega. Bojim se sicer, da mi uredništvo dopisa ne bo natisnilo, ker gre za osebnost z avtoriteto, a jaz se bom le — kot pravimo v političnem jeziku »dotaknil« tudi te osebe. Gre za zvezo komun v Obmurju, stvari je zapisal predsednik Ljutomerskega okraja Bogomir Verdev v Večeru, diskusije z njim sem se pa poleg drugih lotil tudi jaz.

Nekaj zgodovine o Obmurju. Prekmurje je znan pojem; nekoliko manj je znan pojem Mursko polje; znana sta pa še Lotmerk in Radgona. Ta svet je geografsko razdeljen po reki Muri, zgodovinsko politično je bil razdeljen v preteklosti na dve državi s to posebnostjo, da so ljudje »tostran in onstran« Mure imeli isto sveto vladarsko osebo v dveh različnih inčičah: avstrogrški monarh je bil za Stajerce cesar Franc Jožef, za Prekmurce pa kralj Ferenc Joška. Med dvema vojnama se je Prekmurje utrdilo kot poseben pojem, in meni naši slavisti in nekateri, ki so jim družbena vprašanja tuja, očitajo, da imam veliko zaslug, ki sem z njo prešel v literarno zgodovino, da sem vnesel v slovensko literaturo novo obrobno pokrajino Prekmurje.

Za časa izhajanja Ljudske pravice v Lendavi še nismo mislili na komun; nikomur ne bi hotel podtakniti tako daljnosežnega gledanja. Res je pa, da se je že takrat

OD TEDNA DO TEDNA

Svetovni tisk in radio so izredno pozornostjo spremljata pot jugoslovanskega predsednika, pot miru, kakor poudarjajo mnogi uvodniki. Se bolj pa se zadnje dni zadržujejo na skupni izjavi premiera Nehruja in Tita, ki sta jo objavila po končanem prvem delu razgovorov v New Delhiju. V teh razgovorih so ozrastle osnovne ideje bodočega medsebojnega sodelovanja ter načela, ki naj bi veljala za vse države sveta v njih medsebojnih odnosih.

Gre za deklaracijo zgodovinskega pomena.

Mednarodnega sodelovanja si danes ne moremo več zamisliti brez onih temeljnih prvin, ki jih poudarja že Ustanovna listina Združenih narodov, najpivša mednarodna ustava, namenjena osemu svetu: brez medsebojnega priznavanja neodvisnosti, nenapadalnosti in nedotakljivosti, brez enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in neomešavanja v tuje notranje zadeve. To so načela, na katerih lahko sloni mirno sožitje med državami in narodi sveta ne glede na njih družbeno ali državno ureditev, ki vlada pri njih. To so načela dosledne, človekoljubne in pošteno mednarodne politike, po katerih se ravna Indija in Jugoslavija vse od dne, ko sta postali resnično svobodni in neodvisni.

Ni zgolj naključje, da sta oba državnika v deklaraciji odklonila politiko blokov vesil, ki še vedno deli svet na »Vzhod« in »Zahod«, na »svobodno« in »nesvobodno« (zahodno pojmovanje), na »kapitalistično« in »navredno« (vzhodno pojmovanje). Tako razdelitev sveta temelji na oplonih področjih te ali one skupine vesil in držav, ki jim slede. V glavnem se opira na različne ideologije ter družbene ureditve.

V dvajsetem stoletju so državne meje izgubile nekdanjo svojo veljavo. Sveta ni več moč ceniti po režimih, ki vladajo tu ali tam, niti ne po ideologijah, ki jih skušajo na tej ali oni strani prikazati kot boljše in naprednejše, temveč po tem, ali prevladujejo resnično napredni, človekoljubni nameni, ali pa nameni, za katerimi se posredno ali neposredno skrivajo vojnopolitične kolonialne ali celo imperialistične težnje.

Borcev proti vojni, revščini in gladi, a za pošteno mednarodno sodelovanje in pomoč slabo razvitim deželam sveta, je vsak dan več, tako na Vzhodu, kakor Zahodu. In že zaradi tega bi bilo povsem zgrešeno, če bi se pri iskanju resnično naprednih sil oslanjali samo na meje v okviru tega ali onega bloka ali združka držav.

Iz takega pojmovanja mednarodnega sodelovanja tudi izhaja, da Indija in Jugoslavija ne moreta postati »temeljni kamen« nekakšne »tretje sile« ali celo »tretjega bloka«, ki naj bi ostal nekje v sredi med Vzhodom in Zahodom. (O tem kaj radi govore zlonamerni jeziki med zahodnim svetom.) Prizadevanje obeh držav po učinkovitem, otiplivem mednarodnem sodelovanju zavrača tudi vsakršno zamisel o »neutralski«, ki se ne bi zamenila za države v okviru tega ali onega ideološkega ali političnega bloka, temveč bi životarila sama zase in si kvečjemu pridobila za takšne svoje cilje še kako, doslej »neopredeljeno« državo.

Vsaka politika blokov rodi mednarodna trenja, ki se kaj rada spre-

Miško Kranjec

oblikovala nekakšna enotnost teh krajev (da ne posegam še dalje nazaj v zgodovino). Ljudem na tej in na oni strani Mure je že davno bilo samo po sebi umljivo, da spadajo skupaj, in to se jim zdi tudi danes samo po sebi umljivo. Le ljudje iz »Murske« so prepričani, da je treba Prekmurje obdržati zase; nekateri ljudje iz Lotmerka hočejo Lotmerk; nekateri Radgončani pa nočejo slišati niti besede o Prekmurju in prav tako ne o Lotmerku. Naši vrli prekmurški študentje v svojem društvu ali klubu akademikov pa nosijo zastavo takega svetega lokalpatriotizma in zato z neizmernim užtkom in samozavestjo govorijo vse tja do Ljubljane najčistejšo soboško kizmovščino, v kateri niti pokojni Klekl ni vzdržal do kraja; pa tako seveda niti slišati nočejo, da bi sedeli z akademiki onstran Mure skupaj v društvu; potem bi se namreč morali prej ali slej lotiti tudi bolj zapletenih družbenih vprašanj. No — ljudje »tostran in onstran« Mure, preprosti kmečki in sezonski ljudje in delavci in tudi del inteligence ne vidi nikake nesreče v tem, če bi se ti kraji tudi še kako posebej, recimo prek komun zlihi vsaj v takšno enotnost, kakor spadajo geografsko v enotnost, in kakor spadajo v enotnost še po marsičem, kar ni samo geografsko, temveč tudi — široko oznamenovano — človeško. Geografski, psihološki, kulturni in tudi gospodarski pogoji, pa še politični in še marsikakšni so že tu za ustvaritev take zveze komun, ali kakor bi jaz temu rekel: Obmurska komunna. Čeprav v glavnem gre, vsaj nekaterim ljudem, za to, kje bo sedež te široke komunne, bi jaz rekel, da je »glavno mesto« te ko-

z raznimi popravki premetavati. Ljudje o komunah mnogo govorijo in prav gotovo, da ne manjka pametnih predlogov.

Človek se potem »čudom čudi«, ko v mariborskem Večeru (18. dec. 1954 bere izpod peresa okrajnega predsednika v Ljutomeru Bogomira Verdeva takale dovanja in hkrati sugestije ljudem za reševanje tega vprašanja:

»... Vendar pa je precej razlogov, in to predvsem gospodarskih ki vzbujajo pri naših ljudeh težnjo po priključitvi k zvezi komun v Mariboru. (Kar bo posledaj podčrtano, sem podčrtal jaz M. K.) Tako je na primer okraj Maribor okolica podprl elektrifikacijo vasi z znanimi sredstvi, medtem ko smo pri nas delali skoraj brez vsake pomoči družbe. Ist okraj je tudi subvencioniral kmete pri gradnji gnojničnih jam, tako da stane v njihovem okraju 1 kg cementsa le 7 din, medtem ko je pri nas samo po 21 din.

Ce pa se misli osnovati zveza komun v Murski Soboti ali kje drugod, kamor naj bi bili priključeni tudi naši kraji, potem je treba hkrati razpravljati tudi o gospodarskem razvoju teh nerazvitih področij. Brez take razprave in brez določenih jamstev za gospodarski razvoj teh krajev bo volivce težko odvrniti od tega, da se priključijo gospodarsko močni zvezi komun... O tem (kam se bomo namreč priključili! M. K.) se bomo lahko odločili potem, ko nam bodo znani vsi sedeži bodočih komunalnih zvez in ostala vprašanja v zvezi s tem...«

Ce preprosti ljudje tako mislijo, je to še razumljivo, čeprav bi jim nekoč bili rekli, da so špekulanti. Nekoliko hudo pa je, kadar tako misli okrajni predsednik in s takimi pametnimi, tehtnimi mislimi pridobiva za svoje načrte še tiste kmete, ki so mislili drugače. Da vse to s socializmom zares nima nič opraviti, je čisto jasno.

Naš rojak in slovenski pisatelj — Miško Kranjec

mune za zdaj res postranska stvar. Newyork je sicer največje mesto v Združenih državah Amerike, glavno pa Washington; če nekateri vodilni ljudje v Ljutomeru mislijo, da je pogoj za življenje te komunne v tem, da bodi glavno mesto Ljutomer ne pa Sobotna, potem bi jaz rekel: bistvo stvari je komunna ne pa glavno mesto in kdo bo predsednik. Tudi je težko prerokovati, kakšne bodo te komunne, kako bodo živele in kaj vse počele v daljni prihodnosti, o prvih začetkih, ki so morbiti že tu ali pa šele prihajajo, pa ni vredno govoriti, ker takrat ne bomo mnogo drugačni, kakršni smo zdaj. V bistvu mogoče vendarle gre za odnose med nami ljudmi, ki pa seveda zavisijo od najrazličnejših pogojev družbenega reda, načina gospodarstva in podobno.

Vprašanje komun je zdaj v poslednji, odločilni stopnji. Jutri, pojutrišnjem bodo komunne tudi formalno tu, in bolje je stvari zdaj dobro pretehtati, kakor pa kasneje

levijo v spore ali celo v krvava obračunavanja. »Neutralski« ali »pasionost« pomenita v času, ko je treba razlikovati napredne sile od nazadnjaških, zločin do miru na svetu, do mednarodnega sodelovanja in do človeštva sploh. Zgodovina nas uči, da se je bilo treba za napredno misel boriti. V mednarodnih odnosih ne gre za borbo z orožjem, temveč za prepričevanje in pridobivanje. »Neutralski« pa te borbe ne pozna in jo lahko kvečjemu slabi.

Načela, ki jih predsednik Tito in premier Nehru poudarjata v deklaraciji, temelje na Ustanovni listini ter so globoko prežeta z željo po miru in človekoljubnosti. Kot taka bi lahko služila — kot je zapisalo več indijskih časnikov — kot temelj politike oseh držav sveta v njih medsebojnih stikih. Na njih se bodo tudi v bodoče razvijali vsestranski jugoslovansko-indijski odnosi. Kakor že dosti, bosta pravi Indija in Jugoslavija dokazali, da lahko državi z različnim družbenim sistemom plodno in za vse človeštvo koristno sodelujeta.

Vzglede, ki ga velja posnemati!

Manko Golar

Želje ob novem letu 1955

Novo leto, novo leto,
bodi s soncem nam objeto!

V sladke, sončne naj livade
radost oša vesela pade.

Naj v gorice mlade, sončne
sreče lijejo brezkončne.

V plodne njive, v žita sinja
naj ljubezen se razgrinja.

Naj jagnedom tam ob cesti
smehi bodo juter zvesti.

Vsaka vas naj v mlade čase
kakor sončce smehlja se.

Kot čebela v sladke ajde
v hišo srečica naj zaide.

Naj se zdravje in veselje
v vsako hišo se pripelje.

Naj ljubezen bo za Tita
v sreih ljubega razlital!

Novo leto, novo leto,
bodi s soncem nam objeto!

Prekmurje, ki ga ni na zemljevidih...

(Nadaljevanje s 1. strani)

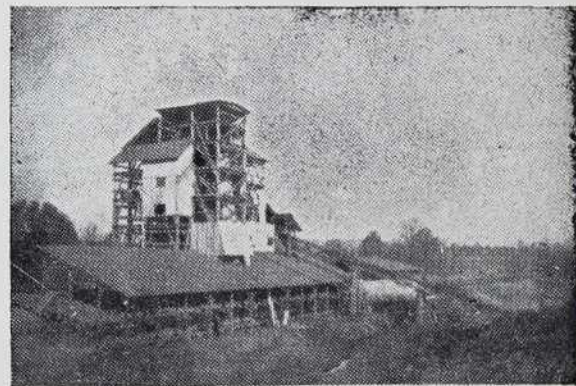
Nihče ni mogel ugotoviti njihovega točnega števila, nihče tega tudi ne bo mogel storiti v bodoče. Nihče si točno ne bo mogel predočiti števila in narodnostnega položaja njihovega potomstva, druge in tretje generacije našega izseljenškega življa. Mislim pa, da bodo imeli precej prav oni, ki menijo, da jih je po svetu vseh skupaj, »starih in mladih«, nad 40.000. Ne vem, koliko tisoč pisem iz daljnih krajev prinaša pošta vsako leto v prekmurske vasi, zdi se mi pa, da sorodniške vezi večine Prekmurcev segajo v zamejstvo, v vse predele zemeljske krogle, od evropskega Severa do južno-ameriškega Ognjene zemlje. Drevo žioljenja naših gospodarskih izseljencev je poglavo korenine na tujih tleh. Sentimentalno jadikovanje za njimi nima nobenega smisla. Kakorkoli pa se je ta naš človek na tujih tleh znašel, udomačil, v nekem oziru je vseeno ostal samsvoj, pozabljen in zapuščen od nas, svojih najbližjih... Odtujili smo se mu v gotovi

meri, ker nas je morda razočaral s svojim preživelim pogledom na svet, s svojim nezaupanjem o naše delo — nikdar pa nismo hoteli prav razumeti, da je on odromal s svoje prekmurske zemlje v času Ferenc Joške ali morda v prvih letih SHS-ovske kraljevine. Tako mu je ostala samo več ali manj platonska ljubezen do grude iz svojega detinstva. Vem, da se je odnos do njega, do tega našega človeka v širokem svetu, dokaj spremenil in vem, da tudi on več ne gleda na nas kot na neke trmoglave vsiljivce in kontrolorje njegovih intimnih romanj v mladosti, domov, k svojim dragim. Letošnji izseljenški dan v Murski Soboti me je še posebej uveril v to. Temelji naših pristnih odnosov z rojaki na tujem so torej vzpostavljani. Naša patriotska dolžnost pa nam narekuje, da izgradimo vse noslove do našega izseljenškega življa v svetu. Se več! Naša dolžnost je, da postavimo lepe mostove do tega našega drugega dela Prekmurja, ki ga sicer ni na zemljevidih, ki pa živi in mora živeti v naših sreih.

bi pa razmišljali, kako naj se ti kraji gospodarsko razvijajo?! Se pravi: doslej nismo, pa poskusimo, da ne bomo nikoli!

Resnično — to so misli okrajnega predsednika, prevod v naš materni jezik in komentar sta pa moja. Mislim, da k temu ni dodati.

Separacija kremenčevega peska v Puconcih. (Glej članek »Pri sejalcih...« na četrti strani!)

razen, da bi človek po tistem vprašal, če je namreč dovoljeno: kaj takle predsednik sploh počne, če se mu ne da razmišljati o gospodarskem področju svojega okoliša, in kakšne načrte snuje, če ima najboljšo voljo svoj okoliš prepustiti nadaljnji pasivnosti.

Kam, Sežana? Kam ti, goli Kras s Kosovelovimi bori? Kam, Istra? Kam, Bela Krajina? Kam, Suha Krajina? Kam ti, Prekmurje in kam sploh dobršen del Jugoslavije? Kaj bo z vami, neplodnimi kraji? Kaj z vami pregosto naseljeni, a brez industrije? Mi v Prekmurju bi sicer lahko rekli: Dobro, če vi nam ne date za gnojnične jame, pa vam mi ne damo nafte, in tudi sraje vam ne bomo več šivali v Soboti. Ali so kraji, ki niti tega ne morejo reči in gorje takim krajem, če se jih ne bo usmilil kak bogat okraj!

Ljudje božji! Pa saj pri komunah gre konec koncev za bolj so-

cialistične odnose med ljudmi, komunami in sploh družbo, ne pa samo za cenejše gnojnične jame! Gre za to, da tudi pasivne kraje spremenimo v donosne, kjer je to možno, kjer pa ni, da bodo tudi tam ljudje člani socialistične družbe, ne pa občinski reveži.

Ce to ni osamljena, »ljutomerska« miselnost, se bojim, da potem že začnemo s komunami na nepričakovanih temeljih, na nič kaj vabljivih nesocialističnih odnosih. Nikar tako!

Občani Prosenjakovec svojemu poslancu Francu Roglu

Presenetila nas je vest, da Vas je sredi neumornega dela bolezen priklenila na posteljo. Zvedeli smo, da ste morali v bolnišnico, zato smo v skrbeh zastra Vašega zdravlja. Tovariš poslanec! Ko Vam pošiljamo iz naše občine najboljše želje k Novemu letu, Vam hkrati želimo čimprejšnjega okrevanja, da boste lahko kmalu čil in zdrav opravljali odgovorno poslanstvo v prid nas vseh in prebivalcev Prekmurja.

Volivci občine Prosenjakovec

V šalovski občini - kulturni in gospodarski napredek

V zadnjem času se v našem domačem listu pridno oglašajo iz številnih prekmurskih vasi, vse premalo pa zasledimo novice iz krajev naše goričke občine — Salovci. Prav zaradi tega pa sem se tudi odločil, da napišem nekaj vrstic o našem delu, uspehih in napredku v letošnjem letu, kajti v goriških vaseh se je marsikaj novega zgodilo.

Pa začnimo pri zadrugi! V kmetijskih zadrugah je združeno domala vse prebivalstvo občine in zadrugištvu je pri nas največja in najbolj močna organizacija. Kmetijska zadruga v Cepincih je lani uredila 2 ha strnjena sadovnjaka, letos pa se je ta površina povečala na 7 ha. Lepo je pogledati sadovnjak, zasajen z mladimi jablanami in breskvami — kdo ne bi ob takim pogledu užival? Čeprav smo precej odmaknjeni od glavnih prometnih cest, že sedaj prihajajo na ogled sadovnjaka številni napredni sadjarji in radovedni ljudje. Nasad sodi med prve v Prekmurju in bo verjetno drugo leto že dal prve sadove, breskve. Zadruga ima tudi svoje kmetijsko posestvo, katerega delovni kolektiv se vztrajno in uspešno bori z začetnimi težavami. Nadejajo se, da bodo lahko že v bližnji prihodnosti vzorno gospodarili. Pričeli so tudi že zaokroževati zemljiške parcele, kar bo v korist posestva in posameznih kmetov.

Salovska zadruga je letos dogradila največji zadrugi dom v Prekmurju. Zdaj opremljajo notranje prostore, kjer bodo tudi občinske pisarne. Pri delu so z veliko vnemo pomagali zadrugišniki, dasiravno so pred leti še stali ob strani; ponosni so, da je njihov kraj v gospodarskem pogledu tako napredoval. Tudi s finančnim uspehom so naši zadrugišniki lahko zadovoljni. Nekaj dobička bodo zadruge vložile v kmetijstvo — za njegov napredek, kar bo članom samo v korist. V Cepincih se tudi menijo o tem, da bi zadrugišniki prihodnje leto dobili brezplačne vstopnice za kinopredstave. Tamkajšnja zadruga vodi računa o življenju svojih članov, se poteguje za njihovo izobrazbo in se odločno bori proti zaostalosti, ki smo jo podedovali — toda ne po naši krivdi.

V Salovcih so se pred kratkim sestali člani zadrugišnih odborov s področja občine in na svojem posvetu razpravljali o tem, kako bodo v prihodnosti na kulturnejši način odkupovali kmetijske pridelke.

Občnega zbora SZDL pri Gradu

so se po svojih delegatih udeležili vsi vaški aktivni občini Gradu. Navzoča sta bila tudi narodni poslanec tov. Kocijančič in tov. Dečko iz Sobotice. Tov. Kocijančič je v svojem govoru nakazal naloge SZDL v bodoči komuni pri Gradu, ki so v glavnem političnega in gospodarskega značaja. Tudi za razvoj in delo Kmetijske zadruge se mora SZDL krepko zanimati in ji povsod pomagati. Pretirano visoke cene industrijskih produktov, a tudi kmetijskih pridelkov ovirajo izboljšanje življenjskih prilik našega delovnega človeka. Za prihodnje leto pričakujemo splošen padec cen. SZDL naj bo gonilna sila pri komuni, pri pripravah za elektrifikacijo, pri solstvu, pri izobraževalnem delu, sploh povsod. Nikakor pa SZDL ne sme dopustiti, da bi razni reakcionarji ovirali delo in napredek kraja.

Po poročilih predsednika in tajnika se je razvila živahna debata. Govorili so o odkupu jabolk. Zadruga se za odkup skoraj ni brigala, čeprav bi ravno ona morala skrbeti za pravičen odkup sadja, saj bi imela od tega lepo korist. Sadja je bilo letos dovolj. Odvažali so ga pa razni prekupčevalci in spekulanti, ki so imeli pri tem ogromne zasluge. O izboljšanju kmetijstva, posebej se sadjarstva in živinoreje, je govoril tov. Mezeg. Tudi osemstopenjska postaja pri Gradu bi bila potrebna. Zbor je izrazil željo, da bi vsaj enkrat tedensko prišel v Grad zobar. Mnogo je ljudi, ki se morajo voziti v Sobotico na popravilo zob, kar je zvezano z velikimi izdatki in še cel dan je izgubljen. Proslava na Ostrožnem in v D. Lendavi so se udeležili tudi člani SZDL, a bi bila udeležba še boljša, če bi bil odbor poskrbel za izdatnejšo agitacijo oz. če bi bil ljudem pomen proslav boljše pojasnjeval.

MLADINSKA ORGANIZACIJA PRI GRADU se je predramila. Pred leti je bilo delo mladinske organizacije pri Gradu zelo živahno. Pozneje pa je po krivdi vodstva nekako zaspalo. Na zadnjem sestanku, ki sta se ga udeležila tudi predsednik in tajnik občinskega odbora, so resno sklenili, da bodo za delo krepko prišli. Naučili se bodo Finžgarjevo igranje »Veriga«, organizirali folklorno skupino in imeli plesne vaje.

— brez posrednikov in nakupovalcev. Nadalje bodo usmerili poslovanje zadrug v skladu z novimi zadrugišnimi pravili in organizirali domačo obrt. Pletli bodo cekarje in druge potrebščine. Zadruga so dosedaj dobivale premalo pomoči od OZZ, kar je bilo čutili tudi v njihovem poslovanju, zato upravičeno pričakujejo, da bo v prihodnjem letu drugače, da bodo vedeli, zakaj okrajnemu zadrugištvu vodstvu plačujejo prispevek. Sprejet je bil tudi skupen sklep za sodelovanje vseh zadrug v boju za napredek kmetijstva.

Letos so na področju občine popravili več mostov. V Cepincih so postavili novega. Pri delu so pridno pomagali vaščani in prebili na gradbišču 14.000 ur. Zadnje tedne pa že tuhtajo, kaj bodo gradili prihodnje leto.

Iznajdljivi so tudi gasilci, saj so v Markovcih in Cepincih postavili stolpe in uredili svoje domove. Ni so tarnali za pomoč in kredite; les so zbrali od kmetovalcev, neuporabnega pa prodali in si tako pridobili denarna sredstva. V Cepincih nameravajo svoj 20 m visok stolp razsvetliti z električnimi lučmi. Električno dovaja domači agregat. Tako hočejo tudi ljudem onstran meje dokazati, da v svojih prizadevanjih vidno napredujejo.

Letos so posvetili vso pozornost skrbni selekciji živine. Imajo že lepo število rodovniških krav, ki smo jih lahko videli na razstavi ob zadnjem občinskem prazniku. Živinorejci pa želijo imeti tudi plemenito postajo. Njihovi zahtevi bo treba čimprej ugoditi.

Organizacija Rdečega križa je podprla akcijo za prostovoljno odajanje krvi. V Cepincih je darovalo kri nad 50 vaščanov. Naši ljudje pa so bili razočarani, ki so zvedeli, da so v sosedni križevski in petrovski občini našli le okrog 20 krvodajalcev.

V naših vaseh smo imeli pred kratkim volitve za vsake odbore So-

cialistične zveze. Udeležba ljudi na volilnih sestankih in živahne razprave so bile pravi odraz dela vaških vodstev SZDL čez leto. Največ so imeli poročati v Budincih. Pred nami pa so dolgi zimski večeri in ljudje se želijo srečati s strokovnjaki in političnimi delavci, zavedajo se, da sta politika in gospodarstvo pri nas tesno povezana. Posebno radi bodo obiskovali razna predavanja. Tudi žene so se odrezale, saj so imele v Hodošu šiviljski, v Salovcih, Dolencih in Budincih pa gospodinjski tečaj. Občinski ljudski odbor se zavzema za kmetijsko gospodarsko šolo in bo v svojem prizadevanju prav gotovo uspel.

Pri našem delu pa ni manjkalo slabosti, ki pa se zdalec ne odteljujejo dobro dela. Zato so lahko naši občani zadovoljni z doseženimi uspehi, v novo leto pa stopajo z neprikritim upanjem, da bodo v prihodnjem letu še večji in pomembnejši za vse prebivalstvo.

Koloman Korpič

16 nagrad v vrednosti 20.000 din

za 16 izžrebanih udeležencev nagradne ankete »OBMURSKEGA TEDNIKA«

Naše uredništvo je v želji, da bi zvedelo za mnenja svojih naročnikov in bralcev o vsebini in urejanju lista, kakor tudi, da bi zvedelo za predloge in pripombe o tem, kaj naj bi naš domači časnik prinašal v prihodnjem letu, sklenilo razpisati nagradno anketo.

V anketi lahko sodelujejo vsi bralci in naročniki našega tednika, pogoj pa je, da pošljejo do 10. januarja izpolnjeni priloženi anketni list. Udeleženci ankete lahko odgovorijo samo na nekaj vprašanj, če na posamezna vprašanja morebiti nečije ali pa ne želijo odgovoriti. Naša želja je, da bi bili odgovori kar najbolj strojni in konkretni, kajti le tako bomo z anketo dosegli zaželjeni smoter.

Sesinajst udeležencev ankete bo nagrajenih z denarnimi vsotami. Njih bo 11. januarja 1955 določil žreb. Dobili bodo naslednje nagrade: 1. nagrada — 5000 din, 2. nagrada — 3000 din, 3. in 4. nagrada po 2000 din, 4 nagrade po 1000 din in 8 nagrad po 500 din.

Sreča se vam torej nasmilja; odgovorite na naša vprašanja in nam anketni list do roka pošljite. Morda pa vam bo žreb tokrat naklonjen?

Za naše pionirje - reševalce nagradne križanke

„DEDEK MRAZ“

pa smo določili pet praktičnih nagrad: zbirko mladinskih knjig, risalni blok s priborom, slikanico in dve knjižni nagradi. Razume se: za one, ki bodo 11. januarja 1955 izžrebani. Rešitve pošljite najkasneje do 10. januarja.

Nagradni dobinki so vredni dva tisočaka.

UREDNIŠTVO

SPREHOD PO RADGONI

Zaman se je trudilo pozno jesensko sonce, da bi prodrlo skozi meglo, ki se je leno vlačila od Mure tja proti zadnjim obronkom radgonskih gor. Pridružil sem se skupini otrok, ki se je v prečni razporednosti igrala na polju v Soto. Med nami se je vnel živahen pomenek, tako da niti vedel nisem, kdaj sem prišel na radgonski hrib, tja, kjer stoji dobro očuvan in restauriran Herbersteinov grad iz XIII. stoletja. Mladi so mi že pod potjo povedali, da je tu Dom onemoglih ljudi, ki so se zatekli semkaj iz vseh delov slovenske domovine. Prej so bili berači, hlapci, dekle... V drugem traktu tega gradu pa je nižja gimnazija. Sedaj jo obiskuje 252 dijakov, ki ne poznajo le šolske knjige in naloge. Pri njej so prid-

ni, prav tako pa tudi pri izvensolskem delu. Njihov pionirski pevski zbor je pod vodstvom ravnatelja tov. Manka Golarja obiskal več slovenskih in hrvaških središč. Tjakaj je ponesel lepo slovensko pesem — pesem graditeljev in ponosnih ljudi ob severni meji. Večkrat ga lahko čujete tudi v oddajah Radia Ljubljana in Zagreb. Mlade pevce so namreč ujeli na magnetofonski trak.

Megla se je razkadila in rodil se je prekrasen sončni dan. Obendoval sem kratese tega kočka slovenske zemlje.

Ko sem se odpravil v dolino, sem srečal ravnatelja nižje gimnazije in od njega zvedel, da so dobili 550 tisočakov in da so zato lahko obnovili gimnazijsko fasado gradu in opravili manjša popravila v notranjosti stavbe. Zatem sva se spustila s hriba navzdol in obiskala gradbišča v mestu. Ustavila sva se pred popolnoma obnovljenim poslopjem sodišča. Dela gredo h kraju in pridni delavci radgonskega gradbenega podjetja bodo tu kmalu vzeli slovo. Za največje gradbeno delo v letošnjem letu imajo prizidek telovadne dvorane k Domu kulture. Dvorana, ki je bila mestu nujno potrebna, je že pod streho in jo bodo drugo leto popolnoma dogradili, opremlili in izročili članom telovadnega društva »Partizan«. Pod njo je tudi kegljišče. Delovni kolektiv DES je letos nadzidal svojo pritlično upravno poslopje. Razen novih pisarniških prostorov so pridobili tudi dobre komfortne stanovanj. V neposredni bližini mesta — v Črešnjicah — pa bodo preuredili nedograjeno poslopje zadrugišnega doma v šeststanovanjsko hišo. Tako bodo precej omilili občutno

stanovanjsko stisko. Za gradnjo se odločno zavzema Ljudski odbor mestne občine.

Kako pa uspeva edino industrijsko podjetje — opekarna? Odgovor je kaj preprost: kar dobro! Delovni kolektiv ima sicer precej težav, vendar pa je težko najti podjetje, kjer bi imeli tako harmonijo med delovnim kolektivom in upravnim vodstvom. Prihodnje leto bodo zgradili novo peč za žganje opeke in ta delovni proces vskladili z mnogo večjo zmogljivostjo sušilnic in predelovalnic. Proizvodnja radgonske opeke pa se bo podvojila.

Pripravljajo se tudi na važno dejanje: ustanovitev bodoče komun. Socialistična zveza je družno z ljudskim odborom priredila že niz posvetovanj in sestankov — tako z aktivisti, kakor tudi z množicami volivcev. Sestanki so bili povsod dobro obiskani in ljudje so živahno in konkretno razpravljali. Posebej sta jih zanimala teritorialni obseg in pristojnosti bodoče komun. Med občane sta tokrat prišla tudi ljudska poslanca tov. Ivan Kreft in Aleksander Pirher.

Po radgonskih ulicah, ki so čiste in snažne, bo kmalu drčal nov, že kupljeni sanitetni avtomobil, ki je velika pridobitev za mesto in okolico. Na njem so se prebivalci potegovali več let. Izprazniti pa bi bilo treba tudi zgradbo na Trgu svobode, kjer ima sedaj sedež izpostava Tajništva za notranje zadeve. To je namreč edina zgradba, ki bi v Radgoni lahko služila zdravstvenim namenom in bila sedež Zdravstvenega doma, je pa prebivalstvu tudi nujno potrebna, posebno še sedaj, ko bo v njegovem mestu tudi sedež komun. B.

V Lendavi so se odločili za zadrugišne svete

Na zadnjem občnem zboru članov Kmetijske zadruge v Lendavi je poročal njen predsednik tov. Slavko Valenčič. Med drugim je dejal, da kmetovalci posameznih vasi še vedno premalo sodelujejo s svojo zadrugo. Temu primerno je tudi število članstva. V Benici, Trilinih, Dolgovaških gorcih in drugje ima zadruga še vedno premalo članov. V drugem polletju so našli 547 članov, vendar je med njimi 29 odstotkov ljudi, ki se ne bavijo s kmetijstvom. Zadrugišni gospodarski odbori še niso dočela opraviti svojega obstoja. Aktivna sta bila samo živinorejski in sadjarski odtok, prav posebno še slednji, saj so letos na področju zadruge poskrpili okrog 4000 sadnih dreves. Posamezni kmetovalci rajši stojijo ob strani, kakor pa da bi se oprijeli dela v gospodarskih odsekih in tamkaj uveljavili svoje znanje in izkušnje. Upravno vodstvo zadruge se je moralo ukvarjati s kadrovskimi problemi, zato ni storilo vsega za napredek v kmetijski proizvodnji. Odslej bo lendavska zadruga delovala le na področju občine, poslovalnici

v Gaberju in Kapci pa sta se priključili zadrugi v Hotizi.

Od devetih poslovalnic se jih šest ukvarja z odkupnimi nalogami. Trgovine z industrijskim blagom so do septembra imele 60 milijonov din prometa, skupaj z odkupom pa 70 milijonov. Največ priglavic ima zadruga s kovaško in kolarsko delavnico, ki sicer nista vrgli nobenega dobička, vendar pa sta članom potrebni. Podobno je s prevoznim parkom, za katerega morajo odplačevati preveliko amortizacijo.

V Pincah ima zadruga svoje posestvo. Tamkaj redijo 25 glav goveje živine. Nimajo pa svojih prostorov, zato ne morejo imeti stalno nameščenih ljudi.

Navzoči člani so popravljali, kako da ima mesnica tako majhen zaslužek, ko pa je vendar znano, da je meso v njej mnogo dražje kot v drugih večjih krajih Slovenije. Kritizirali so tudi malomarnost posameznih službenec, ki se jim niti tokrat ni zdelo potrebno, da bi prišli na občni zbor. Zadruga ima čez 50 službenec, a na zboru je bilo s člani vred prisotnih le 47 ljudi.

Na kraju so se zadrugišniki zavzemali za izvolitev zadrugišnega sveta, ki naj bi v bodoče odgovarjal za poslovanje zadruge. Sklenili so, da bodo na vsakih deset članov izvolili po enega zastopnika v svet. V Lendavi sami so to že storili, v kratkem pa bodo tudi zadrugišniki ostalih vasi določili, kdo bo zastopal njihovo vas v zadrugišnem svetu. —ce

Zbigovci

»Mladi smo, a vendar ne racamo vzadaj,« vedo povedati naši gasilci. Nimajo še potrebnega orodja. Zato se doma učijo samo teoretično, praktične vaje pa izvajajo na orodju sosednega društva v Spod. Sčavnici. So disciplinirani in imajo voljo do dela. Prihodnje leto bodo na temeljih zadrugišnega doma postavili in uredili svoje orodišče. Kupiti nameravajo tudi gasilsko orodje. Njihova vas je namreč na hribu in težje dostopna, zato so v primeru požara le oni lahko prvi pri roki. J. K.

Murska Sobotica ima tudi aktivno gasilsko društvo. — Na sliki: Razvijte prvega gasilskega prapora za Prekmurje. Soboško društvo ga je dobilo kot zaslužen priznanje.

Prijazno naselje Stara gora

leži med Bučkovi in Vidmom ob Sčavnici. Kraj je posebno znan po svojih letnih sejnih. Na Jernejevem in Lucijevem sejmu se navadno zbere mnogo ljudi — od blizu in daleč. Na sejmih je zastopana tudi domača obrt iz Prekmurja; od tam prinese ajdovo in proseno kašo, domače platno, obutev... Sklepajo mnoge kupčije. Pa tudi dobrot za želoodec in okrepčil ne zmanjka v vaški gostilni.

Napredni vaščani se ponašajo z lepim šolskim poslopjem, v katerem je dolga leta službovala pesnica Kristina Šulerjeva.

Sedaj se vztrajno potegujejo za elektriko. Prosvetnemu društvu s pevskim zborom in gledališko družino, Rdečemu križu in drugim organizacijam — vsem je skupen smoter: kulturni in gospodarski napredek domačega kraja.

V poletnem času je Stara gora priljubljena izletniška točka. Pri kulturnih prireditvah v senci stoletnega gabra, odkoder se razlegajo poskočne melodije godbe in lepe domače pesmi, je prijetno za slehernega delovnega človeka. Taki dnevi družijo vaščane in izletnike v eno družino in jim dajejo zaslužen razvedrilo po trudopolnem delu.

V bližnji Trbegovcih je bil rojen pisatelj Ivan Vuk - Starogorski, ki je spisal več povesti, med njimi tudi zgodovinsko povest »Zorislava« in ljudsko igranje v prleškem narečju »Petkov Tonek«.

V rokopisu je imel tudi osnutek libreta »Prleško gostivanje«. Za literarno zapuščino Ivana Vuka bi se bilo treba bolj zanimati in jo tudi zbrati, saj je v veliki meri vsebo-

vala prleško folkloro in domače običaje.

Za kulturne nastope pa vaščanom primanjkuje primernih prostorov, zato lahko samo gostujejo na sosednih odrih. Že več let so njihova prizadevanja usmerjena v to, da bi čimprej položili temelje novi stavbi, ki bi bila primerna za izobraževanje in kulturno izživljanje.

Spričo svojega požrtvovalnega dela si vaščani zaslužijo tudi vsestransko podporo in razumevanje merodajnih činiteljev pri uresničevanju svojega načrta. S.

Gerlinci za napredek

Zadnji tedni so razgibali tudi naše vaščane. Delo na polju je pri kraju. Zdal sekajo les. Ljudje pa imajo tudi več časa za skupno delo. »Nesrečni« transformator je vendarle enkrat postavljen. Zaradi njega je že bilo mnogo govoric, nekaj potrebnih, precej pa odvečnih. Največ pa se imajo vaščani zahvaliti lepemu vremenu. Tudi betonske klečče za postavljanje drogov so že dobili. Začetek je tukaj in dobra volja se je spet naselila med naše ljudi! Počasi bo tudi na tukajšnjih hribočkah zasvetila električna luč in takrat se nam ne bodo več posmehovali goreče žarnice z druge strani meje.

Mladina se pripravlja na igro in skoraj ni večera, da jo ne bi našli v šolskih prostorih. Naredili si bodo tudi oder. Vsak teden dvakrat šahirajo. Na Dan JEA so se pomerili tudi z graničarji. Dvboj so od-

ločili v svojo korist 4:1, zato pa so morali prepustiti zmago v odbojki. Igrali so domala samo pionirji, vendar pa so se morali graničarji za zmago krepko potegovati. Na predvečer so vojake obiskali, obdarili in z njimi dolgo kramljali. Naslednji dan so priredili proslavo s kulturnim programom. Nastopili so tudi pionirji z narodnimi pesmi. Proslave in obiski vojakov so pri nas že običaj, kar je zlasti za mladino prav lepo priznanje. Prav pa bi tudi bilo, da bi se mladi ljudje počutili o sklepih četrtega plenuma CK LMS, posebno še o tistih, ki priporočajo krožke za strokovno vzgojo kmečke mladine. Taki krožki bi nedvomno našli ugodna tla tudi v naših krajih, saj je precej mladih vaščanov ostalo doma na posestvih. Njim pa je znanje tudi zelo potrebno, saj drugače ne bodo mogli čez nekaj let dobro in napredno gospodariti. M. P.

Križevske opekarne nekdanj in danes

Če se nekoliko ustaviš v Križevcih pri Ljutomeru, opaziš na levi strani železniške postaje dva večja objekta. Prvi je ostanek nekdanjih »Slovenskih ciglenc«, ki jih je zob časa že močno oskrnil, v drugem pa dobro gospodari podjetje, ki so ga še pred vojno imenovali »Nemške ciglence«.

Današnje križevske opekarne so bile nekoč v nemških rokah. Lastnik je bila radgonska občina. Za časa Avstro-Ogrske pa so slovenski kmetje zaradi bojkota proti nemški opekarji postavili novo opekarno, ki pa ni bila kos vsiljeni konkurenci, saj je bila njena nasprotnica neprimerno bolj modernizirana. Sčasoma je v konkurenčnem boju propadla, ostala pa je druga — v Borecih. V letih 1951 in 1957 so opekarne morale prenehati z obratovanjem. To je bila najbolj kritična doba, do katere je prišlo zaradi slabega vodstva. Delavci so večkrat zahtevali večje plače, vendar pa tega niso nikdar dosegli. Pred vojno so lahko največ izdelali 4 milijone komadov različne opeke.

Po kakih dveh mesecih premora so po osvoboditvi začeli s plansko proizvodnjo opeke. Borečki opekarji se je pridružila tudi vrstnica v Lukavcih, manjši obrat, ki je bil pred vojno last Nemca Henigmana. Opekarna sploh ni bila modernizirana. Delavci še danes vedo povedati, da so delali po 10 do 12 ur dnevno, toda le od časa do časa. Zmogljivost opekarne je bila odvisna od prodaje opeke, podobno zaslužek delavcev. Sedaj je v obeh opekarinah zaposlenih 160 delavcev. V letu 1953 so dosegli največjo zmogljivost: 8 milijonov opeke vseh vrst ali skoraj enkrat več kot pred vojno.

Sedaj izdelujejo fasadne in navadne zidake, volake vseh vrst, stropnike, PLGD in Rapid opeko, za katero so dobili licenco iz Avstrije. Z opeko Rapid prihranijo graditelji več lesa, strop pa je cenejši in ima dobro toplotno izolacijo. Nadalje izdelujejo opeko Manta, zarazne strešnike, bobrovec, žlebnjake, razne okraske, ograjno opeko, drenažne cevi in druge specialne izdelke po naročilu.

Njihovi izdelki so zaradi dobre kakovosti izredno cenjeni, zato jih izvažajo v Avstrijo in Italijo, svoje odjemalce pa imajo tudi širom Jugoslavije. Njihov bobrovec je zaradi izredne kakovosti zelo iskano blago in ga večinoma uporabljajo pri gradnjah reprezentančnih stavb. Podjetje ima letos okrog 70 milijonov din dohodka. Po vojni je ku-

pilo več modernih izdelovalnih strojev, elektrificiralo obrat v Lukavcih in postavilo velik stanovanjski blok, ki je v okras vsej okolici. V načrtu so imeli tudi gradnjo desetih stanovanjskih blokov, česar pa niso mogli uresničiti zaradi reorganizacije podjetja.

Viden napredek so dosegli zlasti po letu 1951, od takrat, ko upravlja podjetje delavski svet. V delovnem kolektivu si je delavski svet že pridobil zaslužen ugled, saj zna vse probleme pravilno in pravično reševati v dobro delavcev. Socialen sestav delavcev je zelo pester. Ne-

kaj je polproletarcev, nekaj pravih proletarcev — večina izmed njih pa si z delom v opekarini pridobiva glavni zaslužek.

Tudi kulturno življenje je med opekarji dokaj razgibano. Združeni so v sindikalni organizaciji, imajo svojo dvorano in lepo urejeno knjižnico. Delavci radi segajo po knjigah, saj imajo tudi pester izbor knjig. Drugače pa sodelujejo v križevskem prosvetnem društvu. Za ureditev njegove dvorane so že prispevali veliko število prostovoljnih ur in odrinili lepe denarne zneske. J. M.

En dan pri sejalcih kremenčevega peska

Če se pelješ z vlakom iz M. Sobote proti Hodošu, opaziš pri Puncocih novo zgradbo, ki še po eni strani kaže gola rebra. Na prvi pogled meniš, da so tu gotovo postavili poizkusni obrat. Toda kakšen naj bi bil to obrat ob vijugastem potoku, ki mu tu ali tam dela senca bolj — na močvirnatem in prodnatem tlu? In prav tu rase velika zgradba, v kateri se že vrtijo stroji in z vso silo ženejo sejala. Od ranega jutra do poznega večera je čuti njihovo pesem. Vsak dan se ponavlja...

Tudi sredi decembra je bilo slišati to pesem; za delavce v tem podjetju je, bila tega dne morda še bolj mogočna kot druge dni. Zastava je plapolala na vrhu zgradbe in naznanila veliki dan, ki bo v zgodovini podjetja zapisan vse tako dolgo, dokler se bodo v njem vrteli stroji. Bil je dan, ko so si delavci Proizvodnje kremenčevega peska izvolili svoje delavske organe in prevzeli podjetje v svoje upravljanje.

Delavci so zjutraj prihajali na delo kot običajno. Vsak je bil na svojem delovnem mestu in večali so se kupi dragocene surovine. Le tu in tam se je delavec umaknil v okrašen prostor, kjer je opravil svojo volilno dolžnost. Na volilnem lističu so bila napisana imena kandidatov, ki jih je kolektiv sam izbral iz svoje sredine. Volitve so minile že v zgodnjih jutranjih urah in so potekle v najlepšem redu. Vsi oddani glasovi so bili veljavni, kar

pomeni, da so delavci pravilno glasovali. Mar ni to dokaz več, da je podjetje v rokah dobrega strokovnega vodstva in delovne sindikalne organizacije?

V delavski svet so bili izvoljeni delavci in uslužbenci. Med delavci — fizičnimi in umskimi — ni opaziti nobene razlike. Vsi se družno potegujejo za uresničitev skupnega smotra. Tudi žene so se v podjetju že dobro uveljavile; sploh pa je kolektiv zelo pisan, saj so v njem kmečki delavci, mali kmetje in obrtniki. Vsi so potrebni zaslužka, kajti njihova posestva jim ne dajejo toliko dohodka, da bi lahko preživljali svoje številne družine.

Z ustanovitvijo tega podjetja je dobilo zaposlitev okrog 70 ljudi, razen tega pa je tudi kmet — lastnik

OSEM LET GRADBENEGA PODJETJA V RADGONI

1946. leta je bilo ustanovljeno radgonsko Gradbeno podjetje. Razmere, v katerih se je v začetku znašlo, niso bile kaj rožnate. Pisarno so si morali urediti v nedograjenem prosvetnem domu. Kreditov niso dobili in tako so si morali pisarniške potrebščine kupovati iz lastnih sredstev. Naslednje leto so dobili razpadajočo zgradbo na vogalu Cankarjeve in Lackove ulice. Toda poslopje je bilo treba generalno renovirati. V marcu 1947. leta so si v njem uredili dve pisarni in konjski hlev.

Tako je počasi podjetje raslo in se utrjevalo. Zaposlovalo je že nad sto ljudi, ki pa so delali s svojim

orodjem. Vse je vpilo po investicijskih kreditih, ki so jih po dolgem moledovanju le dobili. Toda kaj je bilo tistih 500.000 din za številne potrebe, ki so rasle iz dneva v dan! Toda prva pomoč je le bila. S to vsoto si je podjetje zgradilo skladišče za material in orodje, za daj za stavbo so si postavili lesene lope in v poslopju Para so uredili mizarско delavnico. Naslednje leto so že zgradili svojo mizarско delavnico, ki pa je bila zaradi skopih finančnih sredstev in materiala le delno urejena. V tem letu so največ uredili, saj je bilo v podjetju zaposlenih nad 200 ljudi. Zato pa je bilo potrebno dokončno popraviti glavno poslopje, narediti tesarsko lopo, poleg tega pa so še kupili tovrni kamion.

Potem je dejavnost podjetja nekoliko upadla. Vzrok temu so bile zmanjšane investicije zaradi spora s SZ. Do leta 1952 niso ničesar nabavili, niti razširili svojih prostorov. Ljudje so odhajali na prioritetne gradnje v Vuzenico in drugam. V letu 1952 jih je bilo le 120. V tem letu je podjetje prevzelo Krajevno remontno podjetje, dokončalo že prej začeta dela pri urejanju prostorov, dopolnilo proizvodna sredstva in se tako spet začelo dvigati iz časne omtvelosti. Do danes je vrednost osnovnih sredstev narasla na približno deset milijonov dinarjev.

Podjetje je v letih po osvoboditvi zgradilo na terenu bivšega radgonskega okraja niz objektov v vrednosti nad 120 milijonov dinarjev. Poleg osmih zadržnih domov so v apaki kotlini postavili štiri velike hleve, preuredili radgonski grad, dom onemoglih na Tratah, zgradili sedem transformatorjev, radgonski prosvetni dom in številne druge zgradbe in prostore. Samo letos je podjetje opravilo za 52 milijonov gradbenih del. Zanimivo je, da podjetje pri cenah storitev ni imelo nobenega resnega konkurenta na teritoriju prejšnjega okraja. Zato pa je tudi zgradilo največ objektov.

Vse te uspehe je podjetje doseglo zaradi discipliniranega in trdnega kolektiva, ki ga vodi iniciativni in poštovni upravnik Klopčič. Sad takega dela je tudi dobro družbeno upravljanje podjetja. Za nadaljnje nemoteno delo jim je potrebno vsaj 6 milijonov obratnih sredstev, kajti dosedanja ne zadoštujejo. Prav tako pa je potrebno, da bi jim bile investicije dodeljene že pred gradbeno sezono, ne pa šele v poletju ali pa celo na koncu sezone, kot se je zgodilo letos v več primerih. To sta največja problema podjetja; seveda jih je še več manjših, toda podjetje, ki je skoraj iz nič ustvarilo za nas milijonov vrednost, jih bo gotovo s uspehom premagalo. K. F.

Nekaj v številkah

Tišina po osvoboditvi

Na področju sedanega občinskega ljudskega odbora Tišina je 922 gospodarstev. Prebivalcev so našli 4560. Kmetje obdelujejo 2378 ha zemlje. Na enega prebivalca odpade približno 52 arov zemlje.

Med 360 gasilci je 308 moških, 54 žensk in 18 pionirjev. Njihova društva imajo 3 motorne in 13 ročnih brizgaln, brez te naprave pa so gasilci v Satahovecih. Najboljšo gasilsko četo imajo v Petanjcih, najslabšo pa v Vanča vasi.

Cebelarjev je v občini 56. Imajo 262 AZ panjev in 629 panjev drugih vrst. Cebelarstvo ima največ ljubiteljev na Tišini. V Gederovcih pa ima čebele samo en vlaščan.

Po osvoboditvi so vse vasi v občini dobile elektriko. Največ je bilo letos storjenega na tem področju. V posameznih vaseh pa še vedno lahko najdemo starokopite neže in neverne Tomaže, ki bodo še naprej svetili s smrdljivimi petrolejkami.

Ustanovili so osem zadrug, ki združujejo kmetovalce in jim pomagajo pri obdelavi zemlje. Tri zadruge so morali razpustiti, ker so slabo poslovale. Najboljša je tišinska, najslabša pa renkovska zadruga.

Združne domove so postavili v Gradišču in Tišini. V tišinskiem združnem domu urejajo notranje prostore in postopoma nstvarjajo pogoje, da bo lahko kmalu do cela služil svojem namenu.

V Borecih so postavili gasilski dom, v Petanjcih in Sodišinih pa kupili motorno brizgalno. Tišinci imajo tudi traktor s prikolico, prebivalci M. Črnc pa traktor z mlaticnico in kosilnico.

V občini sta dve lovski družini. J. G.

Tišinske in okoliške matere so že dalj časa sanjale o otroškem vrtcu, v katerem naj bi njihovim maličkim dobili drugi dom, zlasti v času, ko jih kliče delo na polju in travnikih. Zelja so jim je pred kratkim uresničila; dasiravno so malodušnici napovedovali, da ne bo z vrtcem nič, ker ne bodo v njega starši pošiljali svojih otrok, ima vpisanih 27 malih državljancev. Prišlo pa bi jih še več, če bi sprejemali tudi mlajše otročičke.

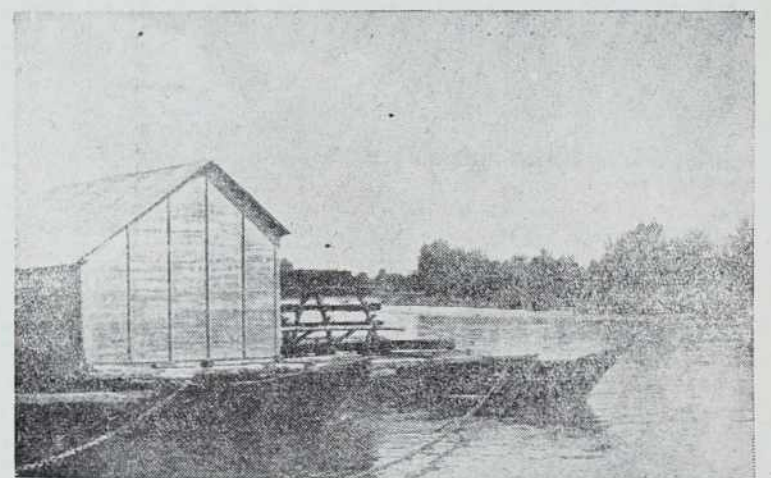
Vzgojiteljica Šošteršičeva se zelo trudi, da bi otroke naučila kar največ lepega in plemenitega, oni pa ji ljubezen vračajo s spoštovanjem, radostjo in otroško razigranostjo. Večkrat obišče otroke na domu, da spozna njihovo življenjsko okolje in postreduje materam potrebne vzgojne napotke. Žene jo cenijo kot dobro svetovalko in pomočnico v materinskih zadevah.

Za otroški vrtec se je odločilno zavzel Občinski ljudski odbor, ki je v ta namen prispeval tudi denarna sredstva. S svojim

razumevanjem je vzpodbujal vzgojiteljico, da je uspešno premagala začetne težave, uredila prostore in okolje, delila materam nasvete in napoved z odprtimi rokami sprejela svoje maličke. Občani so se do danes že lahko prepričali, kako koristna jim je ta vzgojna ustanova, njeno blagodat pa so posebno okusile kmečke matere, ki so se — razbremenjene skrbi za otroke — laže posvetile svojem delu.

Prihodnje leto nameravajo okrog gradu, v katerem je vrtec, urediti mikaven park, kjer se bodo lahko otroci nemoteno igrali v senci košatih dreves. Ljudski odbor bo moral zagotoviti potrebna sredstva v proračunu, da se bo lahko ta ustanova tudi v prihodnjem letu obdržala in razvijala, pomoč pa pričakujejo od okraja, saj so se začeli za vrtce zanimati tudi v sosednjih vaseh. Okrajni ljudski odbor bo moral v bodoče bolj izdatno podpirati otroške vrtce, prav posebno še v tistih krajih, kjer kmečke žene težijo po ustanovitvi novih.

R. Z.

Min na Muri

(Foto Kološa)

Sedeli smo za mizo in večerjali. Med pogovorom so mi domači povedali, da pri sosedovih česejo perje, zato sem stopila malo tja. Hiša je že bila polna ljudi; za mizo, ki je stala vzdolž prostorne sobe, so sedela dekleta in mlajše ženske, starejše ženske pa so posedle okrog peči, ki je tokrat prijazno grela. Čeprav je to žensko delo, so prišli tudi moški; ostali so bolj zadaj, se pogovarjali o gospodarstvu, malo politizirali in tu in tam zabrekli kakšno šaljivo za kratek čas.

»O...« so me vsi v eni sapi pozdravili, ko sem vstopila, dekleta pa so mi pripravila mesto pri mizi, čeprav je bila že polno zasedena. »Že smo se pogovarjale, če boš prišla, da nam boš nekaj povedala o dobrih filmih...« so me takoj začele vzpodbujati k pripovedovanju. Bila sem malce v zadregi in jim priporočala, naj one meni kaj povedo. Vendar je bila zmaga na njihovi strani! Razmišljala sem, o katerem filmu bi jim povedala, da se ne bi zamerila stari mamicam tam ob peči, da ne bi katera od mladenk obupala pred svojo bodočnostjo, da se ne bi morda moški ponorčevali na račun žensk, kar se rado zgodi, vsaj za šalo. Kmalu mi je šinila iskrica v misli in jela sem jim razlagati vsebino filma »Porochen — neporočene«, v katerem so bili vsi in vsak po svoje prizadeti. Najbolj napeto so me poslušali, ko

sem jim pravila o uradnih obvestilih, ki so jih dobivali zakonski pari v najbolj nesrečnih trenutkih. Pristojni urad jim je sporočal, da je njihov zakon nezakonit, ker je poroko opravila oseba, ki ni imela veljavnega opolnomočja. Vsi so sanjali o lepšem življenju, naposled pa so se le poročili in živeli prejšnje življenje. V mislih sem že imela drugi film, o katerem sem nameravala spregovoriti, vendar do tega nisem prišla, ker nas je pogovor zanesel drugam.

Dekleta so godrnjala, zakaj nimamo v bližini kina, da bi se človek lahko malo razvedril, da bi pregled tisto, kar vedno rade naglašajo stare mamicice, »delaj, delaj, delaj...« če boš delala noč in dan, pa še boš vedno imela dovolj posla. Začela sem jih tolažiti, da se bodo sčasoma tudi njihove želje uresničile. Pokazala sem na Veliko Polano, tisto napadno prekmursko vas, kjer že imajo elektriko in kjer že vrtijo filme. V tem času se je pri petrolejki, ki je visela nad mizo, nabralo na sitastem strojčku toliko puha, da je plamen zaradi pomanjkanja zraka začel počasi umirati. To ni bilo prav nič strašnega, saj si iznajdljivi kmečki ljudje znajo pomagati: strojček očistijo in spet se zasveti. Pogovor sem speljala na elektriko. »Saj — mi smo zanj...« so zatrjevali vsi v eni sapi. »Le odkod naj vzamemo toliko denarja?« so tarnali. Brkati možakar je

živine in uvoženega avstrijskega plemenjaka.

Velik napredek je dosegla vas tudi na prosvetnem področju. Višja osnovna šola se je razvila v nižjo gimnazijo, ki ima sedaj 182 dijakov v oddelkih. Med okupacijo je bil uničen oder in vse knjižnice. Z ljudsko zbirko se je začela Ljudska knjižnica, ki šteje danes v okviru IZUD Miško Krajačec 290 knjig, dijaška knjižnica pa 480 knjig. Najaktivnejši odsek IZUD je dramski, ki ima povprečno letno po 6 predstav. To leto si je društvo nabavilo tudi kulise.

V znamenju Triglava, katerega oblika ima spomenik žrtev fašističnega terorja, ki stoji sredi vasi, in pod petrolejko rdečo zvezdo karakna Polana s krepkimi koraki v lepšo, socialistično bodočnost. F. K.

Hotiza

Pred kratkim se je v naši šoli zbralo precej mladih ljudi. Po dvoletnem molku so spet ustanovili mladinsko organizacijo, izvolili svoje vodstvo in si naredili načrt za delo v zimskih mesecih. Prvi sadovi njihovega dela se že kažejo. V združnem domu si bodo uredili svojo sobo, saj se dosedaj niso imeli kje sestajati. Na predvečer Praznika naše Armade so zažgali kres, prihodnji dan pa so priredili svečano akademijo z govorom, recitacijami in petjem. Pomagali bodo tudi pri organizaciji novoletne jelke, pozimi naštevrali daljšo igro in jo spomladi večkrat uprizorili. Svoje mlade vrstnike vabijo, da se jim pridružijo! —li

Zimski večeri

še pristavil, da se mu ne zdi prav, da morajo kmečki ljudje sami plačati daljnovid, omrežje in celo hišne naprave, ki jih terja nevidna pomočnica. »Vse, kar je prav, je prav...« Ko so elektrificirali mesta in večje kraje, smo tudi mi primaknili svoj delež v davkih, zdaj pa, ko so prišli na vrsto naši kraji, moramo sami nositi težko breme. Na Hrvaškem je drugače — so mi dopovedovali — tam gradijo daljnovode in omrežje na državne stroške, njihova gospodarska politika pa je mnogo boljša od naše. Naposled se je nekje zadaj oglasila starejša ženica, precej dobra gospodinja, in pritegnila: »Dokler ne bodo uredili zadeve s to prekleto črensosko mesnico, ne bom ničesar prispevala za elektriko. Naj le plačajo njeno zgubo tisti, ki so imeli od nje glarne koristi. Za tako elektriko pač ne bomo dajali!« Posegla sem v pogovor in jim povedala, da bodo krajevni samopriskpevec, ki ga je predpisal ljudski odbor, dali samo za elektrifikacijo vasi. »Bodite brez skrbi, vašega prispevka ne bodo porabili za kritje izgube v mesnici — četudi bi občinski možje prišli na to idejo. Ljudska oblast tega ne bi dovolila!« Z mojim odgovorom so bili očitno za-

dovoljni, pa so se lotili drugega oreh: kako je vendar s to rečjo, ali so električarji res tako dragi, da samo za prikluček hišne inštalacije na cestno omrežje prisijo tri tisočake. Razume se — brez materiala, za golo delo, ki traja le kake pol ure! Sprva sem jih začudeno gledala, ko pa so le uporno trdili, da so tako slišali, sem jim svetovala, naj od podjetja zahtevajo račun — čisti račun, iz katerega bodo lahko razbrali, koliko in za kaj je treba plačati. Pa nikar ne pozabite, da bo podjetje vračunalo tudi svoje obveznosti do družbe, tisto, kar je potrošnik dolžan plačati!

Na to plat znona so dalje tolkli moški, med ženskami pa se je razvil pomenek o ročnem delu in knjigah. Nekatere ženske bi rade kaj več vedele o vsebini posameznih knjig, toda zgovorna Katrica je menila, naj bi osaka rajši knjigo sama prebrala. Katera izmed njih ima kakšno lepo knjigo? Posebno jih zanimajo romani. Ni mi bilo težko priti do spoznanja, da so ljudske knjižnice zelo potrebne našemu podeželju. Povedala sem vrstnicam, kako je urejeno poslovanje v knjižnicah, da si lahko tamkaj izberemo poljubno knjigo proti majhni odškodnini in

Kaj žuli goričke sadjarje?

Pri nas, v Gerlincih, imamo mnogo sadoonjakov. Vendar se ljudje vedno nimajo zaupanja v uspeh škropljenja sadnega drevja. Vzroke je treba iskati v tem, ker so prva leta sicer škropili ob pravem času, vendar pa z neprimernim škropilom — tako imenovano »durlo«. Rezultat tega škropljenja je bil za liste kmetovalce, ki so dali svoja drevesa poskopiti, dokaj porazen: ostali so brez sadnega drevja, ker se jim je posušilo, zlasti se mlada drevesa. Čeprav se danes ni treba več bati, da se bo to zgodilo, saj imamo pri roki škropilo »Rumesan« in druge preparate, pa so vendar dosedaj le redkokje škropili. Potrebno bi bilo, da bi naši sadjarski strokovnjaki večkrat prišli med naše kmetovalce in jim svetovali. Tega si naši sadjarji tudi želijo. Kajti lahko se nam zgodi, da bomo v Prekmurju ostali brez sadnega drevja. To bi končno pomenilo še bolj pičel dohodek za posameznike. Ljudje se še namreč premalo zavedajo preteče katastrofe. Za to važno opravilo bi se moral zanimali sleherni kmetovalec, pa tudi naša skupnost, saj ima od tega tudi ona precejšnje koristi. Strokovnjaki pa, ki bi žrtvovali nekaj ur, da bi ljudi poučili o načinu in potrebi škropljenja sadnega drevja, bi se lahko potem pohvalili, da so storili res nekaj dobrega. Letošnja jesen je bila idealna za škropljenje. Bila je še donolj topla in vlažna, kar bi učinek škropljenja samo povečalo. Saj je škropljenje v jeseni — posebno še, če je vlažna — po dosedanjih izkušnjah boljše in manj nevarno kot spomladi, ko lahko drevje »požgemo«.

Dobro pa bi bilo omeniti še nekaj. Ni dolgo tega, ko je bil izdan sklep, v katerem je bilo rečeno, da bo lahko tisti kmetovalec, ki bo nanovo zasadil in uredil en ha sadoonjaka, dobil brezplačno sadiko in bo za določeno dobo oproščen tudi davka za to površino. Sedaj pa razmišljamo, kolikim kmetovalcem v Prekmurju je to moč narediti! Kdor se le malo spozna na stroj in velikost

naših posestev, bo takoj dejal, da je to nemogoče za ogromno večino kmetovalcev.

Zakaj? Le redki so, ki imajo več kot 5 ali 4 ha zemlje. Večjim posestnikom bodo te ugodnosti prišle prav, sicer pa že itak imajo velike sadoonjake. Ostali pa naj samo mislijo na to, da je vredno in potrebno gojiti samo take kulture, ki so rentabilne — na Goričkem je to sadno drevje. Dalje od tega ne bodo mogli priti. Morda bi mali kmet lahko zasadil pol ha ali še manj, vendar pa ne bo dobil brezplačno sadik, pa tudi davka ne

bo — po že imenovanem sklepu — oproščen. Ali ne bi bilo prav, če bi o tem malo globlje razmislili in upoštevali tudi velikost posestev?

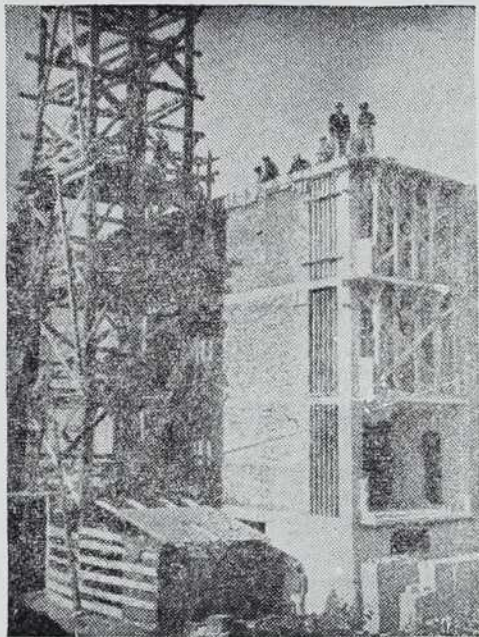
Podobna je zadeva z vinogradil. Menim, čeprav nisem strokovnjak, da je treba pospeševati tiste kulture, ki so rentabilne. Tako bi lahko delo bolj mehanizirali in gojili le tisto, kar bi nam največ prinašalo. In povečal bi se dohodek — tako posamezniku kot skupnosti. Za zdaj pa bodo ostale že omenjene ugodnosti neizkoriščene osaj v Gerlincih, verjetno pa sploh na Goričkem.

M. Pirih

Kako je že bilo - v Bogojini?

Kaj smo že slišali na nedeljski občinski konferenci izvoljenih delegatov SZDL? Navzoča sta bila tudi tovariša Franc Rogl in Lazo Mjlošević. Že v uvodnih besedah je veljal pozdrav vsem, zlasti pa še gostom. Delegati so bili vidno zado-

voljni, da se za občinske probleme zanimajo tudi tovariši z okraja. Sledile so formalnosti dnevnega reda. Iz poročila občinskega odbora SZDL smo razbrali, da je organizacija živela in pridobila precej novih članov.

Metropola v Prekmurju — M. Sobota — se je po osvoboditvi razvila v prikupno slovensko mesto. Zelena parki in nasadi ji dajejo mikaven izgled. Zrasla so nova — moderna poslopja. — Na sliki: soboški »nebotičnik« gradijo. Sedaj so že pri petem nadstropju. Gre za najvišjo stavbo v mestu.

Za spomenik Štefanu Kuharju - Bojanu v Puconcih

Občinsko vodstvo SZDL v Puconcih se že dalj časa zaveda za postavitev spomenika padlemu rojaku in prvoborcju NOB tov. Štefanu Kuharju - Bojanu.

Menim pa, da v Puconcih doslej niso storili vsega, kar bi lahko, sicer bi spomenik že stal. Načrte je treba čimprej uresničiti. Prostor za spomenik so že izbrali, vendar pa še niso rekli zadnje besede. Stal naj bi pred poslopjem Občinskega ljudskega odbora. Nekateri se sicer ogrevajo, da bi vzdali spominsko ploščo na rojstno hišo tov. Kuharja, s čemer pa ne bi dosegli tistega, kar želimo; plošča bi bila v bolj zaprtem in manj dostopnem prostoru, medtem ko bi spomenik stal na javnem mestu in mimoidočim potnikom vzbujal spomine na padlega domačina in junaka.

Denarna sredstva so v glavnem že zagotovljena, nekaj pa bo še treba dobiti, da bodo svoj načrt lahko uresnili.

Občinski odbor SZDL je že precej zamudil, ker ni postavil spomenika do letošnje občinskega praznika, kakor se je bil to obvezal. Treba je torej zamujeno čimprej nadoknaditi.

F. Drvarič

voljni, da se za občinske probleme zanimajo tudi tovariši z okraja. Sledile so formalnosti dnevnega reda. Iz poročila občinskega odbora SZDL smo razbrali, da je organizacija živela in pridobila precej novih članov.

Največ pametnih predlogov smo slišali v razpravi. Bila je zelo živahna. Na vrsti so bili problemi posameznih vasi. Zadržani dom v Filovcih je sicer pod streho, ni pa še dograjen. V njem bi lahko imeli otroški vrtec. Njihovi prošnji še zaenkrat ni bilo ugodeno. Škoda le, da jim Svet za kulturo in prosveto pri OLO ni mogel ustreči, saj bi jim tako izpolnil vsaj eno željo. Med njimi bi živila vzgojiteljica, zbirala okrog sebe mladino in druž-

to pomagajmo, da bodo lahko uredili svoj zadržani dom in odprli otroški vrtec. Saj želimo imeti prosvetljene ljudi! Delegati so bili kaj gostobesedni, ko so govorili o željah Filovčanov, ki bi radi imeli tudi solo, kar pa jim ni moč ustreči, saj bi trpela kakovost pouka, če bi imeli solo v vsaki vasi.

Delegati iz Bogojine so naslovili na izvoljeno vodstvo SZDL svojo željo, da bi jim pomagalo pri gradnji občinske hiše in šolskega poslopja. Gnjavi jih veliko pomanjkanje prostorov — za kotiček SZDL, za občinski urad, šolo, drugo, gostilno, stanovanja... Bogojina je menda edina občina brez gostilne v Prekmurju. Prihodnje leto bo treba krepko prijeti za delo, sicer bodo ostali pri starih nevednostih. Za pomoč so zaprosili tudi Okrajni ljudski odbor.

Mnogo zanimivega in lepega jim je povedal tov. Rogl. V ospredju zanimanja je bilo vprašanje komunne. Tokrat so se prvič pri tem dalj časa ustavili in resno pogovarjali. Odločno so povedali svojo besedo, naj bi vasi Bogojina, Filovci, Bukovnica in Ivanci pripadle soboški komuni. V okrajno središče vodi glavna cesta z avtobusno zvezo. Solški okoliš obsega vasi Tešanovci in Moravci, ki so M. Soboti še bližje. Zakaj naj bi spet neka umetna me-

ODRANCI

Pred dnevi je bil pri nas zbor volivcev. Prišlo je okrog 100 vaščanov, ki so pozorno sledili govoru ljudskega poslanca dr. Marjana Ahčina. Poslanec jim je povedal nekaj o zunanji in notranji politiki naše države, hkrati pa jih opozoril, da se je vredno potegovati za boljše vsebino dela v Socialistični zvezi. Jiv

v kmečkih hramih

še marsikaj — zanje zanimivega. Z veseljem so me poslušali in nato izrazili prepričanje, da bi knjižnica tudi pri njih ne bila brez uspeha, saj si stari in mladi v zimskih večerih tako želijo dobrega čtiva, ki bi jim krajšalo čas.

»Drugi teden bomo pa seme lupali,« se je oglasila gospodinja, »o, če bi le smeli izdelovati olje!« Spravevali so me, če je finančna inspekcija res pobrala dovoljenja in zakaj je to storila, ko pa je vendar znano, da so na Muri že od nekdaj delali olje. Obujali so spomine na srečne ure, ko so opravljali ta posel. Toplo spomladansko sonce jih je gredo, ko so mesili seme v maslnih koritih, ko pa so bili prosti, so eden drugemu za šalo namazali obraze s črnimi sajamami. Kdor je pač bil bolj spreten! Nekam tesno mi je bilo pri srcu in imela sem občutek, da jim delamo krivico... Kmečki ljudje si pač iščejo zasluzeno razvedrilo v raznih običajih in šaljih navadah pri opravljanju posameznih poslov čez leto — drugega itak nimajo. Priznati sem jim morala, da so dovoljenja pobrala, da pa so to storili zato, ker lastniki obratov za izdelovanje olja niso spoštovali naših predpisov in redno plačevali prometnega davka.

Sicer pa: dovoljenja bodo vrnjena tistim lastnikom, ki bodo imeli za izdelovanje olja take priprave, ki bodo odgovarjale sanitarnim predpisom. In spet bo veselja in smeha pri tem opravilu!

Nepričakovano so me tudi presenetili z novico, da so se vsi po vrsti naročili na Obmurski tednik. »Veš kaj,« so se pohvalili, »tovarišice so nas obiskale in nam pripravile list, pa smo se uvrstili med redne naročnike. Toliko denarja bomo že nekje stisnili!« Komaj sem jim verjela šele potem, ko so mi pripovedovali, kaj vse so brali v domačem časniku. Kaj je to — komuna? O ustanavljanju komun so brali v Obmurskem tedniku. Dolgo časa sem jim pojasnjevala, dokler nisem dojemela tistega, kar je združeno pod tem pojmom. Se prav posebno zadovoljni pa so bili, ko sem jim povedala, da bodo tudi oni kot volivci imeli v komuni večjo besedo. Še več! Rekli so mi celo, da se bodo sestanka, ki bo poseben razpravil o komunah, polnoštevilno udeležili, čeprav ne hodijo preveč radi na sestanke.

Tudi o mladinski organizaciji je nanesla beseda. Tovarišice so prav o tem tednu zbirale podatke o mladih ljudeh. Dekleta so dejale, da so

najrajši v gasilskem društvu; v njem se največ praktičnega naučijo in z rednimi vajami usposobijo za to, da lahko v nesreči pomagajo vaščanu, sosedu, bližnjemu... »Na drugem mestu smo v Sloveniji,« so se pohvalile, »le v Novem mestu, kjer so delili prvo mesto, nam je spodletelo... Nismo ga mogle doseči!«

Zidani pogovori... in večer je naglo minil; niti opazili nismo, da je ura že deset in da je treba vzeti pot pod nogo. Domači so pospravili perje in nam ponudili kruh. »Pijače pa letos nimamo, kajti jablane so skopo rodile. Goričanci so mnogo na boljšem, samo to ni prav, da smo rano tako obdavnjeni kot oni,« je bilo slišati pripombe. In povabili so me, naj še nekaj pridem med nje, naj pridem česar perje ali lupit semenje, da jim bom spet kaj povedala. Na sestankih ne upajo tako odkrito govoriti, sami pa si razne ukrepe tolačejo po svoje, zato pa se jim tudi pripeti, da jih kdo krsti za slabe državljanke.

Nisem si mogla kaj in opisala sem ta dogodek, ki sem ga doživela v krogu svojih sovaščanov. In spoznala sem: ljudje v naših vaseh niso tako slabi, kot jih včasih kdo ocnjuje. Marsikaj bi že naredili in marsikaj bi se tudi že spremenilo, če bi imeli koga, ki bi jim pomagal in razložil razne — za preprostega človeka včasih težko doumljive

Ubežnikom režejo na tujem grenak kruh

Lani decembra je ilegalno pobegnil v Avstrijo Geza Drvarič iz Dankovec. Že prvi dnevi bivanja na tujem so ga bridko razočarali; na prozornih upih zgrajena bajka o »obljubljeni deželi« se je v njegovem težkem življenju razblinila v prazen nič. Po domala enoletnem tavanju po sosedni državi se je odločil za povratek v domovino, kajti bridke izkušnje so ga privedle do spoznanja, da režejo na domači grudi najboljše in najbolj obilen kos kruha. Prijavil se je našim oblastem in prav ničesar se mu ni zgodilo. Uredništvu našega tednika pa je poslal pismo, v katerega je med drugim zapisal:

Ko sem prišel v Avstrijo, so me takoj zaprli. V zaporu sem ostal pet dni, potem pa so me premestili v taborišče, kjer sem moral močno garati pri slabi hrani. Vsak dan sem dobil le 1/4 kg kruha. Po enem mesecu so mi dali avstrijsko osebno legitima-

cijo in poslali na delo k nekemu kmetu. Pri njem sem opravljal najtežja dela v mrazu in ob zelo pičli hrani za plačilo 150 šilingov. Zaradi nemogočih razmer sem zapustil to delovno mesto in si iskal poklicno zaposlitev. Vendar se mi to ni posrečilo. Zatekel sem se spet k nekemu kmetu; pri njem sem prav tako moral delati od treh zjutraj pa do enajstih zvečer, dobival pa sem nekoliko boljše plačo. Pritožiti se nisem imel komu; avstrijske oblasti o pritožbah nečejo ničesar slišati, saj na oni strani meje vsi stremijo za tem, da bi tujega človeka kar najbolje izkoristili. Ubežniku so tamkaj zaprti vrata do slehernega napredka.

Govoril sem z mnogimi sorojaki, ki so prišli ilegalno v Avstrijo. Mnogi bi se radi vrnili v svojo domovino, pa se boje, da bodo po povratku zaprti. Tak strah jim vceplja močna propaganda.

Kljub bučni propagandi in vestem o zapiranju povratnikov sem se odločil, da se vrnem v svojo domovino. Pred dnevi sem ilegalno prekorčil državno mejo. Ko sem stopil na domačo zemljo, sem bil ves srečen in vesel, da sem spet v svoji zlati domovini, kjer se bom lahko s svojimi ljudmi pogovarjal v materinskem jeziku.

Naši ljudski oblasti pa sem dolžan vso zahvalo, da me je izpustila na svobodo brez vsake kazni, ki sem jo sicer zaslužil, njeno širokogrudnost pa bom skušal opravičiti s tem, da bom v prihodnosti s svojim prizadevanjem in delom kar največ doprinesel za dobrobit svojega ljudstva in skupnosti in se tako spet vrstil med vredne državljanke naše lepe domovine.

Geza Drvarič

Pismo iz Bučkovec

Mimo ali celo profi pomembnemu jubileju?

Poglejmo malo v preteklost, samo za trideset let nazaj, ko smo 20. julija 1924 uprizorili spevoigro »Volkašin« in odprli sedanji Prosvetni dom.

Ozrmo se nazaj in premišljamo o vseh naporih in žrtvah, ki so jih morali dati pionirji naše kulture, da so lahko v mali vasi in prvi v Prekijji postavili takšen kulturni hram in dali na oder tako zahtevno stvaritev.

In sedaj — namesto da bi vsaj skromno proslavili ta pomemben jubilej, se na občnem zboru prosvetnega društva menimo o tem, da bi svojo organizacijo razpustili. V sebi ne najdemo toliko dobre volje in

pripravljenosti, da bi pomagali, skrbeli za svoj dom in ga ohranili tudi zanamcem.

Takemu omalodaževanju kulturnih dobrin in pridobitev je treba napraviti kraj. Ali se bomo še naprej prepirali in si katili potrebno sožitje v času, ko nam propada tisto, kar je vaška skupnost s tolikimi žrtvami zgradila v ponos našega kraja.

Ne samo besede — dejanja so potrebna, potreben je smel pogled v bodočnost, pa bomo skovali enotnost tudi na kulturnem področju! S.S.

Kako dolgo še..?

Naptil sem se v lendavski kino, ki sem ga svojčas redno obiskoval. Tjaka me ni toliko gnala radovednost v zvezi s filmom, kakor nekatere druge stvari, ki jih bom skušal obelodaniti.

Priznati moram, da se je v zadnjem času marsikaj spremenilo. Začuden me strel v vrsto ljudi, ki so čakali na karte. Sicer ni to prav nič posebnega, vendar pa naredi dober vtis na človeka, ko pride od drugod.

V Lendavi se začne večerna predstava ob pol osmih, zato prodajajo karte že od šeste ure naprej. Čeprav sem bil tamkaj deset minut pred šesto, so bile karte domala razprodane. Mnogi ljudje so ostali brez njih in so morali domov, med njimi je bilo tudi nekaj okolčanov. Zakaj so začeli prodajati karte mnogo prej, kot je to v navadi? Zakaj niso imeli predstavo tudi popoldne, ko pa so dobili dober film? In slednjič: zakaj sem moral sedeti spredaj, medtem ko je tisti, ki je pri nakupu kart stal za mano v vrsti, sedel v loži? Pa je le imela prav tista oseba, ki je dejala: »Tistim, ki pridejo v kino samo takrat, kadar imamo dobre filme, ni treba dati kartic. Zato morajo torej biti zadovoljni s slabšimi kartami.«

Pa še nekaj! Pred mano je v vrsti sedela žena s petletnim otrokom v naročju. Tudi to mi je dalo misliti, kajti taki filmi niso za male otroke. Zavedati bi se morali, da je za vzgojo takih otrok, ki jim stari ne posvečajo dovolj pozornosti, odgovorna družba. Ali teh nepravilnosti ne bi bilo moč odpraviti?

Izseljenci iz tišinske občine

Ob začetku novega leta se spominimo vseh tistih, ki so morali v tujino, da so si prislužili grenki kruh za svoje življenje. Ni jih malo! Iz naše tišinske občine se jih je izselilo okoli 155. Največ jih je odšlo v Francijo (45), potem v Avstrijo, kjer jih je 54 in so večinoma begunci, ki so se prej družili z okupatorjem; manj pa jih je v Severni Ameriki (17) in drugod po svetu.

Ob popolni statistiki bi videli, da so se ljudje najbolj izseljevali iz tistih vasi, ki so še danes zelo siromašne: iz Tropovec (28), Vanče vasi (27), Tišine (26) itd.

Ob Novem letu vsem iskren pozdrav!

J. G.

Rozina K.

Kakšne koristi bodo imeli Videmčani

Na strokovnotehničnem posvetovanju o elektrifikaciji podeželja in kmetijstva, prirejenem v okviru proslave 20-letnice »Ljudske pravice« v Slatina Radencih v dneh 11., 12. in 13. septembra, je o koristih, ki jih prinaša podeželja elektrificirana kmetijska peč, govoril tov. ing. Franc Strajner. Strokovnjaki so njegov referat dobro sprejeli. Elektrotehnično društvo LR Slovenije pa ga je z ostalimi posredovalo širši javnosti v posebni knjižici, razmnoženi na ciklostil.

Glavni smoter elektrifikacije podeželja je predvsem v razbremenitvi kmečkega ljudstva pri delu na polju, v gospodarstvu, in hlevu in gospodinjstvu. Električni štedilnik, parilnik, črpalka, krušne peči, sadne sušilnice in druge naprave bi dnevno razbremenile gospodinjstvo za kakih pet do šest ur. Ing. Strajner je navedel primer, da zahteva pranje 80 kg perila šest delovnih dni na mesec ali 72 dni na leto. V elektrificirani pralnici pa se pri pranju enake količine perila zamudimo le 48 dni letno.

Se boljše rezultate dajejo električni brzoaparilniki, mlatilnice in druge naprave.

Po izkušnjah v drugih državah priporoča ing. Strajner posebne zadruženje stavbe, kjer bi v priljubljeno namestili pekarno z električno krušno pečjo, sušilnico za sadje, gnetilni stroj, prhe in pralnico s pralnim strojem, centrifugo in likalnikom. Na podstrešju naj bi bila semenska čistilnica in dva stranska prostora.

Pri Vidmu ob Ščavnici bo zaenkrat moč uresničiti le polovico tega načrta: zgrajena bo električna kruš-

od električne krušne peči

na peč, sadna sušilnica in kopalnica s prho in kadjo.

Električna krušna peč bo segrela nočni tok, ki ga je v tem času dovolj na razpolago.

Električna krušna peč pri Vidmu, za katero je napravil načrt Elektropjekt (ing. Strajner in Pogčar), izdeluje pa jo tovarna »Jambor« v Črnučah, ima dve nadstropji s koristno površino 2,4 kvadr. metra (2x1,5x0,80). Vsako nadstropje ima zgornje in spodnje akumulacijsko telo, ki imata skupno v enem nadstropju pri okrog 500°C toplote 46.000 kalorij akumulirane toplote. Skupaj v obeh nadstropjih je akumulirano 92.000 kalorij toplote. S to akumulirano toploto lahko v štirih izmenah spečemo 144 kg kruha ali 56 kg kruha na vsako izmeno. Z dodatnim dnevnim segrevanjem pa lahko spečemo 252 kg kruha (7 izmen).

Ce računamo maksimalno dnevno potrošnjo kruha na osebo 0,55 kg (v predelih, kjer krompir ni tako

priljubljena jed kakor pri nas, je potrošnja kruha večja), bo peč zadostovala za potrebe 260-300 prebivalcev, pri večjem obratovanju pa tudi za 460-500 prebivalcev. Pečenje kruha v eni izmeni traja približno 1 uro 20 minut ali največ 1 uro 30 minut. Pri močnejšem toku pa toliko manj. Je pa zelo poceni, kajti nočno energijo v izvenzimskem času, ko bo peč obratovala, bodo zaračunavali po 1 din za KW.

Zivljenjska doba take peči, katere stroški so preračunani zaenkrat na okrog 700.000 din, bo dvajset let. Ker pa bodo v njej lahko sušili tudi sadje, bo mogoče koristno uporabiti velike količine sadja, ki sicer propada. Suho sadje bo dober zimski priboljšek za otroke, posebno šolske.

Ob koncu našega razglabljanja o krušni peči pa ugotavljamo skupaj z ing. Strajnerjem: »Naši vasi pa bomo s tem vzbujali čut do skupnosti in navajali naše kmečko ljudstvo k napredku.« Ivan Kreft

Občni zbor IZUD Ivan Cankar v Cezanjevcih

je bil dobro obiskan. Manjkali so pa člani iz vasi Vogričevci in Spodnji Kamenščak. Zboru sta prisostovala sekretar Občinskega komiteja ZKS tov. Stane Feuš in član Občinskega ljudskega odbora tov. Feliks Smodiš. Po poročilu tovariša predsednika se je razvila živahna debata. Nepravilno je za delo IZUD škodljivo je bilo, da niso za mesta odbornikov, ki so se preselili dru-

go. Poživeti bo treba tudi ljudske knjižnice in jih tako urediti, da bodo dostopne vsem našim delovnim ljudem. Sprejetih je bilo več sklepov, med njimi tudi, da se bo IZUD dobro pripravil na proslavo 10. obletnice NOB, ki bo spomladi v Ljutomeru, in na občinski praznik v Cezanjevcih, ki bo 5. aprila. Vse člane sindikatov bodo skušali pridobiti za vstop v IZUD. Ker nima

Cezanjevci — zna partizanska vas v Prlekiji. Nedaleč stran od vaškega središča — pri Ribičevem mlinu — so Nemci ustrelili 25 talcev.

gam, izvolili novih članov. Predsednik A. Stajniko je moral v zadnjem času opravljati večino dela sam, kar vsekakor ni bilo v korist društva. V splošnem pa je bilo delo društva še kar zadovoljivo. Mnogo se je govorilo o potrebi nove dvorane, ker sedaj sploh ni primerne prostora za igre, pevske nastope in drugo. Solski razredi so pač za društvene prireditve premajhni in neprimereni. Občinski ljudski odbor bi tudi naj pomagal, da dobijo Cezanjevci dvorano. Sekretar občinskega komiteja ZKS je zbor pozdravil, čestital k uspehom in priporočal še izboljšanje dela, pomnožitev članstva, uvesti bi treba nove sekcije poleg že obstoječih treh, ki so pevski zbor, folklorna in dramska skupina. Potrebni so še tečaji, predavanja ljudske univerze in podob-

društvo sedaj pevovodje, bodo prosili v Ljutomeru za pomoč. Sklenili so, da je za procvit društva nujno potrebno tesnejše sodelovanje z ljudskim odborom in z vsemi političnimi ter drugimi organizacijami, ki so v občini.

... in Zveze borcev

Pred dnevi so se v Cezanjevcih zbrali bivši borci in aktivisti. Kritično so ocenili svoje letošnje delo in sprejeli ustrezne sklepe. V svoje vrste bodo povabili vse one, ki imajo za to pogoje. Do dneva talcev bodo postavili spomenik padlim borcem in žrtvam za svobodo. Načrte že imajo, spomenik pa jim izdeluje podjetje na Pohorju. Bo iz sivega granita. Sedaj urejajo okoličnico, kjer bo spomenik stal, ob Cesti

Tako je bilo pred dvema mesecema na ljutomerskih ulicah. Cesta, na kateri vidimo pridne delavce, je že tlakovana. Mesto je dobilo tudi neonsko razsvetljavo. Iz meseca v mesec vidno spreminja svoje zunanje lice in postaja prikupno mestce

Dedek Mraz - le pridi k nam!

Letošnja novoletna jelka ni našla Lendavčane nepripravljene. Voditelji Društva prijateljev mladine so se v zadnjem času zelo trudili, da bi pripravili najmlajšim vsaj nekaj uric prijetnega razvedrila in nepozabnih doživetij, da bi dokazali, kako njihovo društvo skrbi za našo mladino. V mestu belih rudarjev bodo letos lepo sprejeli dedka Mraza, ki bo razen cibabanov obiskal tudi pionirje osnovne šole in gimnazije. Izročil jim bo kopico dobrih nasvetov in seveda lepa darila.

Dedek Mraz je še posebno hvaljen onim, ki so mu omogočili, da bo lahko prišel s polno malho med svoje male. — Delavsko prosvetno društvo v Lendavi je prispevalo 100.000 din, delovni kolektiv Nafta je dal 62 tisočakov, članica odbora DPM tov. Stefanecova je zbrala 20.000 din, tov. Lindičeva 17.000 din in še kopica je ljudi, ki so po svoje prispevali k temu, da bodo mladi državljani lahko zares praznovali. Lutkovna skupina pa jim je pripravila še posebno presenečenje.

SAHOVSKI DVOBOJ V BELTINCIH

V počastitev Dneva JLA je beltinska mladina pripravila sahovski dvoboj z vrstniki iz Bratonce. Igrali so na osemih deskah. Po dveurni borbi so morali Bratončani kloniti pred teoretično boljimi nasprotniki. Dvoboj se je končal z rezultatom 1 1/2 : 6/2 v korist beltinskih šahistov. In vendar je treba reči, da imajo Bratončani precej talentiranih igralcev, ki že mnogo obetajo.

S. H.

talev pa bodo zasadili topole in napeljali ulično razsvetljavo. Za pomoč so zaprosili tudi LOMO v Ljutomeru, kjer imajo sedaj neonsko razsvetljavo in bi jim lahko odstopili dosedanje cestne luči. Sklenili so tudi, da se bodo pripravili na drugi občinski praznik, ob novoletni jelki pa bodo obiskali in obdarovali vdove in otroke padlih borcev.

S. F.

V Radencih želijo imeti komuno

Predzadnji soboto je bil v zdraviliški dvorani zadnji občni zbor članov domačega kulturnoumetniškega društva, ki je delovalo šest let. Posebno aktivni sta bili igralska in pevska sekcija. Sklep o razpustu društva so sprejeli zaradi tega, ker je bilo ustanovljeno Delavsko prosvetno društvo Svoboda. Vanj so se včlanili vsi dosednji člani IZUD in sindikalne podružnice slatinskega podjetja. Na ustanovnem občnem zboru, ki so ga imeli zadnje sredo, je bil navzoč tudi tov. Ivan Regent.

Občinski ljudski odbor je imel pred dnevi zadnje seje v tem letu. Spričo obširnega dnevnega reda je trajala osem ur. Na sejo so prišli domala vsi odborniki in razpravljali o vojaških vprašanjih, finančnem poslovanju, delu svetov in komisij, kadrovskem vprašanju, ustanovitvi komune in drugih gospodarskih problemih. Na seji se je dokaj jasno izkristaliziralo skupno mnenje: v Radencih so za komuno dani gospodarski pogoji in bo tudi razvoj zdravilišča v mnogočem odvisen od pravilne rešitve tega življenjskega vprašanja, ki zanima vse volivce v občini. Sklenili so, da se bodo tudi naprej potegovali za komuno. Ljudski odbor bo tudi poskušal dobiti sredstva za dograditev zadrževalne doma, ki je sedaj temu zdraviliškemu kraju samo v spodniko.

Zimsko izobraževalno delo dobro napreduje. Zadnje sredo je bilo predavanje v Radencih. O cenah na tržiščih je govoril gospodarski strokovnjak tov. Cimerman iz Ljutome. Poslušalcev je bilo okrog 80, med njimi večina slatinskih delavcev. Zivahna razprava je trajala poldrugo uro. V nedeljo je bilo predavanje o živinoreji na Kapeli, na Murščaku pa so se pomenili o sadjarstvu.

Ivanjkovci

Letna skupščina članov Zveze borcev je bila dokaj dobro obiskana. V živahni razpravi so bivši borci in aktivisti NOB kritično ocenili delo svojega okrajnega vodstva in mu očitali, da je letos premalto storilo za otroke padlih borcev. Ivanjkovci so bili na zadnjem mestu, ko so dodeljevali stipendije, sredstva za počitniške kolonije in drugo pomoč. Za predsednika je bil znova izvoljen tovariš Viktor Bevk.

V Zerovincih so imeli gasilci svoj letno skupščino. Iz poročil je bilo moč razbrati, da je njihovo društvo letos precej napredovalo in doseglo lepe uspehe na področnem tekmovanju. Vsi člani so tekli tudi v Titovi štafeti in ob nadomestnih volitvah stoodstotno oddali svoje glasove. Prihodnje leto bodo kupili motorno brizgalno, nameravajo pa obnoviti tudi strešno konstrukcijo na svojem domu, za kar pričakujejo pomoč od svojega ljudskega odbora. Društvo uspešno vodi tov. Alojz Holec.

V Ivanjkovcih so pred dnevi sklicali občni zbor prosvetnega društva. Zbor pa so morali zaradi slabe udeležbe članov preložiti na 9. januar. Slaba disciplina pač posameznim članom ne more biti v čast! AT

Partizanska potegavščina leta 1944 ali

kako smo prišli do dveh pušk?

Bilo je leta 1944. Nekega jesenskega dne smo ilegalci počivali na hlevu posestnika Križana na Ščavnici in dokaj razburjeni čakali večera. Pripravljali smo se na akcijo v Radgoni. Naše misli so bile osredotočene v edini smoter: napasti nemško stražo na mostu ob Muri!

Komaj smo dočakali, da se je stemnilo. Odpravili smo se na pot čez Plitvički orh in se mimo Police vedno bolj bližali mestu. Za akcijo je bilo še prezgodaj, zato smo počivali na Piramidi. Tam smo skovali zadnje načrte...

Ura na radgonskem zvoniku je dvakrat udarila. Pol ure pred polnočjo! Prav takrat smo stopali mimo Kampušove hiše, se povzpeli na grajski hrib in se po njegovih rebrih spustili navzdol proti mostu. Za nekimi drevesom smo malce obstali in od tam motrili kraj naše akcije. Radgona je bila pogreznjena v temo. Zaradi zatemnitve nismo mogli različno videti obrise stamb. Ljudi ni bilo več na ulici. Le stražar pri mostu je neumorno korakal od ograje do ograje. Spoznali smo, da je napočil ugoden trenutek za tisto, kar je kmalu sledilo.

Vodja naše odprave Mijo mi je zaupal stražarsko mesto na zgornji strani ceste, kakih trideset metrov od mosta. Franjo je na spodnjem delu ceste »vzel na pik« okolično carinarnico. Mijo in Katrinca naj bi opravila posel.

bil večji od svoje tovarišice in jo je z roko objemal okrog ramen. Glavi sta sklonila skupaj in si šepetala ljubavne besede. Igrala sta ologo ponoči v mestu blodečih zaljubljenec. Na poti sta srečala nekaj domačinov, ki so se obračali na svoje do-

move. Pri njih na srečo nista vzbudila pozornosti. Mijo je imel na sebi nemško vojaško obleko. Katrinca pa je bila oblečena v soderštajski djendel.

Ko sta prišla do spomenika pred carinarnico, jima je s spodnje ceste prišel nasproti uniformirani moški. Policaj! Zdrznila sta se, segla v žep in pripravila pištole. Neznanec se je približal na nekaj korakov. Zakaj naju ne ustavi? Nič... Zavil je na desno v ulico, odkoder sta bila pravkar prišla.

Počasi sta namerila korake proti mostu. Morala sta pridobiti na času, da se je uniformiranec čimbolj oddaljil.

Spet objemanje doh zaljubljenec...

Straža na mostu ju je opazila. Ustavila se je pri ograji in opazovala prizor. Naša znanca spet napravita nekaj korakov. Ustavita se. Spet poljub! Ze sta blizu mosta. Stražar se ne počuti docela varnega, zato sname puško.

Slišati je bilo Mijov glas: »Heil Hitler!« Njegove besede pomirijo v zeleno oblečenega stražarja. Zares — pravi nemški vojak s svojo zaljubljenko! Bržčas sta namenjena v nemško Radgono.

Mijo je znal precej nemški, zato je lahko s stražarjem izmenjal nekaj besed. Izkoristiti je treba letni dopust! Segel je v žep in iskal cigarete. Našel jih je. Nima pa ognja. Nekje je zubil ožigalnik. Stražar ne bo zameril, če ga nemški vojak prosil za ogenj.

Stražar se previdno ozre naokrog: nikjer nikogar! Priloni puško k nogi in išče po svojih žepih. Ne more najti ožigalnika.

Mijo in Katrinca sta malce razburjena. Kako se bo vsa zadeva iztekla? Straža na mostu, ob njem pa še stražarska kolibica. Le kdo je v njej? V tem trenutku se odprejo vrata in iz kolibe stopi drugi stražar s puško v roki.

»Nič posebnega!« mu pojasni prvi stražar. Le ognja nimata. Morda ima on ožigalnik pri roki?

Stražar se zagleda o prišleka: Nemški vojak, zaljubljenca! Ni nevarnosti. Brez oklevanja priloni puško ob stražarnico in začne brskati po svojih žepih.

»Sedaj ali pa nikoli,« sklene Mijo. V enem samem hipu potegne izza pasu pištole in jo nameri v presenečena stražarja, ki so jima roke od strahu odprile.

»Halt... Hände hoch!« je bilo slišati. Kakor da je začel delovati neviden vzvod, so se dvignile roke prevaranih stražarjev.

Hipen trenutek — ugoden trenutek! Katrinca se je mudilo; kakor podlasica je naskočila na k stražarnici naslonjeno puško. Mijo je bil precej razburjen, kljub temu pa se mu je ta prizor zdel smešen. Pravi cirkuški klooni, pred njim pa dve zoerini, ki sta zgubili vsa moč.

»Ruhig stehen!« so bile njegove zadnje besede, ki jih je venomer ponavljal, ko se je s Katrinco in dvema puškama približeval mojemu stražarskemu mestu.

Ko smo se vzpenjali po grajskem hribu, Katrinca ni mogla prikritati svojega veselja. Za slovo je zaklicala otrplim stražarjem na mostu: »Heil Hitler!« Drugih nemških besed nameril ni znala.

In štiri partizane z dragocenim bremenom je spet požrla temna, temna noč... Franjo Kosar

V bodoče več pomoči in manj samovoljnega diktiranja

predlagajo zadružniki Zadrugi zvezi murskosoboškega okraja

Pred kratkim so se sešli na izrednem občnem zboru Okrajne zadružne zveze v Murski Soboti številni zastopniki kmetijskih zadrug iz vseh krajev Prekmurja. Na zboru so poslušali revizijsko poročilo o stanju OZZ. Podal ga je predsednik OZZ in ljudski poslanec zveznega zbora proizvajalcev tov. Koloman Korpič.

Iz poročila, pa tudi iz poznejše diskusije je bilo sklepati, da OZZ v zadnjem obdobju ni izpolnila svoje dolžnosti nasproti kmetijskim zadrugam v okraju in da so njeni vodilni uslužbenci zagrešili vrsto grobih nepravilnosti. Tako je bilo v letih 1953/54 proti volji zadružnikov, ki so se upirali samovoljni OZZ, združenih ali razpuščenih več kmetijskih zadrug, posamezne pa so bile izključene iz članstva OZZ. Res je sicer, da so gospodarski odbori — predvsem živinorejski in poljedelski — dosegli v zadnjem času lepe uspehe, vendar so ti uspehi bolj plod posameznih kmetijskih strokovnjakov kot pa vodilnega osebeja pri OZZ. Da vodilni funkcionarji niso imeli pravičnega odnosa do kmetijskih strokovnjakov, potrjuje dejstvo, da jih niso vabili na seje upravnega odbora, čeprav so na teh sejah obravnavali važne gospodarske probleme.

Vodilni funkcionar, ki je zadnje čase neomejeno gospodaril na OZZ, je bil tajnik Karel Kološa, ki je tudi v glavnem odgovoren za vse nepravilnosti. Kološa je s svojim diktatorskim nastopom dušil vsako dobronamerno kritiko, uslužbence pa so se ga bali, skratka; Kološa ni bil priljubljen ne pri uslužbenih, še manj pa pri zadružnikih v kmetijskih zadrugah. Svojo voljo pa je večkrat uveljavljal tudi na protizakonit način. Tako je n. pr. zapisnike sej upravnega odbora poljubno prikojeval. Ker na sejah upravnega odbora niso brali zapisnikov, mu jih je bilo kaj lahko podtakniti članom odbora, ne da bi se ti seznanili z njihovo vsebino. Nadalje si je Kološa izposloval neupravičene prejemke in nagrade v skupnem znesku nad 67.000 dinarjev, kar velja tudi za predsednika. Svojo voljo je uveljavljal tudi pri

kmetijskih zadrugah. Nekoč je naročil revizorju Dolgošu, naj ugotovljen primanjkljaj KZ Prosenjakovi v znesku okrog 500.000 din zmanjša in sicer tako, da se naj poslužijo starih, nižjih cen lesa, čeprav je vedel, da je to kaznivo dejanje. Osebnost se je zavzel tudi za KZ Salamenci, odnosno za njenega predsednika Brgleza; naročil je revizorju, naj v zadrugi nastalega primanjkljaja v znesku 500.000 din ne obeša na veliki zvon. Težko je razumeti, iz kakšnega nagiba je OZZ omenjenemu predsedniku kupila poročno darilo za 4745 din?

Na OZZ so nekaj časa vodili dve blagajniški knjigi, eno za NB, drugo pa za ožji krog uslužbencev. Posamezni uslužbenci so sicer večkrat opozorili vodstvo na te in podobne nepravilnosti, kar pa je po navadi ostalo brez koristi predvsem v času, ko je bil postavljen za tajnika Karel Kološa. Nekoč je OZZ prejela od zadružnih podjetij na račun kotizacije nekaj nad 500.000 dinarjev. Ta znesek pa so omenjena podjetja po dogovoru z vodilnimi funkcionarji OZZ takoj drugi dan dobila nazaj in ga razdelila za noveletne nagrade članom kolektivov. Res je sicer, da so si delavci in uslužbenci spričo odgovornega dela in skromnih plač zaslužili priboljšek, vendar so bili s tem kršeni finančni predpisi.

Vsekakor bi ne bilo prav, če bi delo OZZ ocenjevali samo s tega gledišča. Uspehi, ki so jih kmet. zadruge v Prekmurju dosegle s pomočjo OZZ, so precejšnji. Pri vseh močnejših zadrugah delujejo gospodarski odseki, zadružniki uporabljajo trikrat toliko umetnih gnojil kot pred zadnjo vojno in hektarski donosi so se dokaj povečali. Tudi za splošno izobrazbo je bilo mnogo storjenega. Vse to pa v vodilnega kadra nikakor ne opravičuje za storjene napake. Zato je bilo v splošno korist, da so vodstvo na OZZ v Murski Soboti prevzeli novi ljudje. »Vsaka šola nekaj velja,« pravijo. Ta pregovor še posebej velja za prekmurske zadružnike, ki bodo morali v bodoče budno spremljati delo svojih zadružnih organizacij.

Kmetijsko zadružništvo v Prekmurju čakajo v novem letu odgovorne naloge. S tem, da so v okraju uknili nakupovalce, imajo zadruge vse pogoje, da prevzamejo odkup poljskih pridelkov. Lepe načrte pa imajo tudi v sadjarstvu, živinoreji in drugih panogah. O vseh teh problemih bodo izrekli zaključno besedo šele na letnih občnih zboreh, na katere se povsod skrbno pripravljajo. —ze

KMETIJSKE ZADRUGE!

KMETOVALCI! SADJARJI!

Naš delovni program v letu 1955:

PRODAJA: vseh vrst umetnih gnojil, zaščitnih sredstev za kmetijstvo, kmetijskih strojev in ostalega orodja, semen in tako dalje.

ODKUP: kmetijskih pridelkov, živine, perutnine in jajc.

ODKUP IN PREDELAVA: vseh lesnih sortimentov.

PREVZEM: izdelkov domače obrti.

Trudili se bomo, da vas zadovoljimo!

Se priporoča kolektiv

AGROMERKUR — MURSKA SOBOTA

25 LET BOJA PROTI TRAHOMU V PREKMURJU

V torek, 21. decembra, je bila v M. Soboti svečana seja Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo pri OLO M. Sobota, posvečena lepemu jubileju — petindvajsetletnici borbe proti trahomu v Prekmurju. Poleg članov sveta in zdravstvenih delavcev sta se udeležila seje tudi sekretar Okrajnega komiteja ZKS tov. Nace Voljč in zvezni ljudski poslanec Vanek Siftar. Iz te seje objavljamo govor predsednice sveta, tovarišice Dragice Razdevškove, ki v kratkem prikazuje petindvajsetletno uspešno borbo proti trahomu in delo ljudi, ki so pri tem največ storili.

Trahom razsaja v Prekmurju čez sto let. Kolikor se da razbrati iz knjig, se ljudstvo tedaj ni moglo zdraviti, ker se temu socialnemu zlu ni postavil po robu tedanji režim. Leta 1920, kmalu po priključitvi Prekmurja k Sloveniji, pa so začeli reševati ta akuten problem.

V Prekmurje sta bili poslani dve bolničarki, ki so ju poprej izvežbali na očesnem oddelku v Ljubljani. V prvi akciji proti trahomu so sodelovali tudi tedanji sreski zdravniki. Vendar ni šlo za sistematično zdravstveno delo; iz podatkov je namreč razvidno, da so leta 1926. zdravili samo 260 oseb. Ogromna večina obolelih ljudi pa je še vedno neovirano okuževala svoje in okolice. Leta 1925. je imela s protitrahomsko akcijo opravka »Stanica za srbijanje trahoma u Prelogu« in njen zdravnik je enkrat na teden prihajal v Prekmurje. Zdravil je le težje bolnike in od časa do časa pregledal šolske otroke. Rezultati njegovega dela so očitno pokazali, da je treba začeti z organiziranim bojem proti tej zavratni bolezni. Leta 1928. so sklenili, da bodo v M. Soboti ustanovili posebno ustanovo in postavili protitrahomsko bolnico. Meseca decembra 1929. je bil poslan semkaj dr. Pečan, da končno zaorje v komaj načeto ledino in začne z organiziranim delom na tem področju. Že meseca januarja 1930. je začel delovati Centralni protitrahomski oddelek Zdravstvenega doma, ki je bil ustanovljen en mesec pozneje. Že prvo leto obstoja te ustanove so zabeležili 22.000 pregledov in 21.000

zdravljenj. Do leta 1936. je bilo opravljenih 121.282 pregledov in 419.840 zdravljenj. Do leta 1936. je bilo pregledano že vse prebivalstvo Prekmurja. Vaščani večjih krajev so bili celo po dvakrat pregledani. Več kot je bilo pregledov, več je bilo spoznanj za bolne! Kljub velikemu številu ozdravljenih je število bolnikov naraščalo. Pogosti pregledi so dali porazne ugotovitve: težka endemija v nekaterih krajih s čez 30% okuženih prebivalcev, številni zanemarjeni primeri s slepoto, čez 20% vseh primerov z nevarnimi posledicami. Tov. dr. Pečan se je zagrejel v delo z vso verno. S pomočjo štirih sester je dan za dnevom, leto za letom z vso slednostjo in požrtvovalnostjo odstranjeval to socialno zlo Prekmurja. Ko je ustanova žela svoje prve uspehe, je fašistični okupator zasedel našo pokrajino.

Dr. Pečan je po silih razmer moral zapustiti Prekmurje, trahom pa se je ponovno razpasel. Zdravljenje ni bilo obvezno. Komaj započeto delo so omejili samo na zdravljenje onih, ki so se sami prijavi. Po osvoboditvi je ljudska oblast začela znova; v pokrajino se je spet vrnil požrtvovalen delavec dr. Pečan in pričel urediti svoje zamisli. Trahomskih bolnikov je bilo leta 1945. čez 11.000. Veliko število, ki pa se je iz leta v leto zmanjševalo! Bili smo priče organiziranemu boju proti trahomu. Sestavljen je bil pravilnik o zatiranju bolezni. Več let ni imel vrstnika v naši državi. Pozneje so z uredbami proglasili Prekmurje za trahomsko ozemlje.

Še enkrat:

Se ne bi dalo spremeniti?

V 48. številki našega lista je bil objavljen dopis zaradi neurejene dostave pošte v naselja Črnelavec, Kupčinci in Veščica. Da bi bili prebivalci navedenih naselij pravilno seznanjeni, navajamo nekaj podatkov o sami dostavi in številu dnevnikov, ki jih dobivajo.

Prebivalci omenjenih naselij dobivajo skupaj 14 izvodov Večera, 1 izvod Ljudske pravice in nekaj tednikov.

V poletnih mesecih so naši uslužbenci dostavljali pošto v ta naselja šele potem, ko so opravili svoj posel v M. Soboti — torej okrog pol štirih popoldne, kar pa ni bilo po volji naročnikom Večera, ker so naročni časopis prejeli z večurno zamudo. Kljub ugovorom naročnikov Večera smo pri tem ostali in isti dan dostavljali vso prispelo pošto. V zimskih mesecih in slabem vremenu pa smo uvedli jutranjo dostavo z odhodom ob 7. uri. Tako smo najbolj zadovoljili naročnike Večera. Vlak, ki pripelje v dopoldanskem času, ima večkrat precejšnjo zamudo, zato se zavleče dostava pošte v M. Soboti do štirih popoldne, ko se že mrači. Razumljivo je, da pismoonoše ne morejo tako pozno v imenovana na-

selja, ker se ne bi mogli ob pravem času vrniti zaradi obračuna, razen tega pa bi jih preveč obremenili. Posebnega dostavljalca za ta naselja nimamo, ker ni toliko pošiljk, da bi ga lahko polno zaposlili. Zaradi majhnega števila pošiljk bi morali v te vasi dostavljati pošto le trikrat tedensko, vendar pa tega nismo storili zaradi enotnosti z drugimi dostavnimi okoliši.

Okrajna pošta M. Sobota

Eni v vzdušju, drugi v pričakovanju - zmage

V polanski občini je bilo dokaj živahno na občnih zboreh SZDL. Vaščani so se imeli marsikaj pogovoriti; že letos so v občini marsikaj pametnega naredili, prihodnje leto pa bo treba še krepko pljunuti v roke, da bodo njihove delovne zmage še bolj popolne. Največ je bilo storjenega v Veliki Polani, kjer so v jeseni dobili elektriko, uredili zadružni dom in v njem namestili ki-

noprojektor. Vaščani so k tem delovnim uspehom prispevali prav lep delež.

»Tudi mi smo hoteli letos svetiti,« so povedali v Mali Polani. Drogove so postavili in sedaj čakajo na žico. V novo leto stopajo z novimi načrti in se nadejajo, da bodo lahko zares shranili smrdeče petrolejke na podstrešja.

V Brezovici je bilo še posebno živahno. Elektrifikacija je najbolj pereč problem. Dolgo se niso mogli sporazumeti zaradi urbarjalnega gozda, iz katerega bi dobili denarna sredstva za elektriko. Naposled je vendarle zmagala večina, ki se vztrajno poteguje za napredek svoje vasi. —ce

Vaščani Brezovice in Male Polane pa bodo deležni pomoči vseh sosednjih vasi v občini. Tako se glasi eden izmed desetih sklepov, sprejetih na zadnji občinski konferenci SZDL. V zadnjem četrtletju je organizacija dosegla nekaj vidnih uspehov; pridobili so več novih članov, pobrali zaostalo članarino in imeli občne zборе v vseh vaseh.

Navzoči delegati so se zavzemali za javno kritiko negativnih pojavov in ljudi, ki škodujejo ugledu in napredku občanov. Pod okriljem svoje zadruge se bodo zavzemali za izboljšanje gospodarstva. Društvo Ljudske tehnike naj bi navajalo kmetovalce k temu, da bi začeli bolj smotno gospodariti in pri obdelavi zemlje uveljavljati agrotehnične ukrepe. V okviru Ljudske univerze bodo priredili več predavanj, širili napreden tisk, posebno še Obmurski tednik in knjige Prešernove družbe, sklicali rajonske sestanke in tolmačili občanom vsa važnejša gospodarska in politična vprašanja, pomagali mladini in pripravili vrste članov SZDL čimveč

žena. V občini nameravajo znova odpreti čevljarstvo in prideliti tečaj za domačo obrt. Mlade ljudi bodo naučili plesti cekre in torbice iz koruznega ljuča.

Velikopolanska mladina je zelo pridna. Uveljavila se je zlasti v prosvetnem in gasilskem društvu. Zadnja leta pa se je premalo zanimala za svojo organizacijo; imela je prešibko vodstvo in dobivala je premalo pomoči od SZDL. Mladim učiteljem pa je vendarle uspelo, da se je mladina znova združila v svojem aktivu, si izvolila vodstvo in napravila delovni načrt za prihodnje leto. Posebno se zanimajo za šah in ročna dela.

Sredi decembra so pričeli s tečajem za zdravstveno prosvetljanje mladenk. Obiskuje ga 41 slušateljic. Obisk je hvale vreden. Dekleta pozorno sledijo predavanjem. Po pouku rade posedijo in zapojejo. Lepi in ubrani glasovi so napotili predavatelje do razmišljanja, da bi v tečaju ustanovili pevski zbor.

Polanski pionirji so s pomočjo učiteljev pripravili pester program za Praznik republike, Dan Jugoslovanske ljudske armade in 10. obletnico ustanovitve prvega odbora OF. Za noveletno jelko študirajo igrice »Dedek Mraz«. Njega že nestrno pričakujejo. Starši so na roditeljskih sestankih obljubili, da bodo po svojih močeh prispevali za obdaritev otrok, pomoč pa pričakujejo tudi od Ljudskega odbora, zadruge in množičnih organizacij v občini. Vse zato, da bo imel dedek Mraz kar najbolj vrhan koš dobrot za svoje pridne ljubljence! F. K.

Mladinska organizacija v bodonski občini med najboljšimi v Prekmurju

V bodonski občini je bilo lani včlanjenih 75 odstotkov fantov in deklet v mladinski organizaciji, letos pa se je število aktivnih članov povečalo na 90 odstotkov. Na občnih zboreh v posameznih vaseh so ugotovili, da mladina aktivno dela v vseh množičnih organizacijah, posebno pa še v gasilskih društvih, ki delujejo v vsaki vasi.

Pred kratkim se je mladina bodonske občine zbrala na letni konferenci. V svoji sredi je pozdravila tudi svojega prijatelja in sekretarja OK ZKS tov. Naceta Voljča, majorja JLA tov. Cvetka Margana in druge goste. Poročilo o enoletnem delu občinskega vodstva in mladine je podal njen predsednik Franček Gerencner.

Mladina je tokrat sklenila, da bo ustanovila šahovsko sekcijo in obiskovala tečaj za nemški jezik, če ga bo priredilo tamkajšnje prosvetno društvo.

Udeleženci konference so hkrati proslavili tudi rojstni dan naše Armade. O pomenu tega praznika za naše narode je spregovoril major Cvetko, nato pa je v imenu OLO izročil pohvalo predsedniku Občine

skega komiteja mladine tov. Frančku za požrtvovalno delo pri vojaški vzgoji mladincev. Najboljši mladinci so dobili odlikovanje.

Po končani proslavi je imela mladina slavnostno večerjo, katere so se udeležili tudi njeni gostje. F.

Cven pri Ljutomeru

Pred kratkim je bil v naši šoli občni zbor SZDL. Prišlo je mnogo vaščanov. Razpravljali so predvsem o popravilu cest, elektrifikaciji in cestni razsvetljavi.

Upravičeno kritiko je doživel upravni odbor domače kmetijske zadruge, ki uporablja dvorano v zadružnem domu za skladišče. Tako je onemogočeno delo telovadnega društva in gledališke družine.

Vaščani so zahtevali, da dvorano izpraznijo in jo spravijo zopet v tako stanje, da bo lahko služila tistemu, za kar je bila namenjena. To so imeli na svojem občnem zboru tudi pravico povedati, saj so pri gradnji zadružnega doma mnogo prispevali.

Protitrahomsko središče pod vodstvom dr. Pečana je z vso odločnostjo opravljalo življenjsko važno poslanstvo. Vzgojili so tudi zadostno število zdravstvenih delavcev. Ponovno so bili pregledani vsi prebivalci. Dr. Pečan je organiziral in vodil dva tečaja za trahomske sestre, ki so se strokovno izpopolnile v njegovi ustanovi. Protitrahomska postaja je dobila 27 trahomskih sester za delo na podeželju. Leta 1946. so trahomsko ozemlje razdelili na 16 trahomskih postaj in čez 60 vaških postaj. Večina zdravstvenih postaj je bilo opremljenih s pohištvom in potrebščinami. Imeli so točno evidenco in kontrolo nad bolniki in okuženimi družinami. Nekaj čez 10% je bilo tedaj okuženih prebivalcev. Z uspešnim in načrtnim delom je trahom izgubljal tla v Prekmurju. V razdobju od 1946. do 1953. leta so izbrisali 9.902 bolnika in nanovo vpisali 2.550 okuženecv. V prvih letih po vojni je prihajalo v protitrahomsko središče le okrog 30 do 40% obolelih, v zadnjih letih pa so vsi okuženi iskali v njem potrebno pomoč. Že več let niso v Prekmurju odkrili nobenega primera trahoma s komplikacijami ali pa z manjšimi posledicami. Borba proti trahomu je bila zelo uspešna. Popolen uspeh se zrcali v dejstvu, da je danes le še okrog 300 bolnikov. Napori, ves trud in vložena sredstva so obrodili bogate sadove. Tovariš dr. Pečan pa ima pri tem velik del zaslug. Rojen je bil v Ljubljani kot eden izmed desetih otrok v družini, ki se je preživljala le od skromnega zaslužka očeta v bližnji usnjarni. Po končanih študijah je prišel pred 25 leti v Prekmurje, kjer je našel zdravstveno zaostalo prebivalstvo. Zavedajoč se, kje je njegovo mesto in kakšne so njegove naloge, je začel v praksi izvajati program socialnega zdravstva. Bil je prvi, ki je v naši pokrajini z oralno in ledino zdravstvenega prosvetljanja. Leta 1931. so pod njegovim vodstvom začeli graditi zdravstveni dom, ki je bil v tem letu že pod streho. Dve leti pozneje je ustanovil šolsko polikliniko, pozneje pa še posvetovalnico za matere in dojenčke. Pod njegovim vodstvom so tudi v Lendavi postavili zdravstveni dom.

Sadovi vztrajnega dela dr. Pečana so vidni v sleherni prekmurski vasi, zato mu je za njegov trud hvaležno vse prebivalstvo Prekmurja. Ob njegovem 25-letnem jubileju mu iskreno čestita in želi, da bi v njegovi sredini preživel še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu — v dobro vseh tistih, ki jim pomagal in vrnil ljubo zdravje.

OBČNI ZBORI GASILCEV

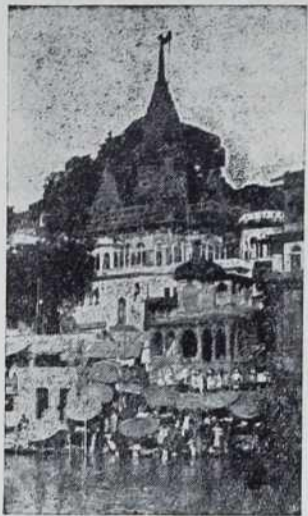
V soboški okolici so že imela nekatera gasilska društva svoje letne občne zборе, tako v Nemčavcih, Kupčincih, Črnelavecih in v Veščici.

V Nemčavcih imajo precej visoko število članstva, a na občnem zboru jih je bilo bolj malo. Dobro obiskan občni zbor so pa imeli gasilci v Veščici. Tu so temeljito pregledali sklepe lanskega občnega zbora ter ugotovili razveseljivo dejstvo, da so vse sklepe izvršili, le gasilskega doma iz opraviljivih vzrokov niso mogli končati. Velika je potreba po častniškem kadru in to ne samo v Veščici temveč tudi pri drugih društvih. Zato je OGZ organizirala tečaje za vzgojo gasilskih častnikov. Potrebno je seveda, da pošlje vsako gasilsko društvo v te tečaje dovolj sposobnih ljudi. Kjerkoli je možno, naj se ustanovijo ženske sekcije. Črnelavska sekcija se je pri poletnih sektorskih vajah v Soboti zelo dobro izkazala. Zelo potrebni so požarno-varnostni ukrepi, ki naj preprečijo požarne nesreče.

O dveh daljnih deželah,

Iz indijske zgodovine ki sta nam vendarle blizu

PRVI EVROPEJCI, ki so prišli v Indijo, so bili Portugalci. Prišli niso kot prijatelji, marveč kot zavojalci. Izkoristili so svojo premoč na morju in zaplenili ladje indijskih trgovcev. Edini posrednik blaga med proizvajalcem in potrošniki

Kopališče Manikarnika

v Evropi, pa celo na Daljnem vzhodu in v Indoneziji, so postali na ta način Portugalci. S tem jim je bilo omogočeno neomejeno izkoriščanje domorodcev, saj so dejansko postali gospodarji dežele.

Ko pa so Portugalci iztisnili iz Indije Nizozemci in Angleži, so hkrati prevzeli tudi monopol nad zunanjo trgovino in vse prednosti, ki jim jih je ta monopol dajal.

V 17. stoletju je Angležem uspelo izriniti iz Indije tudi zadnjega tekmeča — Nizozemce. To je doba vladavine Vzhodno-indijske kompanije, ki je po mili volji skubila indijsko gospodarstvo od 1600. leta do leta 1857.

Evropa je potrebovala dišave, ki jih je imela Indija dovolj. Treba jih je bilo torej čimveč izvoziti iz Indije, vendar za zamenjavo Evropa ni imela Indiji kaj dati. Zato pač ni ničesar dala, ali pa je dala prav malo. Medtem ko so v letih 1766 do 1768 izvozili iz Indije blaga v vrednosti 6.500.000 funtov sterlingov (okoli 6 milijard 500 milijonov dinarjev), so uvozili v Indijo le za 600.000 funtov sterlingov (okrog 600 milijonov dinarjev) blaga.

Zaradi tako grobe izkoriščanja je padlo v 18. stoletju število prebivalstva v Indiji za tretjino, tretjino obdelovalnih površin pa je prerasla džungla.

Zaradi izkoriščanja, ki je hkrati z razvojem angleškega gospodarstva dobivalo nove oblike, a se po vsebini ni menjalo, je v 19. stoletju v Indiji razsajala 38-krat strašna lakota, ki je terjala 21,5 milijona človeških življenj.

V odločilnem trenutku, ko je indijska družba stala na prelomnici med starim, patriarhalno-fevdalnim družbenim redom in prvimi začetki kapitalističnega razvoja, so torej,

Ko spremljamo predsednika republike tovariša Tita na njegovi poti v Indijo in Burmo, so naše oči uprte v ti dve azijski deželi. Uradni obisk predsednika FLRJ, ki se kot prvi evropski šef države mudi na obisku v Indiji in Burmi, spremlja z velikim zanimanjem tudi vsa svetovna javnost.

Indija, Burma in Jugoslavija so tri neodvisne države. Svojo neodvisnost so si priborile v stoletnih težkih bojih. Zato jo tudi spoštujejo, in cenijo mir, ki jim omogoča nadaljnji razvoj gospodarstva in ljudske blaginje.

Obisk predsednika Tita v dveh, naši državi tako sličnih deželah, bo nedvomno obrodil bogate sadove in bo močno okrepil mednarodne sile miru. Navdušenje, s katerim sprejema indijsko ljudstvo našega predsednika, je prorok za to.

invazija tujih zavojalcev in njihovi izkoriščevalski nagibi, presekali nit naravnega družbenega procesa. Zato ni čudno, da so se ostanki starega tako močno ohranili prav do današnjih dni in predstavljajo močno oviro pri naporih za modernizacijo in razvoj indijskega gospodarstva in družbenih odnosov v Indiji.

Pisan mozaik narodnosti in ver

INDIJA JE OGROMNA DRŽAVA. Po številu prebivalcev je druga na svetu, takoj za Kitajsko. Ima okoli 312 milijonov prebivalcev, po površini pa je enaka Evropi brez Sovjetske zveze.

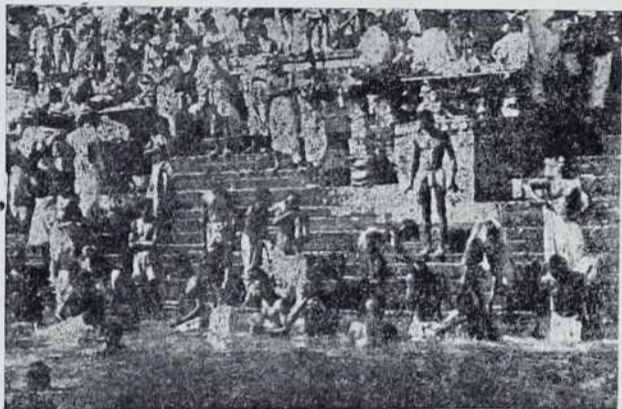
Na tem ogromnem prostranstvu živi precej mešano prebivalstvo. Statistike so zabeležile, da v Indiji ljudje govorijo 205 jezike in da pripadajo nič manj kot 3.000 verskim sektam. Vendar so pri tem upošte-

ozemlja, ki so ga naseljevali Hinduisti. Pri razdelitvi pa je ostal med Indijo in Pakistanom nerazdeljen otoček — Kašmir, za katerega se že od ustanovitve sem potegujeta tako Indija kot Pakistan. Prebival-

Tipična indijska pokrajina

stvo v Kašmiru se je sicer odločilo za priključitev k Indiji, a zaenkrat do priključitve še ni prišlo, ker bi to verjetno povzročilo preveč vroče krvi v Pakistanu. Ta problem hoče indijska vlada rešiti na miren na-

Kopalci ob sveti reki Ganges

vani res prav vsi jeziki, ki jih govorijo v Indiji in prav vse verske sekte, kolikor jih je na polotoku. V resnici pa v Indiji govorijo pravzaprav le 18 jezikov, ki jih uporablja 90 odstotkov vsega prebivalstva.

Ta pisan mozaik narodnosti in ver deloma ovira sožitja in je privedel v nedavni preteklosti do resnih sporov, ki še niso poravnani. 15. julija 1947. leta, ko je dobila Indija položaj dominiona v okviru Britanske skupnosti narodov, se je vse tisto, kar pravzaprav razumemo pod geografskim pojmom Indija, — razdelilo na tri dominione: na Indijo, Pakistan in Ceylon. Ta delitev se je izvedla na verski osnovi. Pakistan je dobil področje, naseljeno z muslimani, Indija pa tisti del

čin in v duhu medsebojnega sporazumevanja, ker je to splošno načelo njene zunanje politike.

Kolikor pa Indija že zaradi tolikšnega števila narodnosti, jezikov in ver ni bila dovolj razdeljena, so jo še bolj razkosali tuji upravljalci, da bi tako laže vladali. Pred drugo svetovno vojno je bila celotna Indija razdeljena na 563 držav in državic, razen tega pa je bilo ustanovljenih še 15 britanskih provinc, ki so bile pod izključno upravo britanske administracije.

Ta razdrobljenost Indije, ki je bila največkrat napravljena umetno, predstavlja prav tako precejšnjo oviro hitrejšemu razvoju države kot celote.

VEŠCI GODCI

Auleteti, starogrški godci na dvocevne piščalke, so znali igrati na dvoje takih pihal naenkrat dve popolnoma različni melodiji.

ZBOLJSANJE SPOMINA

Psihiater J. F. Barnes je v Londonu predaval o najboljših metodah za privzgojitev dobrega spomina. Sredi referata je moral naenkrat prenehati z govorom: več listov svojega rokopisa je pozabil doma!

VARNOSTNE KLJUČAVNICE NA DENARNICAH

Varnostna ključavnica, vdelana v denarnico, je novost ameriške industrije usajenih izdelkov. Od treh do petih gumbov odpira denarnico samo eden. Če je denarnica ukradena in tat pritisne na napačni gumb, naenkrat glasno zadoni alarmni zvonec. Če najde pravi gumb, je pa lastnik imel smolo.

HISA — CEVLJ

V parku Kama Nehru v Bombayu stoji najnavadnejša hiša na svetu. Ima obliko visokega čevlja. V kamen so vklesane celo vrvice in luknje zanje, prav tako kakor na pravem čevlju. Hiša ima pritičje in dvoje nadstropij.

BOLHE IZUMIRAJO

Direktor muzeja za prirodno zgodovino na Dunaju, dr. Hans Stroucham, je imel predavanje v Linzu, ki je izzvalo veliko senzacijo. Trdil je, da bo bolh, ki neprijetno napadajo človeka, kmalu zmanjkalo. Po mišljenju tega prirodoslovca razsaja med bolhami nalezljiva bolezen, ki se je razširila po celem svetu in da so v mnogih deželah že opazili, da bolh že skoraj ni več. Celo v jugovzhodni Evropi in na Bližnjem vzhodu, kjer jih je bilo največ, je število bolh mnogo manjše.

POLARNE RIBE IMAJO BELO KRI

Norveški biolog Stranden je pred kratkim ujel nekaj rib v polarnih predelih iz skupine ledenih rib in nato študiral njihove lastnosti. Dognal je, da imajo belo kri. Dolgo so mislili, da ribe, ki žive okoli Južnega pola, nimajo krvi. V resnici pa je nima njihova kri rdečega pigmenta in hemoglobina, ki se veže v prirodi s kisikom. Norveški znanstvenik pa ni mogel priti do zaključka, kako da ribe kljub nezadostnim količinam kisika vseeno žive.

NA SVETU JE 1.014.000 VRST ŽIVALI

Pred 200 leti je zoolog Karl Lince objavil, da živi na svetu 4256 znanih vrst živali. Leta 1886 je to število zoolog Ludvig dvignil na 272.000 živih in 39.925 izumrlih živalskih vrst. Samo 12 let pozneje je zoolog Medius, takratni šef Zoološkega muzeja v Berlinu, izjavil, da živi na svetu 418.600 različnih vrst živali in da je polovica od teh v berlinskem muzeju. Zoolog Arndt pa trdi, da je danes na svetu 1.014.000 različnih živali. Isto lahko beremo tudi v Volvoem delu pod naslovom »Datumi iz zgodovine zoologije«.

KOLIKO POJEMO V ENI URI

V eni sami uri pojemo in popijemo na svetu 49 milijonov škodelic kave ali čaja (v času zajtrka pa še mnogo več), 76 milijonov kilogramov kruha, 25 milijonov kilogramov krompirja, 4 milijone kilogramov mesa, 1 milijon čaš piva in 3,5 milijone kozarec vina, kadilci pa uničijo 177.000 kilogramov tobaka. V šestdesetih minutah pojemo za približek 100 milijonov kilogramov raznih slaščic, za katere je potrebnih nekaj milijonov kilogramov sladkorja.

LETEČA POSTELJA

Znana britanska firma »Rolls-Royce« eksperimentira z izvirno letalsko konstrukcijo, imenovano »Leteča postelja«. Poganjata je dva raketna motorja, vstavljena v okvir s štirimi nogami. Na ploščadi sedi v nekem sedlu pilot, ki letalo krmari. »Leteča postelja« tehta 3,5 tone, se dviguje v zrak popolnoma navpično in tako ne potrebuje dolgih vzletišč, kakor druga letala, razen helikopterjev.

Operacija v hipnozi

Na kirurškem oddelku ene izmed velikih londonskih bolnišnic so se zdravniki pred nekaj tedni pripravljali, da izvršijo težko operacijo. Toda bili so za spoznanje bolj nemirni kakor običajno, kajti zgodilo se je nekaj prav nenavadnega. Ko so pripeljali v sobo pacientko, je prišel z njo tudi znani hipnotizer Pat Taylor. Sklenili so namreč, da bodo prvič v zgodovini kirurgije operirali bolnika v hipnotičnem stanju brez uporabe kloroforma ali kakršnega koli drugega mamila.

Dekle, ki je ležalo na operacijski mizi, je bila 24-letna Janice Easton iz Londona, ki je že dalj časa bolela za težjo boleznijo pljuč. Doslej so jo že dvakrat operirali s pomočjo narkoze, vendar neuspešno, ker so se kmalu nato pojavili znaki, ki so njeno zdravstveno stanje samo še poslabšali.

Točno ob določen uri se je operacija začela. Nad pacientko se je sklonil hipno-

tizer in ji začel šepetati: »Zdaj ste na toplem jugu. Mislite na sonce! Dekle je zatipnilo oči. Nato se je hipnotizer še nalahno dotaknil mesta, ki so ga hoteli operirati, in dejal: »Tukaj boste občutila mraz, toda nobenih bolečin.«

Pacientka je nepremično ležala na mizi, ko je kirurg prvič zarezal v tkivo. Pri drugem vrezu pa je kriknila: »Bole!« Kirurg se je vprašujoče in s strahom ozrl na svoje pomočnike.

»Nadaljujte!« je brez oklevanja zapovedal hipnotizer. In res! Operacijo so nemoteno nadaljevali in, ko je kirurg po 1 uri in 20 minutah odložil svojo belo haljo ter si s tresočimi prsti prižgal cigareto, so vsi vedeli, da je dekle rešeno.

Janice se je kmalu nato prebudila. »Bilo je kot v sanjah. Stala sem na balkonu in videla sem sonce in morje. Samo enkrat sem občutila bolečino.« je dejala in zahtevala kozarec sheryja. Nekaj tednov zatem je popolnoma zdrava zapustila bolnišnico.

»Uporaba hipnoze je eden najpomembnejših napredkov v kirurgiji po odkritju kloroforma. Brez strahu pred bolečinami se bodo lahko odslej podvržli operaciji tudi tisti ljudje, ki ne prenesejo narkoze.« je izjavil hipnotizer Pat Taylor, ko je videl, da je prva operacija te vrste kar najbolje uspela.

V Gerlincih so odkrili čuden premog

Prosil bi vas za nasvet, ki bi ga morda lahko dali. Pri nas se namreč mnogo govori, da je v bližini premog. Rudo sem dal poiskati. Na zunanji se ta »premog« prav nič ne razlikuje od dobrega ravnega premoga in tudi v peči lepo žari. Pri natančnejšem pregledu pa smo ugotovili, da to ni premog, ki je nastal iz lesa, marveč droben pesek, prepojen z neko masno snovjo (verjetno z zemeljskim plinom). Pri žarenju se širi duh po zoeplu in tudi plamen je moder. Sedaj pa ne vem, kam bi ga poslal, da bi snov analizirali. Morda na Geološki zavod v Ljubljano — toda kaj bo s stroški analize? Tega »premog« — pravi očividec — so celi skladi in domala na površini. Morda pa je to znak, da je v globini nafta? Če bi bilo to res, potem bi se gospodarstvo v našem kotu močno opomoglo.

STIRIDESET STOPINJ

— Imeli smo vražjo vožnjo čez prelaz; strmina je marsikje dosegla do štirideset stopinj.
— Nemogoče! V senci!

Kje so že časi, ko so ljudje videli v radiju čudežnega zdravilnika in dajali premoženje za nekaj gramov dragocenega prahu?

Na radioaktivnost zvrčajo danes preprosti ljudje v Angliji, kakor v srednjem veku na čarovnice, krivdo za vsakršne nadloge življenja. Obtožena seveda ni radioaktivnost iz radijskih ležišč v Joachimsthalu, temveč radijsko sevanje atomskih poskusov, ki jih ti vražji znanstveniki tako lahkomišlno izvajajo. Nekaj visi v trdovratno mrzlem, deževnem ozračju, in kaj naj bi bilo drugega kot ta prekljani (in še s slabšimi priimki obkladani) atom! To je moderno vraževerstvo množice, ki si za atomske znanstvenike često želi povrnitev inkvizicije.

Mnogi ljudje se takim pripovedkam smehljajo, morajo pa vendar upoštevati razpoloženje ali bolje nerazpoloženje ljudstva prav tako kakor Svetovna organizacija za meteorologijo, ko je preiskavala in zavrnila zvezo med letošnjim vremenom in poskusi z atomskimi bombami. V Angliji, kjer niso imeli niti prave pomladi nehi poletja, hočejo vedeti več kakor vremenoslovski

strokovnjaki. — Prepričanje o atmosferskih motnjah zaradi atomskih eksplozij so prevzeli od Angležev preprosti ljudje tudi drugje po svetu. Zanimivo pa je, da je za prihodnost, v kateri naj bi na otok deževale atomske bombe, prebivalstvo precej ravnodušno. Zato tudi organizacija za civilno letalsko zaščito nima nič kaj dosti navdušenih privržencev. Ljudje se šalijo, češ če boš vtaknil glavo v pesek, si v nevarnosti, da je pesek atomski.

Ljudje se od daleč ogibljujejo tudi miroljubnim poskusom eksperimentalnih inštitutov, atomskih laboratorijev in atomskih naselij, ki imajo človekoljubni namen: atom »civilizirati«. V te ustanove, kjer ležijo drobkrog Geigerjevi števci kakor drugje termometri, je tako moč goče priti le s posebnim dovoljenjem.

Ob različnih zastrupljenjih, infekcijah in drugih bolezenskih težavah mislijo preprosti ljudje vedno pogosteje na radioaktivno sevanje kot eno od vzrokov, čeprav mnogi vedo, da medicina prav sedaj uporablja atomske odpadne produkte, izotope, z največjim uspehom in da so te snovi že pomembno

izvozno blago, saj gredo s posebnimi avtomobili in letali v bolnišnice in industrijske laboratorije vsega sveta.

Kakor ostajata med običajnimi industrijskimi procesi n. pr. pepel in dim, tako nastajajo med delovanjem vseh atomskih strojev različni atomski odpadni produkti, večkrat močno radioaktivni. Kam z njimi? Kadar se atomski tehniki odločijo za neko mesto, kamor naj bi odlagali te snovi, se čez deželo razlije val ogorčenja. Strokovnjaki so n. pr. izbrali za »atomsko pokopalnico« opuščene rudniške jaške. Rudarji v sosednih kopih na to nikakor niso hoteli pristati, češ da bi živeli v večnem strahu, da bo v njihova delovna mesta pronicala radioaktivna voda. Njihovega prepričanja ni mogel omajati niti najvišji vodja angleških atomskih raziskovanj in to je značilno, kakor za prej omenjeno vremensko debato: v atomskih zadevah preprosti ljudje znanstvenikom enostavno ne verjamejo. V vsakem najpreprostejšem človeku tiči razumljiva slutnja, kam bi svet pripeljala nova vojna z atomskim orožjem, odtod tudi nezaupanje do drugih atomskih pro-

jektov, četudi za miroljubne namene.

Male atomske vsakdanje skrbi imajo tudi svojo prijazno plat, saj beremo, da je na zadnji razstavi Kraljevega vrtnarskega društva pritegnilo največ pozornosti prgišče bledih, bolehnih cvetic, prinesenih z avstralskega otoka Monte Bello, kjer so se lani odigrale angleške poskusne atomske eksplozije. In ena teh cvetic že kaže sveže, zelene poganjke. Naj to pomeni, da more še iz atomskih ruševin vzkliti novo življenje?

VESELI PRLEK OB NOVEM LETU

Hongapaj:

Prlek se koplje

Ovi den me je po opralkih zaneslo tujant v Marprug pa sen obiska tudi svoga prijatelja Drūkša. Najša sen ga samega duma. Kopa se je, ven je bilo tudi meni salrmensko vroče. Dere sen ga gleja, kak je žaplara v beli bani no hvala dobroto dumačega kopaja, mi je še bole vroče gračvalo. Najbrže je to zavara no reka: »Gvišno si se tudi ti na marpruškem taraci jako segreja. Lehko se skopješ, či te je vola. Jas moren itak nekan iti, v eni vuri pridru nazaj. Metča se ti fajz vmišče no sbladiš. Talo mojo vodo spušta pa si triško autoči — boš vida, kak je fajz!»

Meni je bilo čista praf. Dere se je Drūkša skopa no posuša, je odiša. Nato sen spušta jegovo zajfaco no otpra fse tri pipe, kere so se svetile nat bano. Voda je šumila f kat, jas pa sen se pomalen slača. Priten sen premišlavo, kak fajz se godi mestoin lidča, ven ma skorok fuskši mlako f svojen kvantiri, mi vesničari pa se samo tu no lan lehko skalūzimo f kakši blatni zajzi. Dere se mi je vidlo, ka je vodē zadosta, sen jo fstavno no se sprava f kat.

Nemren van povedati, kak fajz je bilo f kladni vodi — tak se koplejo najbrže tudi vjungeleci v nebeških toplinah! — Precik dugo sen se stegūva po vodi no se hrda po eelen telesi. Dere pa sen denok enok pogledna z bane vūn na pot, te sen se grozovitno prestraša! — Voda je stala najžen najmaže za debeli palec visoko, na sredi pa moji skorok fčista novi šolji. Vrglo me je z bane, reša sen najpre šolje, potlan pa sen začaja glejati, po kakši lukji teče voda žje. Nigi nič! Hitro sen spušta vodo, štekla je — na podi pa je je bilo zmiron več! Skorok de tekla že prek praga f kühjo! Skoča sen ta, najša smetjačo no začaja plati vodo nazaj v bano. To je presneto malo hasnilo — na pragi se je vidlo, ka je je spreiti teko priteklo, kako se je vūnspla. Lehko si mislite, kak vroče mi je pr toten mokren deli gračvalo! Teklo je z mene hūše kako gdište prle, dere smo v dumačih toplinah seno pšali ali pa s cepmi kakšo vuhko pšenio mlatili.

Ne ven, kak bi se te ali moj boj z mlakoj v Drūkšovi kopalnici kučča, či nebi Drūkša na srečo duma priletla. Dere je vida nesrečno povoden, je skoča k pipan pa nekaj zaškrna. Potlan sma oba plala vodo f kat; pomalen je je bilo maje, na-

zadjo pa sma še pot pobrisala. Dere sma si potlan odihavala, mi je poveda, kakšo falingo sen naprava. Namesto ka bi zaškrna fse tri pipe, sen zaškrna samo to vekšo, na obe mali pa sen pozaha. Voda je tekla po svetlen tuši, keri je prta steni obržen visa nat pipami, te pa lepo tiho po steni doj na pot. San nebi gvišno tote falinge najša, lehko bi pla vodo noč no den, pa bi še izda tekla.

Mene je bilo sran, ka se tak malo na pipe razmin, čiglih jih man duma f Isakšca lagviči. Dere je Drūkša vida, kak z mene teče, mi je reka, naj stopin nazaj f kat, te pa me je z mrzloj vodoj tak stušira, ka so mi zobje šklepetali. Priten me je trošira, ka se je že neštirni rojenimi vesničari tak godilo, dere se je prvokrat po mestnen kopa — na priliko tudi jemi, samo ka mi je to pozaba povedati. Potlan sen duma mejo tri dni takši nahot, kak či bi jegof tuš v nosi nosa — zлага pa sen se, ka je bija f cugi grozovitni durhek, pa mi je tak strašno naškoda.

Zapisa: Hongapaj

Prleške štorije

KAPELSKA HIMNA

Dere so po prvi vojski óprvič f kapelski cirkvi zapopceali novo državno himno »Bože pravde, ti, što spase...«, te so Motenci fčasik vūni na placi napali svojega Bištofa rekši: »Gnes si, paj, čūja! Gnes so te meli! E, si čūja, kak so ti peli: »Božne krape Bištof pase?«

KORAJŽNI FRANČEK

Pr Bračkoih so meli dva pajbara — Frančeka no Japeka. Bila sta eden drugemu pofsen tak podobna, ka sta celo oba k eni diklini hodila, čiglih toga nibeden neje šteja verovati.

Dere se je Franček f soboto spušta svoje puče zvat, te se je Japek v žoli potula. Potlan pa je le pogledna za braton, či jemi resen f koruzo hodt. Najša ga je pr jegovi Miciki na lestovici pod oknon. Plajnika s plota je zaškrnala no s celoj

širinoj počila po Frančekoven hrpti. Kak či bi ga z možara strela, je že bija v lesi nad vesjo.

Japek je svojo s ten oprava no smūkna duma f svoj topli žoljak, pa na ves glas hrgola, dere je kres dugo Franček prisa duma no reka: »Ti, Japek, bit sen bija! Trijesti jih je bilo!«

(Zol, žoljak = postelja v hlevu.)

BRAČKOVA MESARIJA

Bračkova Japek no Franček sta se oženila. Franček je duma kmeliva, Japek pa se je ožena fkray na želarijo. Fsaško zimō je hoda k Frančeki mesariti. Enok pa šta tak mesarila.

Japek: »Ti, Franc, naj grre Tunček po prasē!« — Tudi Japek je precik hresta.

Tunček: »Oča, stric naj grejo, ven so oni mesarit pršiti!«

Japek: »Ti, Franc, ja man malo nožof. Ja bon nože vkūp pobrra, ja gren duma!« Te pa je Tunček boginemilo le moga v šalinko po gujdeka.

Japek pa je dobro dozarigla no reka: »Ti, Tunček, zaj ti jega dobro prmit! Mija z očon boma zaj šla žganice pit.«

Kres dobre pol vūre sta Franček no Japek prikašlala tan sen s tople kuhje. Japek pa je še takši nabūk dava:

»Ti, Tunček! Zaj ti jega dobro drži! Mija z očon že grrema. Zaj sma mija močna, ka sma žganico pilā!«

Dere je Tunček poveda, ka je prprabeni pa ka dobro drži, so se dverca otprle — prase pa Japeki no Franci med nogami okoli voglof!

Tunček pa je bija nič ne hujd, ka je moga tak dugo f šalinki gujdeka vahitati, pa je prava: »Zaj pa

gre Tunček žganice pit. Vija pa prasē lofta!«

Japek pa je reka: »Ti, Franc, pustna zaj mija toto prrasē! Bo že nazaj prršlo. Vūtro bomo mesarili.«

JAPEKOVA JUNCA

Bračkof Japek je meja dva dobra junca, s kerima se je rat vekli dela. Kekokrat si ga čūja tak razlagati:

»Ti — si vida moja jūnčeka? Ka ti praviš? Ne, to sta lepa jūnčeka. — Ves, ka jima je ime? — Viš ti-te ksebn je Pretkosit, te otebnī Gostolačen. — Ti — kaj praviš? Dobro sen jedva krrsta?!«

MESOGLET

Japek je bija f svoji dumači opčini tudi mesoglet no je moga gorglejati, kakso živino mesari kolejo. F svojo knjigo pa si je fse tak fpišava: Lončar — ena oeka soija, Treflak — eno tele, Domajnko — en junec, Šumenova — ena stara krava no tak dale. Tak je bilo napisano, zameriti pa jemi ničše ne moga.

ZNANEC

V nedelo po rani meši so se lidje fšipali s cirkvi gor po placi. Med jimi je bija tudi Bračkof Japek. Te pa ti glih prnese nekšega lūčkega hlačkara z očalmi no taškoj pot pzdūhoj vūn z oštarije. Japek je jemi fčasik ponuda svojo pravo roko rekši: »Zdravo, gospot! Kak je kaj?«

Lūčki človik je jemi pomalen segna v roko no reka: »Zdaj ste se pač zmotili. Odkod bi se midva mogla poznati?«

»O ne, gospot! Mija se jako dobro poznava. V rresti sma fšūp bila, v rresti!«

Hlačkar je jemi cukna roko pa hitro fdrapna doj po placi.

Pionirska nagradna križanka

»DEDEK MRAZ«

Vodoravno: 3. tisti, ki nekaj jamči, 6. del vozila — zveza med kolesi, 8. paketi, zavoji, 9. lastna... cena mala, 10. nemarljive, nedelavne, 11. količinska mera (množina), 14. predpona, ki se rabī v krajevnem pomenu, 15. oče, 16. njej (skrajšano), 17. kar ni mogoče napraviti, 22. lepega vedenja, vljudna, 25. vas pri Murški Soboti, tudi črta brez začetka in konca, 24. veznik.

Navpično: 1. zgodaj umrli pesnik Primorske (Srečko), 2. praznik naših malčkov, 5. predlog, 4. leposlovnno delo, 5. spletni lasje, 7. nikalnica, 9. kratica za 100 litrov, 12. slov. moško ime, 13. žensko ime, 17. medmet, 18. napis, 19. glas goske, 20. osebni zaimek, 21. 1. in 4. črka abecede.

Nagradni kupon

„Dedek Mraz“

Lūcke,

zapisa Ciril Mikl

PRLEŠKA

Ja sen čūja ftiča peti, ftiča peti, pa je bija zelen kušar, kušar, kušar. Te pa sen ja bliže lūkna, bliže lūkna, ka bi ga po glavi būkna, būkna, būkna. Pa je kušar v lūkjo smūkna, v lūkjo smūkna, pa sem ga za rep pocūkna, cūkna, cūkna. Te me j' kušar v roko pikna, v roko pikna, ka sen skor na mesti flikna, flikna, flikna.

OT SŪSNEGA LETA

Na tranniki veken blo doajsti koscōf no notri vozili glih teko vozōf. Zaj kmetič tan drugih ne proz, san svojo otavo si znosi.

Pastiri so peli no pekli krompir pa v hrastovih tūnkah smo hranili sir.

Pastirček ne uka ne kriča, se joče čez lačnega bika.

V nedelo večer sen ša z vrha domō po eni steziči, za eno brojō, pa vince me močno prezelo — zapičin se v blato debelo.

Zaj žena me krega, za norca me ma, pa vini še pravemi uržoh ne zna. Pa bole se krega no kune, se una se v blato zasune.

Prelūbi moj možek, pomagaj mi oūn! O žlabrava baba, namoči si klūn! — O zlata, pršmentana sraga, kak una človeka premaga!

(Tūnka = lesena posoda za mast in sir, uržoh = die Ursache — vzrok.)

GRAPSINSKI RIHTAR

Grapsinci so čūdna ves, tan je rihtar zgina gnes. Ge je rihtar? — Tū ga nega, tan ga nega, nega ga! Ge je rihtar? — Tū ga nega, nigi nega, nega ga!

Prleške pesmi

POZAFČIN

Napisa Jan Baukart

Dugo sen diklino gleda, kakšo grubo lice ma. Skoro sen se ene zrajta — svojo bon roko ji da.

Fčera sen jo znavi vida, pa se meni trdno zdi, ka za me se nič ne briga, samo Vaneka gleda.

Le za me se nič ne brigaj, makar jako jas trpin, či ti nemren ženihi biti, pa bon bar tooj pozafčin.

Po vesnicah bon pozava, fšaksemi še piti da. Ven pri srci de mi hūdo — denok pa se bon smija. (Grubo = lepo, pozavati = vabiti na gostuvanje, denok = itka.)

V Grapsinčak možjē so šli, tan ma rihtar tri klefi. Ge je rihtar? — Tū ga nega, tan ga nega, nega ga! Ge je rihtar? — Tū ga nega, nigi nega, nega ga!

Kūnštne

STE VIDLI BARONA?

Napisa Peter Skūhala

Ste vidli barona — hahaha! Jas sen ga vida, pa se smeja. Vete, mostače ma, nebi jih leki da, ka bi mu plača štiristo rajnš.

Ma perje pod noson pa en mostač, temi se bote čūdili pač. Un pa se štima te, dere po cesti gre, ka se mu smeje lahko štošte.

Van kuja je jaha tak na špancir, f travī se zgene nekši hujdir! Pa sta se strašila, splašila obedva, vujša mu kuj je, beža f skokē!

Prbeža je f šumo, gosti ba les, kuj pa je beža, skaka kak bes. Te pa zadela je čuba barona se f hrastovo vejo — prqč odleti.

Pa kaj de pres čube zaj siromak, norca bi dela žjega si fšak! Zato pa v Gradec gre, takši so tan keri nareti znajo to fse.

So žive kokoši mesa en kos jemi pršili notri pod nos. Kakša bla j' prle paj, takša je čuba zaj.

samo ka perje rase is žje.

Ot potli pa nosi toti gospot brke pod noson ino perot. Či pa bi ti še, paj, take mostače raj, v Graci si čubo delati daj!

Leki = morda, rajnš = rajnski — goldi-ar, štošte = kdorkoli, kuj = konj, čuba = stnica, paj = fant, pajbar.)

Manko Golar:

Bahirov Tunek je zopet uganil eno

(Iz Prlekije)

Takrat in takrat, ali pa je bilo lahko kakšen dan preje, so Zabitovčanje podirali na Kamenščaku visoke smreke. Menda so jih rabili za svojo občinsko hišo ali kaj. Tega mi ni razložil Smehov Nacek. Dreveje so pa le podirali, ker se vidijo še danes štiri, ki so ostali od smrek. To si lahko vsak ogleda na licu mesta. Saj ni tako daleč od Lotmerka.

No, smreke so posekali, jih lepo stesali in sedaj morajo z njimi v dolino, kajti je Kamenščak visok hrib in ni nikakšna krtina, kot mu pravijo to Verženci, ki se Kamenščaka nimajo. In so jih lepo naložili na ramena, ne Veržence, in so pihali s hlodi v dolino, kajti bili so težki. Zraven je motovilil tudi Bahirov Tunek in je bil tudi tu zadnji. Vse bi šlo po sreči, da se ni dolgonogi Tunek, ki je opletal z nogami, kot bi se napil šmarnice, spodtaknil tik pred koncem klanca. Seveda mu je padel hlod z ramen in — glej ga, zlomka — se pričel lepo kotaliti po hribu v dolino. Ves zavzet je strmel Tunek na hlod, ki se je veselo kotal po klanecu. Nak, Tunek kaj takšnega še ni videl! In tega niso videli niti Babničarje, ki vedno vse vidijo.

Jo je Bahirov Tunek ubral proti Zabitovcem, ustavljal možakarje, ki so nosili hlode, da se je pripetilo to in to in da je rajsko veselje gledati hlode, ki se tako prijazno kotalijo v dolino.

In so se Zabitovčani udarili po glavah, se počohali za ušesi, nekateri s palcem povrtali malo po nosu in se zastrmel predsē.

Kajti, kaj bi se oni še mučili dalje. Čemu bi nosili še hlode v dolino, ko pa se tako sami spravljajo v grabo. In kaj bi? Nič, kaj bi!

Hlode zopet na ramena in hajdi z njimi zopet na Kamenščak. Malo je bilo res nerodno in ramena so pričela tudi že skeleti. Ampak to ni nič, prav nič! Ze so bili s hlodi na vrhu Kamenščaka, še Bahirovega Tuneka so počakali, ki je bil zopet zadnji.

Sedaj pa, ljudje božji! Da ste videli radost in veselje. Kako urno so jo mahali hlodi sami v dolino; še z mezinem jim ni bilo treba mignti, vam pravim.

In so Zabitovčani kmalu spravili vse hlode v dolino. In je sama sreča, da se je spodtaknil Bahirov Tunek, sicer ne vem, kako bi se končala zgodba s hlodi.

In to je bilo takrat in takrat ali pa kakšen dan preje ali pa pozneje. Sicer pa je tako vseeno, Bahirov Tunek bi uganil to, če pa te ne, pa kakšno drugo. Bogme!

Nekoč je bilo ...

(Po pravljici iz Etiopije priredil Manko Golar)

Nekoč je bilo na zemlji vsega o izobilju. Človeku ni bilo težko živeti, saj je rodila zemlja toliko, da je še preostajalo vsega. Pšenični klas je segal prav do tam, od koder prične rasti steblo iz zemlje, in rna so bila kot grah debela. Če si zasadil v prst vejico kakšnega sadnega drevesa, je vejica v hipu pognala korenine in drevo ti je kar pred očmi pričelo rasti. Brž nato je zadisalo okrog drevesa, kajti vse veje so bile posute s pisanim cvetjem, ki je kmalu odpadlo, in na vejah so zardeli prekrasni sadovi. Vse se je takorekoč izorsilo o hipu in človek je bil neprestano mlad in bolezen se ga je izogibala. Da, tako je bilo nekoč.

Pa se je človek prevzel, njegovo srce je postalo hudobno in grabežljivo. Zvoist mu je zmračila možgane in hudobija je zmagovala na zemlji. Veliki duh, ki je prebival na o-

soki gori in vladal zemlji, se je razjezil. Svojim služabnikom je ukazal, naj zemljo upustostijo in naj lakota pomori nehalnežne ljudi. In zgodilo se je po volji Velikega duha. Vode so pričele usihati, polja so pričela veneti in daleč naokrog ni bilo videti nič drugega kot golo rjavo zemljo, brez žioljenja v svojih nedrih.

Ljudje so se ustrašili trdega srca Velikega duha, romali so na visoko goro, da bi si izprosili milosti in z njo tudi kruha. Toda srce Velikega duha je ostalo trdo. Na goro so pričele romati tudi živali, da bi se jih Veliki duh usmilil o tegobi in težavi. In tudi njihova pot je bila zaman.

Človek je sedaj odozeval izpred svoje kolibe še psa, morda bo on preprosil vladarja sveta in rešil žioljenje na zemlji. Zlakoteni pes se je ponižno orgel pred noge mogočnega

boga in s cvilečim glasom prosil in prosil, dokler se ga ni usmilil.

Vendar je bilo na zemlji odslej drugače kot nekoč. Zemlja je rodila skopo, roji kobilic no večkrat neusmiljeno uničevali polja, suša je mnogokrat iztisnila iz zemlje zadnjo kapljico vlage in žioljenje je zopet umiralo.

Tudi klas pšenice ni bil več tolikšen kot prej. Kajti ko je pes molodopal pred nogami Velikega duha, mu je od napora in vročine moel je gobca jezik. In Veliki duh je ukazal, naj bo pšeničen klas tolikšen, kolikor moli psu jezik iz gobca. Tako se je tudi zgodilo.

Zato je odslej dobro dajati psu v zahvalo kušček kruha, saj bi brez njega ostala zemlja prazna in pusta in na njej ne bi nikoli več zadihalo novo žioljenje.

Ob Novem letu naše čestitke in pozdrave z najboljšimi željami vsem občanom, prebivalcem Obmurja in rojakom v tujini!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
MESTNI KOMITE ZKS
MESTNI ODBOR SZDL
MURSKA SOBOTA

Mnogo uspehov v novem letu želi svojim odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim znancem

KOLEKTIV
»MLEKOPROMETA«
MURSKA SOBOTA

Zveza sindikatov Jugoslavije
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
Murska Sobota

želi vsem sindikalnim podružnicam okraja Murska Sobota mnogo uspehov pri izvrševanju novih nalog v letu 1955.

Vsem odjemalcem, ustanovam, šolam, dobaviteljem in poslovnim prijateljem
ZELIMO SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955!

Delovni kolektiv knjigarne in papirnice
»DOBRA KNJIGA«
MURSKA SOBOTA

Nudimo vam veliko izbiro revij, knjig in vseh šolskih in pisarniških potrebščin.

s svojimi gradbišči in stranskimi obrati

čestita ob NOVEM LETU 1955 vsem svojim investitorjem in odjemalcem!

ROJAKOM V TUJINI ZELIMO SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1955.

BOHAR JOSIP

krojaštvo in konfekcija
MURSKA SOBOTA, Titova cesta 9
 (na dvorišču evang. cerkve)

želi vsem svojim strankam in prijateljem

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1955.

BRATA JUG
STAVBENO
IN GALANTERIJSKO
KLEPARSTVO

MURSKA SOBOTA
 izvršuje vsa v kleparsko stroko spadajoča dela solidno in poceni. Poslovnim in ostalim prijateljem srečno in uspehov polno
NOVO LETO 1955.

GOSTINSKA ZBORNICA

za okraj MURSKA SOBOTA

želi vsem svojim članom in delovnim kolektivom uspešno in srečno novo leto 1955.

MESTNA HRANILNICA -
KOMUNALNA BANKA - Murska Sobota

Telefon 141

Bančni rač. 641-305-1

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun in jih ugodno obrestuje.

Vlagatelji so nezgodno zavarovani pri DOZ-u za slučaj delanezmožnosti ali smrti pri nezgodi.

Naloženi denar je vedno in brez odpovedi na razpolago.

Dodeluje kredite in izvršuje vse bančne posle točno in kulantno.

Daje v finančno stroko spadajoča pojasnila.

Za obveznosti banke jamči Ljudski odbor mestne občine Murska Sobota s svojo davčno močjo.

VLAGATELJEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ZELIMO SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955.

K novemu letu 1955 čestita vsem delovnim kolektivom, poslovnim prijateljem in prebivalstvu Obmurja

»ZIDAR«

gradbena obrt
MURSKA SOBOTA

Opravljamo vsa gradbena dela v zadovoljstvo investitorjev in naročnikov!

»AGROMERKUR«

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE
MURSKA SOBOTA

PRODAJAMO: umetna gnojila, semena, zaščitna sredstva vseh vrst za kmetijstvo, kmetijske stroje, les, živino, jajca, perutnino, divjačino itd.

Posebej opozarjamo na naš na novo ustanovljeni odsek, ki bo kupoval in prodajal izdelke **DOMAČE OBRTI!**

Želimo vsem odjemalcem in dobaviteljem, posebno pa kmetijskim zadrugam, obilo uspehov v novem letu 1955

DELOVNI KOLEKTIV

ZDRAVILIŠČA »RADENSKA SLATINA«

(zdravilišče in eksploatacija)

želi vsemu delovnemu ljudstvu srečno in uspehov polno
NOVO LETO 1955!

Tudi v novem letu bomo stremeli za tem, da čimbolj
zadovoljimo naše cenjene goste in odjemalce!

Mnogo sreče, zadovoljstva in obilo uspehov pri gradnji
socializma želijo ob Novem letu 1955 vsemu prebivalstvu občine

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
OBCINSKI KOMITE ZKS
OBCINSKI ODBOR SZDL

LJUTOMER

Slaščičarna „TRIGLAV“

LJUTOMER

(ALIJEVIĆ DJABIR)

želi vsem cenjenim odjemalcem in dobaviteljem
SREČNO NOVO LETO 1955

TRGOVINA Z ŽIVILI IN GOSPODINJSKIMI POTREBSČINAMI
»NADA« - LJUTOMER

Zagotavljamo svojim odjemalcem, da se bomo v novem
letu — kakor dosedaj — trudili, da jih bomo čimbolj zadovoljili
in jim preskrbimo čimveč cenenege blaga!
Srečno Novo leto 1955!

KOLEKTIV

VSEM SVOJIM OBČANOM,
DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN USTANOVAM

želi
srečno in zadovoljno
NOVO LETO 1955

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
SLATINA RADENCI

Srečno in uspehov polno leto 1955 želi vsemu de-
lovnemu ljudstvu okraja Ljutomer, kakor tudi vsem
delovnim kolektivom Jugoslavije, ki se bore za iz-
gradnjo socializma v naši domovini

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
OKRAJNI KOMITE ZKS
OKRAJNI ODBOR SZDL
L J U T O M E R

TRGOVSKI DOM

»ZARJA«

LJUTOMER

VELIKA IN PESTRA ZALOGA MANUFAKTURNEGA,
GALANTERIJSKEGA IN SPECERIJSKEGA BLAGA PO
ZMERNIH CENAH!

Tudi v novem letu bomo skušali v boju za čim
nižje cene naše potrošnike kar najbolj zadovoljiti.

Vsem odjemalcem in dobaviteljem želimo srečno
in uspehov polno novo leto 1955!

DELOVNI KOLEKTIV

„STEKLO - BARVE“

TRGOVINA S STEKLOM IN KEMIKALIJAMI LJUTOMER

želi srečno Novo leto 1955 vsem odjemalcem in dobaviteljem!
KOLEKTIV

OB VSTOPU V NOVO LETO 1955 ŽELI

**OKRAJNI ZAVOD
ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE
LJUTOMER**

vsem delovnim ljudem okraja Ljutomer mnogo zmag
pri graditvi socializma!

„ŽELEZNINA“

trgovina z železnino in tehničnim materialom - LJUTOMER

Prizadevamo si, da so cene našega blaga čim nižje!
Srečno in uspehov polno leto 1955!

KOLEKTIV

USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955

želi cenjenim odjemalcem
in poslovnim prijateljem

KOLEKTIV

KRIŽEVSKKE OPEKARNE

z obrati LUKAVCI in BORECI

NASI IZDELKI SO KVALITETNI IN POCENI!

DELOVNI KOLEKTIV

KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA

BELTINCI

želi prebivalstvu Obmurja, posebno pa kmetovalcem,
zadružnikom, in našim poslovnim prijateljem

**v novem letu 1955 kar največ zadovoljstva
in uspehov!**

Z NAČRTNIM OBDELOVANJEM ZEMLJE
BOMO POVEČALI BLAGINJO NASIH LJUDI!

Elektrika - pomočnik Prekmurcev

1. januarja bo minilo 9 let, odkar je bil v Prekmurju ustanovljen obrat Državne Elektrarne Slovenije s sedežem v Murski Soboti. Do takrat sta obstajali Mestno električno podjetje v Murski Soboti in Mestno električno podjetje v Dol. Lendavi. Obe podjetji sta bili ustanovljeni v stari Jugoslaviji in sta zaposlovali le nekaj ljudi. Stanje elektrificiranosti je bilo zelo majhno, saj je bilo leta 1939 elektrificiranih komaj 1900 gospodarstev, kar znaša 10%. Tako stanje je do cela razumljivo, saj kapitalistični družbi ni bil napredek naših ljudi pogodu, ker so le iz zaostalih krajev dobivali ceno delovno silo. Istočasno pa so se jim obetali premajhni zaslužki od elektrifikacije podeželja.

Osvoboditev izpod okupatorjev je našla v Prekmurju le štiri kraje z električnimi napravami. To je bila istočasno tudi 19. obletnica izvršene elektrifikacije v Murski Soboti. Se istega leta je zasvetila luč v Martjancih. Osvobodilni borbi — borbi zoper mračnijaštvo — in ljudski oblasti smo dolžni zahvaliti, da lahko danes slehernemu pokažemo plod našega znoja — naših rok.

Pet elektrificiranih krajev z 2537 odjemalci, 18,74 km daljnovodov, 5 napajalnih transformatorskih postaj in 37,07 km omrežja so prvi podatki v naših osnovnih sredstvih.

DES je sklenil biti iniciator borbe zoper zaostalost naše vasi in njegovi uspehi so bili kaj kmalu vidni: čez eno leto je beležil 2,2% porast elektrificiranih gospodarstev. Tudi naslednje leto se je ta borba nadaljevala in za 2,15% povečala število odjemalcev. Gradnja daljnovoda od Murske Sobotne do Lendave je zahtevala od kolektiva obilo napora. Sočasno pa so v nekaterih vaseh (n. pr. v Dobrovniku) celo javno sklepali, da jim elektrika ni

potrebna. Skoraj enako je bilo na Tišini, kjer so elektriko povezovali s skupnimi kotli. Zato beležimo ti dve leti le napredek 0,4 in 0,6%. Nekaj takih posledic se nam pa odraža še v letu 1950, ko smo zaradi planske delitve materiala in nezainteresiranih merodajnih forumov dosegli zopet le 1,3% povišanje elektrifikacije naših gospodarstev. V letu 1951 smo zvišali število odjemalcev za 858 ali 4,6% in tako je bilo ob koncu šestih let 4636 gospodarstev v 34 krajih in zgrajenih 21 transformatorskih postaj. Napredek v elektrifikaciji je znašal 24,4% ali v primeri z letom 1939 239%.

Leta 1952 je družbeni plan LRS zagotovil finančna sredstva za gradnjo razdelilne transformatorske postaje v Murski Soboti, ki naj bo osnovni temelj nadaljnje elektrifikacije podeželja. Kolektiv tokrat že preimenovanega podjetja Elektro Maribor je prevzel nase veliko nalogo: z lastnimi močmi in brez tujih strokovnjakov zgraditi ta objekt. Ob zaključku leta je bila postaja v surovem stanju gotova — zidali so jo Sogradovi zidarji. Mi smo pa začeli za postajo pripravljati nove odjemalce. Marsikdo se je nad nami hudo iznesel, nam očital nerealnost planiranja in prevelike obljube, toda dejstva govore drugače. Kolektiv 32 delavcev in uslužbencev je nspel zvišati število novih odjemalcev za 633 ali 3,2%.

V letu 1953 je prispela oprema iz tujine in sedaj smo začeli z montažo, a hkrati smo gradili daljnovode, napajalne transformatorske postaje in omrežja. Porast elektrificiranosti znaša to leto nekaj manj (2,2%), ker je postaja bila provizorno priključena šele jan. 1954.

Leti 1953 in 1954 sta bili za kolektiv velika preizkušnja, saj je bilo potrebno povečati število zaposlenih, iz kvalificiranih delavcev pa

vzgojiti mojstre in specialiste, ki bi lahko samostojno opravljali večja dela. Istočasno pa je bilo nujno zagotoviti večji dotok materiala, ki nam še danes predstavlja glavno oviro za hitrejši razvoj. Vse mogoče zapreke je bilo potrebno premostiti, se marsičemu privaditi, da bi vloženo delo predstavljalo čimvečjo družbeno korist.

ključil elektrifikacijo druge občine in dokončal svojo veliko razdelilno transformatorsko postajo v Murski Soboti. Poleg vseh teh velikih del pa kolektiv ni pozabil na vzdrževanje in obnovo svojih naprav. V letu je opravil pri vzdrževanju in predelavah 40.000 delovnih ur. Glavna naloga kolektiva je kupovati, prenašati in prodajati električ-

upoštevati našega pomočnika RTP, ki nam omogoča hitrejšo lokacijo napak in samo defektnemu delu prekine dobavo. Znatno pa smo pripomogli tudi s planskimi odklopnimi ob nedeljah in tako smo zamenjali na 35 km daljnovodov 77 drogov.

Te devetletne izkušnje so nam pomagale najti najhitrejši način elektrifikacije. Samo z organizacijo več vasi v en elektrifikacijski odbor je možno pospešiti delo, saj že stari rek pravi, da je v slogi moč. Kompleksna elektrifikacija, če jo tako imenujemo, traja približno 3 leta in jo delimo v tri stopnje:

a) prvo leto se izvrše vse priprave, kot so n. pr. gradnja transformatorskih postaj in sečnja drogov, ki morajo biti eno do dve leti posekani, če hočemo doseči njihovo normalno življenjsko dobo 20 do 30 let;

b) drugo leto zgradimo daljnovode, jih opremimo z izolatorji in žico ter začnemo postavljati drogove za omrežje;

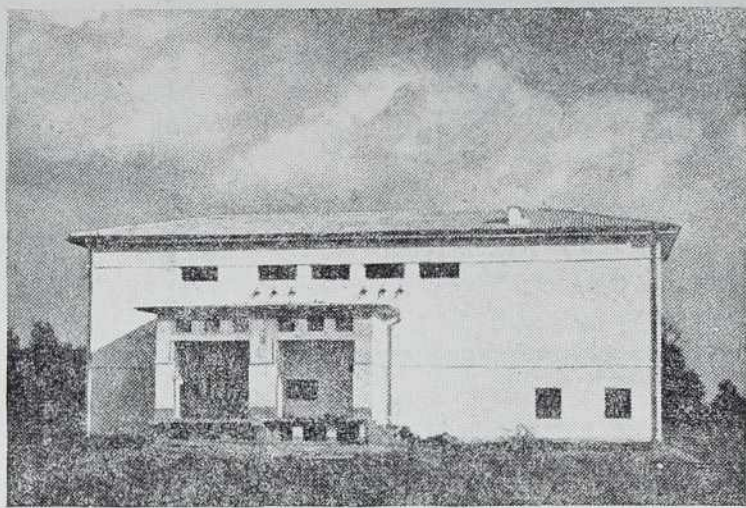
c) tretje leto se dogradi omrežje in izvršijo priključki.

Tri leta so sicer dolga, vendar je potrebno dobro premisliti in pripraviti delo, da je vloženi trud tudi najbolje poplačan. Za 10. obletnico našega poslovanja v okviru Elektro Maribor okolica namerava kolektiv v Murski Soboti doseči elektrificiranost 50%, kar pomeni, da mora povišati število elektrificiranih gospodarstev na 9500 in to za 479 več kot letos.

S to obvezo ponosno stopamo v novo leto in ob tej priliki želimo vsem svojim sodelavcem in odjemalcem uspeha polno leto 1955.

Elektrika — borec za napredek človeškega blagostanja!

Kolektiv »Elektro« Maribor okolica — obrata v M. Soboti

Poslopje velike transformatorske razdelilne postaje v Murski Soboti

Elektriko ljudstvu je postalo živo geslo, ki so ga delavci in namesčenci s skrajnimi naporu uresničevali. In res. Število odjemalcev smo povišali za 8,7% in tako beležimo sedaj elektrificiranost 38,5%.

Dan republike je DES-ov kolektiv praznično praznoval, saj je za-

no energijo. Tudi te naloge ni zamenjal, saj je inkaso 99,8%. 0,2% tvorijo zaostankarji, ki so gospodarske organizacije in državne ustanove, katere preko NB poravnajo svoje račune. Brez dvoma nas zelo skrbi, kako zagotoviti našim odjemalcem stalno dobavo energije brez večjih prekinitev. Tu moramo

50 LET OPEKARNE V PUCONCIH

Ob vznožju goričnega dela Prekmurja, v sredini naše pokrajine, leže Pucenci, daleč naokoli znani kot zelo napredna vas. Tu je takratni zidarski mojster v Murski Soboti, Ratkol, leta 1905 položil pri-

izvodnja premajhna, razvoj in potrebe pa so terjale vedno več. Tako je bil leta 1947 postavljen nov agregat za izdelavo zidne opeke, ki lahko v eni uri izdelava nad 2500 kom., vsa opekarna pa je bila elektrifici-

zišča in razne druge izboljšave.

Vendar je kljub vsem naštetim novim pridobitvam še mnogo neresenih problemov v delovnem procesu opekarnice. Krožna peč s svojo zmogljivostjo ne more predelati tiste količine, ki jo dnevno izdelajo. Tako morajo nežgani izdelki čakati na žganje do takrat, ko ni več surove proizvodnje, kar zaradi nepotrebnega vskladiščenja zvišuje proizvodne stroške. Manjkajo tudi lope za sušenje opeke.

Podjetje je zaprosilo za 9 milijonov investicijskega posojila, s katerim bi odpravili razne pomanjkljivosti. Podaljšali bi krožno peč za 4 celice, s čemer bi zelo povečali proizvodnjo, postavili bi nove lope, uvedli izdelavo raznih votlih opek,

namesto dosedanjega prevažanja surove opeke po sušilnicah bi uvedli transportni trak, kar vse bi tudi zboljšalo kvaliteto naših izdelkov. Ker so nam bili odobreni samo 3 milijoni, bomo s tem zneskom postavili dve 40 m dolgi lopi, kupili transportni trak, odrezalno mizo za izdelavo votlakov in ksims plošč, za katere je veliko povpraševanje.

Tudi te delne izboljšave bodo močno dvignile proizvodnjo, tako bomo lahko zadovoljili naše naročnike.

V 50-letnem obratovanju je podjetje večkrat menjalo svoje lastnike. Leta 1953 je končno v podjetju zagospodaril delavec. Delovni kolektiv je v času, odkar je prevzel opekarno v upravljanje, dokazal,

da jo zna voditi in upravljati, da zna gospodariti, da se zna boriti za izgradnjo socializma v naši domovini.

OPOZORILO

Obveščamo vsa gradbena podjetja in ostale potrošnike na področju Murske Sobotne, da bomo sklopili pogodbe in sprejemali naročila za zidno opeko od 2. januarja do 15. januarja 1955.

Naknadna naročila ne bomo upoštevali.

Uprava

Srečno in uspešno novo leto 1955!

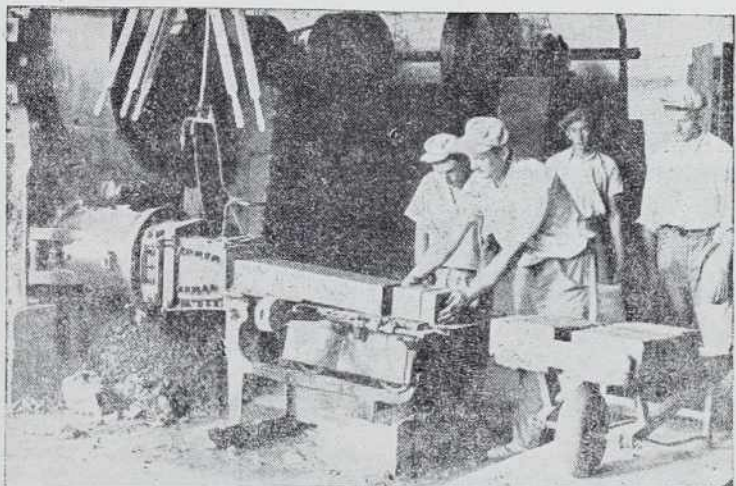
Delovni kolektiv

Iz prekmurske zemlje kvasijo in žgejo kakovostno opeko. Na sliki: glinokop v Pucencih.

ve temelje današnji opekarni Pucenci. Sicer so tudi pred tem izdelovali v Pucencih opeko, in to tako, kakor je še danes v navadi, predvsem v goričkem delu Prekmurja pri kmetih, kjer opeko izdelajo do-

rana, kar je največja pridobitev. Postavljene so bile nove lope za skladiščenje surove zidne opeke in podaljšane sušilnice, tako da je bil spremenjen ves dotedanji zastareli delovni proces.

Pod rokami pridnih pucenskih opekarjev dobiva opeka svojo obliko. Pomagajo jim tudi stroji.

ma, seveda ročno, jo zložijo v kopic in zažgo z drvmi.

Prihodnje leto bo torej preteklo 50 let, odkar obstoja Opekarna Pucenci. V teh 50 letih obstoja opekarnice se je tudi to mnogo spremenilo, največje spremembe pa so nastale po osvoboditvi. Vse do leta 1947 so zidno opeko izdelovali ročno, kar je vsekakor prepočasno, a pro-

Leta 1948 je prišel iz opekarnice Boreci v opekarno opekarski mojster tov. Straus, ki je po svojih mnogoletnih izkušnjah uvedel razne novosti, s katerimi so proizvodnjo izboljšali in poenostavili. Dokaz skupnega prizadevanja vodstva opekarnice, delavskega sveta in celotnega kolektiva so nove samokolnice z gumijastimi kolesi, betonirana vo-

NOVOPOROČENCI!

Ce nameravate kupiti pohištvo ali radio, morate dobro premisliti, kje kupite najbolj kvalitetno in najceneje!

IN KJE JE TO?

PRI ZNANEM TRGOVSKEM PODJETJU

»TEHNOPROMET«

MURSKA SOBOTA TRG ZMAGE ST. 1.

Največja izbira:

pohištva — radio aparatov — športnih potrebščin — elektroinstalacijskega materiala

Vsem odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim prijateljem želi uspešno in srečno novo leto 1955 KOLEKTIV

Tekstilna trgovina

„IZBIRA“

MURSKA SOBOTA

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem želimo srečno in uspešno novo leto 1955!

V naši poslovalnici boste tudi v bodoče postreženi z najbolj kvalitetnim manufakturnim blagom po zmernih cenah!

KOLEKTIV

TRGOVINSKA ZBORNICA

za okraj MURSKA SOBOTA

želi vsem svojim članom, delovnim kolektivom, ustanovam, posebno pa našim rojakom v tujini

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1955.

Pšenico, krompir, grahorico in plemensko živino kupite ugodno in v dobri kvaliteti pri

Kmetijskem gospodarstvu
OZZ TOPOLOVCI

Srečno novo leto 1955!

KOLEKTIV

Kmetijska zadruga

Cankova

želi vsem svojim članom, odjemalcem in dobaviteljem srečno NOVO LETO 1955!

Poslužujte se našega odkupnega odseka, ki odkupuje vse vrste kmetijskih pridelkov.

Ob novem letu 1955

čestita svojim odjemalcem
in dobaviteljem

PODJETJE ZA IZDELOVANJE ŽIČNIH
IN PLOČEVINASTIH IZDELKOV

»ŽICA« LJUTOMER

Posegajte po naših priznanih žičnih
izdelkih!

Podjetja **STUDENČARSTVO
TESARSTVO
MLIN**

Križevci pri Ljutomeru

želijo delovnim ljudem in kolektivom uspehov polno novo leto 1955!

Naši izdelki so kvalitetni in poceni,
naše storitve kakovostne in po konkurenčnih cenah!

Občinska podjetja Slatina Radenci

državna trgovina - mlin
parna pekarna - mesnica

POSILJAMO PREBIVALSTVU OBMURJA IN NASIM ROJAKOM V TUJINI K NOVEMU LETU 1955, ISKRENE ČESTITKE!

Cenjenim odjemalcem in naročnikom se priporočamo in jim zagotavljamo, da jih bomo tudi v prihodnje poskušali čimbolj zadovoljiti.
KOLEKTIV

M L I N

OLJARNA

CEZANJEVCI

ZELI VSEM SVOJIM SODELAVCEM IN
ODJEMALCEM VELIKO USPEHOV V
NOVEM GOSPODARSKEM LETU 1955!

V našem obratu nudimo cenjenim odjemalcem vse vrste mlevskih izdelkov, olje in stranske produkte, po konkurenčnih cenah!

USPEHA POLNO NOVO LETO 1955

želi cenjenim odjemalcem, poslovnim prijateljem in podjetjem gradbene industrije

KOLEKTIV

**OPEKARNE
LJUTOMER**

**TOVARNA
USNJA
LJUTOMER**

želi vsemu delovnemu ljudstvu naše domovine srečno novo leto 1955 in mnogo uspehov pri izgradnji socializma!

KOLEKTIV

INDUSTRIJSKO PODJETJE

**»KONFEKCIJA«
LJUTOMER**

ZELI SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955
VSEM ODJEMALCEM, NAROČNIKOM IN DOBAVITELJEM!

Upravni odbor in delovni kolektiv

**KMETIJSKE ZADRUGE
GRAD**

ZELI SVOJIM ČLANOM, ODJEMALCEM IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO
1955

Vsem občanom, delovnim ljudem, kolektivom
in rojakom v tujini

želi srečno in uspešno novo leto 1955

**Občinski ljudski odbor
Grad**

Trgovina
z galanterijo

**»VESNA«
MURSKA SOBOTA**

GALANTERIJA
TRIKOTAŽA
PLETENINA
PERILO ITD.

Srečno novo leto 1955.

KOLEKTIV
INDUSTRIJE KOVINSKE GALANTERIJE

**»PANONIJA«
MURSKA SOBOTA**

ZELI vsem kolektivom sorodne stroke, ostalim kolektivom, naročnikom, odjemalcem, dobaviteljem in drugim poslovnim prijateljem srečno in uspešno novo leto 1955.

Obenem priporoča svoje kvalitetne izdelke: žveplavnike, razpršilce, trierje, stiskalnice za krompir, lijake, kavopražilce, predpečnike, peči na žagovino, posode za premog, razne grelce itd.

**MLINSKO PODJETJE
MURSKA SOBOTA**

Lendavska cesta 47

Telefon št. 57

Naši mlevski izdelki so prvostne kvalitete,
zato jih zahtevajte povsod in vedno!

Vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim prijateljem želimo srečno, uspešno novo leto 1955.

GOSTILNA

**PRI TOVARNI MESNIH IZDELKOV
MURSKA SOBOTA**

želi vsem svojim gostom, potnikom in izletnikom srečno in veselo novo leto 1955!

KOLEKTIV

Želimo delovnemu ljudstvu mnogo socialističnih uspehov in zmag pri svojem delu v letu 1955

Delovni kolektivi podjetij:

KAMNOSESTVO IN CEMENTNINE
VRBA
PEČARSTVO
RAFIMUS
URARSTVO
BLISK

Murska Sobota

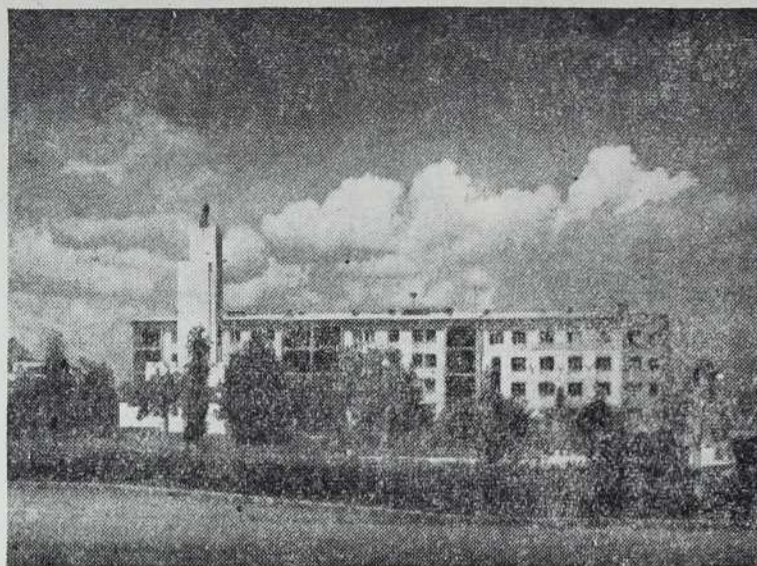
Tudi v novem letu se bomo trudili, da zadovoljimo naše stranke, naročnike in odjemalce!

V letu 1955 želimo vsem članom delovnih kolektivov
podjetij in ustanov ter ostalemu prebivalstvu Prekmurja

obilo sreče in mnogo uspeha pri nadaljnji socialistični graditvi

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR MURSKA SOBOTA

Obveščamo cenjene odjemalce in dobavitelje, da bomo s 1. januarjem 1955 preimenovali trgovsko podjetje »ZELEZNIČAR« v

Trgovsko podjetje »PREKMURSKI MAGAZIN« Murska Sobota

V naših poslovalnicah Murska Sobota, Rogaševci, Beltinci in Cankova bomo tudi v novem letu imeli pestro izbiro vseh vrst blaga po konkurenčnih cenah.

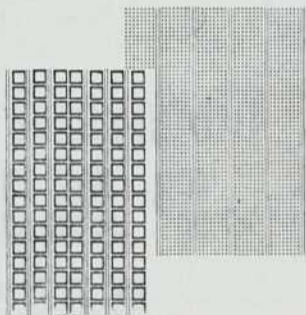
Z željo, da ohranimo tudi v bodoče dobre poslovne stike in zadovoljimo potrošnike, želimo odjemalcem in dobaviteljem uspehov polno leto 1955.

DELOVNI KOLEKTIV

Trgovina z manufakturnim blagom

»ZARJA«

MURSKA SOBOTA

VELIKA IZBIRA MANUFAKTURNEGA BLAGA
IN TEKSTILNE GALANTERIJE

Vsem cenjenim odjemalcem obilo uspehov in sreče v letu 1955!

KOLEKTIV

PROIZVODNJA KREMENČEVEGA PESKA PUCONCI

Mestni in krajevni ljudski odbori, poslužujte se naših stranskih proizvodov — sortiranega gramoza za posipanje cest!

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem čestitamo k

NOVEMU LETU 1955

KOLEKTIV

„RAFIMUS“

Radio in finomehanična delavnica
MURSKA SOBOTA

Radioaparat znamke RAFIMUS je
kvaliteten in poceni!

KOLEKTIV

KMETIJSKO GOSPODARSTVO RAKIČAN

Kupujte pri nas prvovrstne sadike iz naše drevesnice, semena in druge sortne pridelke!

Srečno in uspehov polno

NOVO LETO 1955!

UPRAVA

OPEKARNA NEMČAVCI

Naši izdelki so znani po kvaliteti
in zmernih cenah!

Vsem našim spoštovanim kupcem
in delovnim kolektivom želimo
mного uspehov pri socialistični iz-
gradnji naše domovine v novem
letu 1955!

DELOVNI KOLEKTIV

OBRTNO PODJETJE KLEPARSTVO IN VODOVOD MURSKA SOBOTA

Izvršujemo vsa vodovodna in v kle-
parsko stroko spadajoča dela solid-
no in po zmernih cenah!

Vsem delovnim ljudem naše domo-
vine želimo srečo in popoln uspeh
pri izgradnji socialističnega gospo-
darstva v letu 1955.

KOLEKTIV

SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955

Vam želi

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM BODONCI

Na zalogi imamo veliko izbiro tek-
stilnega in galanterijskega blaga,
usnje in železnino po ugodnih cenah

KOLEKTIV

KMETIJSKA ZADRUGA VADARCI

želi vsem poslovnim prijateljem,
odjemalcem in ostalemu prebival-
stvu Slovenije

SREČNO IN USPEHA POLNO
NOVO LETO 1955

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO

»POTROŠNIK«

MURSKA SOBOTA

Telefon: Računovodstvo 139
Komerčila 14
Skladišča 140

želi vsem dobaviteljem, odjemalcem in ostalim poslovnim prijateljem

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955!

Vsem dosedanjim odjemalcem zagotavljamo, da jih bomo tudi v novem letu poskušali popolnoma zadovoljiti, ostala trgovska podjetja in kmetijske zadruge pa vabimo, da si brezobvezno ogledajo pestro zalogo blaga v naših specializiranih skladiščih

MANUFAKTURA :: SPECERIJA :: GALANTERIJA :: ŽELEZNINA

OBČINSKA PODJETJA BELTINCI

STROJNA PLETILNICA
MLIN
ZAGA
KROJASTVO
STROJNO KLJUČAVNIČARSTVO
KOLARSTVO
KINO

Tudi v bodoče stremimo za tem, da zadovoljimo naše naročnike in kupce!

Dobaviteljem, naročnikom in ostalim poslovnim prijateljem želimo

SREČNO NOVO LETO 1955.

DELOVNI KOLEKTIV

Kmetijska zadruga - Moščanci

ODKUPUJEMO VSE VRSTE KMETIJSKIH PRIDELKOV.
PRODAJAMO GALANTERIJSKO, SPECERIJSKO
IN MANUFAKTURNO BLAGO.

Vsem odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim znancem želimo
uspešno novo leto 1955.

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE

MESNIH

IZDELKOV

MURSKA SOBOTA

Kmetijskim zadrugam, ostalim odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim znancem želimo srečno in uspešno novo leto 1955.

„AGROSERVIS“ Murska Sobota

Kroška cesta 46

želi kmetijskim zadrugam in ostalim cenjenim naročnikom
srečno in uspehov polno novo leto 1955!

Popravljamo strokovno motorna vozila, traktorje in kmetijske stroje!

KMETIJSKE ZADRUGE IN OSTALI KMETOVALCI!

Zdaj je čas za pregled in popravilo vaših strojev, da vas ne bodo našla spomladanska poljska dela nepripravljene!

UPRAVNI ODBOR
in
DELOVNI KOLEKTIV

**KMETIJSKE
ZADRUGE
ZENKOVCI**

želi
SREČNO NOVO LETO
1955

TRGOVSKO
PODJETJE »TRIBUNA«

trgovina z železnino in kemikalijami
LENDAVA

želi vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem
nove uspehe pri graditvi naše socialistične
domovine.

Oglejte si jo in prepričajte se
o naši pestri in ceneni zalogi!

Srečno in uspehov polno novo leto 1955 želijo vsem občanom
in ostalemu prebivalstvu Obmurja, kakor tudi vsem delovnim
kolektivom, ki se bore za izgradnjo socializma v naši domovini.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZKS

PUCONCI

TOVARNA OLJA - Slovenska Bistrica

odkupna postaja Murska Sobota

želi kmetijskim zadrugam in ostalim pridelovalcem oljaric uspešno in srečno
NOVO LETO 1955

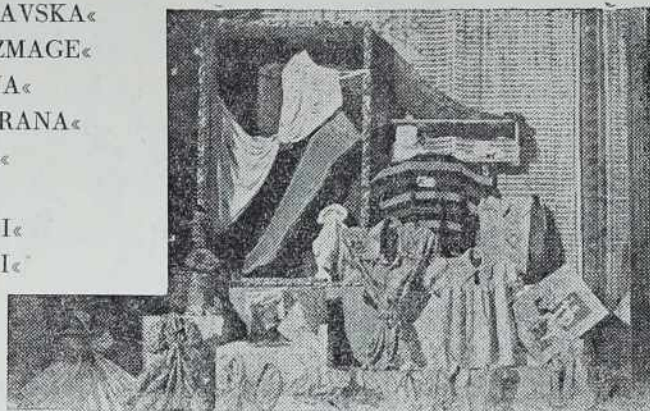
TRGOVSKO PODJETJE

»KOLONIALE«

MURSKA SOBOTA

Poslovalnice:

Špecerija »LEDAVSKA«
 Špecerija »TRG ZMAGE«
 Špecerija »HRANA«
 Špecerija »PREHRANA«
 »GALANTERIJA«
 »DROGERIJA«
 »DELIKATESA I«
 »DELIKATESA II«

Velika izbira kolonialnega blaga :: posode :: votlega stekla :: špecerijskega blaga : galanterije :: čistilnih sredstev :: usnjenih in ščetkarskih izdelkov :: nogavic :: klobukov :: igračk :: keramike :: kozmetike :: konzerviranega in svežega delikatesnega blaga ::

NIZKE CENE IN KVALITETNO BLAGO — JE NAŠE GESLO!

Naročnikom in dobaviteljem želimo srečno in uspešno

NOVO LETO 1955!

DELOVNI KOLEKTIV

GOSTINSKO PODJETJE
HOTEL

»POD
PLATANAMI«
MURSKA SOBOTA

želi vsem svojim obiskovalcem, gostom in dobaviteljem srečno in uspešno polno novo leto 1955! Novo leto pričakajte pri nas, kjer boste solidno postreženi z dobrimi jedili in pijačami!

Srečno in uspešno polno novo leto 1955 Vam želi

TRGOVSKO PODJETJE
»TOBAK«
MURSKA SOBOTA
in poslovalnica Lendava

Na zalogi imamo vedno veliko izbiro vseh vrst tobačnih izdelkov in vžigalic!

KMETIJSKA ZADRUGA

Z. O. J.

MURSKA SOBOTA

Zadružniki in ostali potrošniki! Kupujte v naših trgovskih poslovalnicah in mesnici! Uporabljajte naše stroje in vozila! Obiščite našo gostilno! Prodajte svoje kmetijske pridelke našemu odkupnemu odseku!

Srečno NOVO LETO 1955 želi svojim članom, odjemalcem in dobaviteljem

UPRAVNI ODBOR
in
DELOVNI KOLEKTIV

Miholič Evgen

gradbeni mojster

MURSKA SOBOTA

Štefan Kovača c. 29 Tel. št. 122

želi uspešno NOVO LETO vsem svojim naročnikom, investitorjem, poslovnim prijateljem in znancem!

Ljudski odbor mestne občine
LEDAVA
in mestne množične organizacije

čestitajo občanom in ostalemu delovnemu ljudstvu k NOVEMU LETU 1955 in mu želijo obilo uspehov v izgradnji socializma!

Splošna mehanika Lendava

popravlja motorje, gospodarske stroje — izdeluje razne predmete iz mehanične stroke kvalitetno in poceni!

Vem delovnim ljudem Obmurja želimo v letu 1955 nadaljnjih uspehov pri graditvi naše lepše bodočnosti!

KOLEKTIV

V letu 1955 želimo svojim odjemalcem in dobaviteljem mnogo uspehov pri nadaljnji graditvi naše socialistične domovine!

V naši poslovalnici nam bo tudi v novem letu glavni cilj:

VELIKA IZBIRA!
UGODNE CENE!
SOLIDNA POSTREZBA!

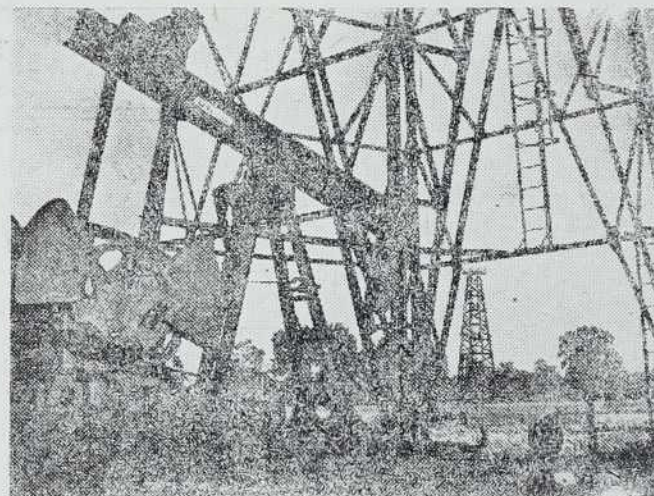
»PRETEKS«
trgovina s tekstilnim blagom
Lendava

MIZARSTVO LEDAVA

Izdajujemo vse vrste pohištva, opravljamo vsa stavbena in ostala mizarska dela po naročilu in na zalogo, solidno in poceni!

Želimo vsem naročnikom, odjemalcem in ostalemu prebivalstvu Obmurja novih uspehov pri izgradnji naše socialistične domovine v letu 1955.

KOLEKTIV

Delovni kolektiv
PROIZVODNJE

N
A
F
T
E

v LEDAVI

želi vsemu delovnemu ljudstvu Obmurja in rojakom v tujini uspehov in delovnih zmag v letu 1955!

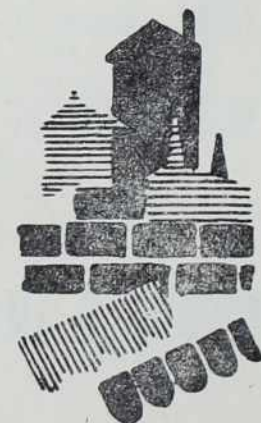
V letu 1955 želimo vsem graditeljem socializma v Titovi Jugoslaviji mnogo uspehov!

DELOVNI KOLEKTIV

GRADBENEGA OBRTNEGA PODJETJA

»Graditelj«
Beltinci

TOVARNA DEŽNIKOV - Lendava

čestita cenjenim odjemalcem, dobaviteljem in vsemu delovnemu ljudstvu k NOVEMU LETU 1955 ter jim želi v tem letu obilo uspehov!

DELOVNI KOLEKTIV

Cestni promet v soboškem okraju

Dne 3. XII. 1954 je imel svet za notranje zadeve svojo redno sejo, kjer so člani sveta obravnavali prometne zadeve v okraju in poplaval ter borbi proti njim. Smatramo za koristno in potrebno, da seznanimo čim širši krog ljudi s prometno problematiko našega okraja. Objavljamo danes nekatere zadeve, o katerih se je seji govorilo.

V PREKMURJU IMAMO 10 km CEST I. REDA

55 km II. in 341 km III. reda. Cestno omrežje je torej, kar se dolžine tiče, še kar zadovoljivo. Stanje cest je srednje dobro. Lahko bi pa bilo še boljše, če bi ne bilo težav, ki ovirajo redno in pravilno vzdrževanje. Na naših cestah je nad 200 ostrih ovinkov, ki so nepregledni, in mnogo ovinkov, ki so sicer pregledni, a so le velika ovira za cestni promet. Prvi so stalna nevarnost za promet in se tam lahko vsak hip pripeti prometna nesreča. Stevilna križišča, kakor tudi nagle vzpetine pri mnogih mostovih in propustih so tudi velika ovira za redno promet. V okraju je 10 križišč cest z železnico, od katerih so le tri zavarovane, sedem pa ne, čeprav so ceste zelo prometne. Pri tem mislimo na ceste I. in II. reda. Občinske in poljske niso vštete.

SLABI MOSTOVI

in teh ni malo, tudi ovirajo normalen promet. V okraju je 16 lesenih mostov v takem stanju, da nikakor več ne odgovarjajo. O varnem prometu tu ni niti govora. Na nujna popravila še čaka 29 mostov. Med vojno je bilo več mostov porušeni. Za prvo silo so zgradili lesene,časne mostove, ki pa morajo po skoro desetih letih še vedno služiti javnem prometu. Ti časni mostovi, a tudi več drugih, je zgrajenih tako, da je takoj za mostom ali pa pred njim oster ovinek, kar seveda močno ovira reden in varen promet. Na posredovanje tajništva za notranje zadeve je bilo letos popravljenih nekaj mostov, nekaj jih je pa bilo na novo zgrajenih.

CESTNA SIGNALIZACIJA

je, čeprav še ne popolnoma, vsaj na cestah II. reda in na prioritetnih cestah urejena. Stanje od lanskega leta se je zelo izboljšalo. Žal pa je treba povedati, da nekateri ljudje na vasi in otroci ne znajo ceniti važnosti cestnoprometnih znakov. Te namerno ali slučajno uničujejo, otroci deloma tudi iz nevednosti. OLO — uprava za ceste cestno signalizacijo še urejuje in bo verjetno do spomladi večina cest že opremljena s potrebnimi cestnimi znaki.

MOTORNÁ VOZILA

so v zelo slabem stanju. Več kot polovico jih je že preživela svojo življensko dobo. Biti pa še morejo v prometu, ker ni možnosti, da bi nabavljali nova. Motorna vozila na splošno ne ogražajo cestnega prometa, kajti organi prometnega voda iz Maribora in krajevnih organov LM skrbijo za red. Nekaj kazni, tudi ostrejših in odvzem vozniskih knjižic, je izpometovalo nekatere lakomiselne soferje. Večji problem je s traktorji, ki jih le delno opravljajo poklicni soferji, čeprav nižjih kategorij in mlajši soferji. Mnogokrat vozijo traktorje uslužbenci in funkcionarji kmetijskih zadrug, ki so lastnice teh vozil. Taki vozači seveda nimajo potrebne kvalifikacije. V Soboto sicer ne upajo, a v svojem domačem okolišu pa ogražajo cestni promet.

VPREZNA VOZILA

ki jih je največ, razmeroma najbolj ovirajo reden in varen promet na cestah. Radi vozijo po sredini ceste ali pa po levi strani, če je ta boljša. Sele v zadnjem hipu preganjajo konje ali krave v pravo stran. Vodiči so pogosto otroci, starčki in žene, ki cestnih predpisov sploh ne poznajo, veliko

krat pa vprege ne obvladajo. Ponoči vozijo brez luči, posebno v jeseni, ko imajo kmetje veliko opravila na poljih, ki so od doma oddaljena tudi po eno uro ali celo več, se pozno v temi ali celo ponoči vračajo domov, seveda brez luči. Tajništvo za notranje zadeve je že večkrat opozorilo občine na te nedostatke, a bo treba še več storiti.

ZIVINA,

ki gre na pašo, je prav poseben problem v našem okraju, posebno še v vaseh bivšega lendavskega okraja ob madžarski meji. Večsah jo goni pastir, večkrat pa gre kar sama po vsej cesti. Pogosto nastane ob takih prilikah mučen položaj, ko se krava noče izogniti na stran in beži pred avtomobilom naprej po cesti. Do nedavnega smo se morali boriti s tem problemom v sami Lendavi. No, sedaj je ta zadeva tu že tudi urejena.

V okraju je okrog 20.000 koles. Večina jih je stalno v rabi. Redka železniška in avtobusna mreža k temu nujno sili. Mnogo delavcev in uslužbencev, a tudi dijakov se dnevno vozi na svoje službeno mesto, odnosno dijaki v šolo. Večina kolesarjev se drži cestnega reda. Kot povsod pa se najdejo tudi med kolesarji, posebno med mlajšimi otroci, ki se na cestne predpise povžigajo.

TUDI O PESCIH

je treba kaj povedati, saj jih je na naših cestah radi goste naseljenosti vedno dovolj. Največ je pa otrok, ki hodijo v šolo in domov. Radi se obešajo na vozove in avtomobile, kar je že večkrat povzročilo nesreče. Tudi za avtomobili, vozovi in kolesi tekajo. Z odraslimi vred pa prav radi, vsaj zdi se tako, tik pred vozilom prečkajo ceste, ne da bi pogledali levo in desno, če ne pride kako vozilo.

SOFERJI

so poglavje zase. V zvezi s prometnimi ovirami bi jih ne bilo treba niti omenjati, saj imajo vsi predpisano kvalifikacijo z več ali manj dolgo prakso. Velika večina se svoje važne odgovornosti tudi v polni meri zaveda. Soferska služba je v splošnem zelo naporna. Pogosto je treba zgodaj na pot, ko še vse sladko spi, drugič pa se vračajo pozno ponoči neprespani domov. Vozila so stara in izrabljena. Večja in manjša popravila morajo soferji sami kar na cesti opraviti. Prehrana na poti je tudi

Delavska Lendava bi morala imeti večji vpliv na kmečko okolico

Tudi člani SZDL v Lendavi so pregledali svoje letošnje delo. V organizacijo je včlanjenih 665 občanov ali 65 odstotkov volilnih upravičencev; od tega ena tretjina Slovencev, dve tretjini pa Madžarov. V drugem polletju je število članov naraslo za 60, vendar na občnem zboru s tem uspehom niso bili docela zadovoljni, saj je odstotek še vedno premajhen v primerjavi z nekaterimi prekmurskimi vasi, ki so v tem pogledu bolj napredovale. V mestu je šest rajonskih organizacij. Žal se pri reševanju raznih gospodarskih problemov niso dovolj uveljavile. Največ je bilo letos storjenega na prosvetnem področju. Člani SZDL so dejavno sodelovali na številnih proslavah, na veličastno partizansko zborovanje na Ostrožno je odšlo 200 ljudi, našli pa so tudi 200 prostovoljnih dajalcev krvi. Mnogo več pozornosti bi morali posvečati življenju v sindikalnih podružnicah, ki so v zadnjem času dokaj pasivne, in odigrati pomembnejšo vlogo pri upravljanju podjetij, kar se je posebno očitno pokazalo v nekem trgovskem podjetju, kjer je neki član kolektiva pri-

več ali manj težavna zadeva. Utrujen od dolge in naporne vožnje si marsikateri sofer išče odhoda in počitka v gostilni. Ni čuda, če si ob taki priliki privoščijo kozarec vina ali pa tudi več in da postane okrepčilo z alkoholom že navada, ki se ne da z lepa odpraviti, je pa lahko usodna pri vožnji za soferja in sopotnike. Priznati moramo, da je soferjev, ki so vdani alkoholu malo in vedno manj. Tajništvo za notranje zadeve vodi tozadevno evidenco. Da soferji manj pijejo, se popolnoma vzdržijo uživanja alkoholnih pijač in vozijo v treznem stanju, je precejšnja zasluga njihovega združenja, ki se je zelo trudilo, da vzgoji trezne vozače.

VOZACI AMATERJI

so za varcu promet na cestah velikokrat zelo nevarni. Osnovne pojme za vožnje z motornimi vozili so si pridobili v kratkih tečajih. Svojih stalnih vozil nimajo in le poredkoma vozijo. Dobre prakse si tako ne morejo pridobiti. Zato zahtevamo od njih, da so pri vožnjah skrajno previdni in absolutno trezni.

O prometnih nesrečah oz. nezgodah, ki jih je bilo letos v okraju že 29, pa prihodnjic.

Občni zbor Zveze borcev v Radgoni

Dne 16. decembra se je vršil v Radgoni občni zbor Zveze borcev, ki pomeni prelomnico dela te organizacije. Dosedanja mladenost bo po sklepu zbora zamenjala aktivno sodelovanje vsega članstva za uresničenje njenih nalog. Sicer je Zveza borcev tudi dosedaj delala, le premalo uspešno je bilo njeno delo na političnem polju. Organizacija je imela v preteklem letu 191 članov. Je pa še mnogo bivših borcev, ki niso vključeni v organizacijo, čeprav so sodelovali, deloma posredno, v borbi proti okupatorju. Člani so imeli 4 masovne sestanke, odbor pa 9 rednih sej. Priradili so tombolo, ki je dala 156.000 din dobička. Več otrok so poslali na taborjenje v Crikvenico. Za občinski praznik so borci organizirali veliko razstavo. Skoraj vsi člani Zveze borcev so se

kril čez pol milijona dinarjev. Tudi mladi na potrebuje več pomoči in vzgojnih napotkov. Prihodnje leto naj bi dobila prostore za svoje sestanke. Organizacija SZDL bi morala biti dovolj povezana z drugimi množičnimi organizacijami, društvi in ljudskim odborom, njen vpliv pa bi moral biti bolj občuten tudi v kmečki okolici.

V razpravi se je oglasil republiški poslanec tov. Fram in v svojem govoru poudaril, da doslej na sestankih SZDL niso razpravljali tudi o delu ostalih organizacij, čeprav bi to morali večkrat storiti. Govoril je tudi o pogojih za ustanovitev komun v Prekmurju in jim obrazložil, kakšno vlogo bodo imele pri družbenem upravljanju v gospodarstvu.

Člani so se tokrat posebno zanimali, kako je prišlo do tako velikega primanjkljaja v Trgovskem podjetju. Vzgojna predavanja bodo v prihodnosti v večjem številu obiskovali. Na kraju so izvolili svoje vodstvo, v katerem so zastopniki vseh množičnih organizacij.

Pozdravi naših fantov - vojakov

Precej časa je že minilo, odkar smo zapustili svoj domači kraj in vstopili v ponosno JLA, v kateri služiti je čast vsakega mladega fanta.

Ob Novem letu želimo domačim krajem mnogo uspehov in pozdravljamo svoje starše, brate, sestre, sosede, vaščane, domače fante in dekleta.

Pišejo iz Sarajeva, V. p. 3945-2. Stefan Gomboc iz D. Slaveč, Ivan Krauthaker iz Dokležovja in Franc Prelec iz Salovec.

Svoje čestitke in želje ob Novem letu pošilja mladini M. Sobote, delovnemu kolektivu »Panonije«, svojim znancem in tovarišem Stefan Seruga, V. p. 5600, Pula.

Svojim staršem, sorodnikom, prijateljem, prijateljicam in znancem pošiljam ob Novem letu najboljše želje, pozdrave in čestitke vojakom JLA, in sicer:

Iz Titograda Grah Alojz in Jožef iz Korovec ter Hari Karel, Andrejci; iz Gostivara, V. p. 5536, so poslali pismo o svojem življenju in delu ter pozdrave domačim Kralj Stanko, Zerovinci; Zamuda Stanko,

udeležili ljudskih praznikov na Ostrožnem in v Lendavi.

Skoraj vse članstvo je vključeno v Strelsko družino. Za nabavo strelskih potrebščin je organizacija tudi prispevala svoj delež. Člani so sodelovali v vodstvu predvojske vzgoje, predavali so in jim sploh vsestransko pomagali. Bilo je tudi več predavanj za dijake in učence radgonskih šol. Skoraj 15% članstva je vključeno v ZKS, vsi pa v SZDL. V zadnjem času dela članstvo zelo intenzivno pri sestavljanju kronike borb proti okupatorju na tem področju in zbira sredstva za spomenik v Radgoni. Zveza borcev je sicer že imela svojčas približno 500.000 din, a se je ta vsota v času reorganizacije OLO delno uporabila za druge namene. Zaradi tega je republiški odbor ZB obljubil za spomenik večjo vsoto. Po sklepu zbora bo organizacija Zveze borcev v naslednjem letu izvršila naslednje naloge: s predavanji, kjer bo le prilika, prikazala veliko delo borcev za osvoboditev domovine, da ne pridejo v pozabo, tesno sodelovanje s predvojsko vzgojo in strelsko družino, materialno in moralno bo skrbela za vojne sirote, zgraditi namerava spomenik v Radgoni, poskrbela in uredila bo prostor za muzej, ki se bo nanašal na NOB, organizirala sestanke ZB po naseljih v območju mestne občine. Poleg teh glavnih nalog se je ZB zadala še več manjših, ki jih bo izvedla v bodoče. Dosedanje delo ZB in imena novo izvoljenih članov nam jamčita, da bo organizacija te naloge tudi izvršila.

Nekaj o Križevcih v Prekmurju

»Res lepo je pri nas v Križevcih.« Tako slišiš od marsikaterga, če ga pot zanese v Križevce v Prekmurju. Vas je lepa in precej velika, hiše pa so raztepane po »sezah« na več gričih. Pod križevsko občino spadajo še Kančevci, Ivanovci, Lončarovci, Košarovci, Panovci, Kukec in Domanjševci, ki je pretežno madžarska vas.

V prejšnjih časih je tudi od nas odhajalo mnogo ljudi v tujino »s trebuchom za kruhom«, ker doma ni bilo dovolj zasluzka. Se danes je ponekod preveč delovne sile in morajo na sezonsko delo, so pa tudi primeri, da je pri hiši premalo delavcev in kmetija propada.

Tako je danes še mnogo naših rojakov v tujih deželah. In mnogi se radi spominjajo svoje prve domovine, kjer si v socialistični družbi gradimo lepšo in srečnejšo prihodnost.

Po osvoboditvi smo tudi pri nas dosegli lepe in vidne uspehe. Socialistična misel je že dobila globoke korenine. Vendar pa nas čakajo še velike naloge, posebno v našem kmetijstvu.

Občinski ljudski odbor in občinski odbor SZDL se skupno trudita, da bi vse probleme in težave čimbolj uspešno rešila in da bi predvsem dosegli množično zanimanje med ljudstvom za njihovo reševanje. Pri nas se še tudi ni razvila prava družbena kritika in kontrola.

Kmetijske zadruge postajajo vedno močnejši družbeni činitelji. Toda dosedaj so se le preveč omejele na trgovino in odkup, posamezni odseki pa niso docela izvršili svojih nalog. Naši kraji sodijo med sadjarske, a le nekaj kmetov že obnavlja sadovnjake. Strojna obdelava zemlje je težka, ker je ta preveč razkosana. Naš kmet izkoristi s svojo skrbnostjo skoraj slaherno bilko trave, ker sicer ne bi bila živinoreja tako razvita.

NA CESTI IZ SOBOTE PROTI CRNELAVCEM

gradijo čez razbremenilni kanal nov most, ki je bil že zelo nujno potreben. Vozila in pešci uporabljajo sedaj zasilni most. Na obeh straneh mosta so ostri ovinki. Da se ponoči v temi ne bi zgodila kakšna nesreča, je nekaj časa svetila luč, ki je pa ni več. Zeleti bi bilo, da se luč zopet namesti. Nešteto delavcev in delavk se zgodaj zjutraj, še v temi, vozi ali hodi peš na delo v Soboto, veliko se jih pa zvečer vrača, ko je že zopet tema. Ti vsi in tudi vozači raznih vozil, bi luč, ki bi jim razsvetljevala most ter ovinke, prav toplo pozdravili.

Zernova; Dokl Franc, G. Radgona; Siško Franc, Okoslavci; Furjan Franjo, Banovci; Flajšman Janez, Libanja; Gorčan Henrik, Apače; Grašič Jože, Zerovinci, in Dobrave Ivan iz Čmureka; iz Kopra čestitajo Marič Geza, Bodonci, Potočnik Karel in Sočič Bela iz Vadarec; Vučko Viktor, Gaberje; Benček Stefan, Zenkovec; Kuzma Ludvik, Puževci; Vogrinčič Viktor, Domanjši; Vogrinčič Karel, Kraše; iz Kumanova, LR Makedonija, pozdravljajo Sirec Viktor, M. Sobota; Kovač Ludvik, Ratkovec; Gene Janez, Mostje; Koštrič Franc, Lendava; Fujs Franc, Sodišinci; Horvat Avgust, Beltinci; iz Han Pijesaka, V. p. 9234-9, se oglašajo Poredoš Franc, Beltinci; Gjerkeš Franc, Kamovci pri Dobrovniku, in Hrvatini Franc iz Kobilja; v Skoplju, V. p. 2477, so se svojih rojakov spomnili: Berden Stefan, Filovci; Gasar Stefan, Bogojina; Horvat Drago, Lipovci; Horvat Peter, Dankovci; Hozjan Franc, Crensovci; Tratnjek Mirko, G. Bistrica; Vuček Ludvik, Strukovci, in Glavač Stefan iz Beltince; vsele praznike domačim vošči tudi vojak Bukovič Bela, V. p. 5980-18, Bačka Topola, Vojvodina, od tam tudi pozdravljata Sabo Evgen, D. Slaveč, in Zakač Ludvik, Stanjevci, ki služita v Kuštilju, V. p. 8795, Banat; z Niša, V. p. 3071, želijo srečno novo leto: Merklin Franc, Vadarci; Ritlop Mirko, Crensovci; Rogan Alojz, Sodišinci; Nemeč Martin, Filovci; Nemeč Jožef, Pertoča; Lapaša Mirko, Krog; Kepe Stefan, Gaberje; Horvat Jožef, Dolga vas; Kozar Vendel, Cepinci; Sadl Jožef, Tišina; iz V. p. 2477, Skoplje, pišejo in pozdravljajo: Reček Jožef, Pertoča; Toplak Jožef, Nedelica; Curič Mera, Cankova; Perš Stefan, M. Sobota; Heran Osman, Fokovci; Mogoši Jožef, Kančevci; Glavač Stefan, Beltinci; Gorkiš Stefan in Sobočan Stefan, Nedelica; Casar Stefan, Bogojina; iz Skoplja, V. p. 4235, se še oglašajo: Vratar Ludvik, ruhač, Kutoš Zoltan, Carni Viljem, Kuhar Stefan, Grabar Leopold, Hlebec Alojz in Horvat Matija.

Uspel nastop vojakov na proslavi JLA v M. Soboti

Predzadnji ponedeljek, 21. decembra, je bila v Murški Soboti svečana akademija, posvečena 15. obletnici rojstva naše ljudske Armade. Dvorana v Domu »Partizan« je bila nabit polna soboškega občinstva.

O pomenu velikega praznika je govoril komendant garnizije in major JLA, v kulturnem programu pa so nastopali soboška godba in folklorna skupina vojakov. Dijakinja Srednje ekonomske šole je občuteno recitala partizansko pesem. Zasluzen aplavz so želi vojaki z srbskimi in makedonskimi plesi.

Naši gasilci z slovengoriških vrhov

STAVESINCI

Naše gasilsko društvo je najstarejše v tej okolici. V zadnjih letih je doseglo prav dobre uspehe. V svoje vrste je privabilo precej mladine. Tudi javno so večkrat nastopili, čeprav nimajo brizgalne. Letos so nekoliko zaostali zaradi trenj med starejšimi in mlajšimi člani; prvi namreč podcenjujejo delo in predloge drugih, ki stremijo za tem, da bi se življenje v društvu odvijalo skladno z našo družbeno ureditvijo. Napake pa hočejo odpraviti že na prihodnjem občnem zboru in obračunati z zagovorniki starega in preživelega. Enega člana so poslali v podčastniško šolo.

V naši vasi imamo tudi izobraževalno društvo. Je precej agilno in so njegovi člani letos že večkrat nastopili na domačem in sosednem odru. Tudi letošnji zimski čas bodo dobro izkoristili in naštdirali kakšno igro. Uredili bodo tudi svojo dvorano, da se bodo lahko v njej shajali in izobraževali. Letos so k dvorani priključili še ostrežje za oder.

Tudi v boju za električno smo zmagali. Z združenimi močmi smo v rekordnem času postavili drogove in kmalu je zagorela električna luč. Prihodnje leto nameravamo z delom nadaljevati v ribovskem predelu, tako da bo vsa vada dokončno elektrificirana.

JANZEV VRH

Posnemanja vredno je naše gasilsko društvo. Člani so zelo enotni in disciplinirani. Pri svojem delu žanjejo uspehe. Društvo je prevzelo in upravljanje zadržni dom, ki ga bodo primerno preuredili v orodnišče. Letos so se tudi strokovno in praktično izpopolnjevali; svojo sposobnost so pokazali zlasti pri zadnjem požaru na Ptujski cesti. Motorno brizgalno imajo vedno pripravljeno, da lahko naglo priskočijo na pomoč.

VESTI IZ GABERJA

Pri nas obiskujejo dekleta tečaj za izvenarmadno vzgojo. Dvakrat na teden se zberejo v šoli. Predavajo dobri strokovnjaki. Tečaj obiskujejo same Madžarke in jim predavatelji posredujejo potrebno znanje v njihovem jeziku. Našli so 22 slušateljic iz vasi in okolice.

Imajo tudi pouk v prvem letniku kmetijske gospodarske šole. Zanimivo je, da je med slušatelji 75 odstotkov mladenk. Fantje bi se morali bolj potruditi in spremeniti zanje neugodno razmerje. V šolskih klopih sedijo Slovenci in Madžari, zato je tudi potrebno, da jim predpisano snov obelodanijo v obeh jezikih.

Z naglico se bliža novoletna jelka. Navada je že, da starejši ljudje tokrat razveselijo svoje malčke. Nekaj takega hočejo doseči tudi gaberški učitelji, ki pripravljajo zanje prvi program lutkovnega gle-

OREHOVCI

Manj aktivno pa je društvo v sosednih Orehovcih. Stari veterani ne skrbijo dovolj za razvoj in napredek društva. Imeli so sicer več prireditev, vendar jim ni nobena prinesla dobička, zato nimajo sredstev, da bi lahko primerno uredili svoj dom. Tudi za motorno brizgalno premalo skrbijo. Prihodnje leto nameravajo v društvo povabiti več mladih vaščanov.

IZUD „M. Kranjec“ se zahvaljuje . . .

mariborski tekstilni tovarni, tekstilni tovarni Tržič, tovarni dekorativnih tkanin Ljubljana, ki so mu ob praznovanju 20-letnice »Ljudske pravice« poklonile tekstilne ostanke za izdelavo kulis in zastorov ter za podarjenje knjige Cankarjevi založbi, Mladinski knjigi, Državni založbi Slovenije in Okrajnemu odboru Ljudske prosvete.

Drobne iz Ljutomera

Kljub slabemu vremenu je bil običajen decembrski »kvaterni« sejem dobro obiskan. Prišlo je mnogo prodajalcev in kupcev. Tudi trgovine so zabeležile mnogo večji promet kot običajno.

Pred kratkim je bil občni zbor članov Zveze borcev. Poročilo je bilo soglasno sprejeto. Novo vodstvo bo v prihodnjem letu mnogo bolj skrbelo za otroke padlih borcev. Pogovarjali so se tudi o določitvi občinskega praznika in postavitvi spomenika žrtvam okupatorja iz vsega okraja.

Moški pevski zbor DPD Svoboda je pripravil koncert umetnih in narodnih pesmi. Koncert je bil v sredo, 29. decembra zvečer.

Na letošnje silvestrovanje, ki bo v domu Partizan, se prireditelji že vneto pripravljajo. Obeta se pester zabavni spored. Igrala bo dobra domača godba.

Ali mladinski aktiv v Krogu res popušča pri svojem delu?

Pri tekmovanju ob 35. obletnici SKOJ si je kroška mladina priborila 4. mesto v streljanju in diplomu kot priznanje, da je med najboljšimi aktivimi v soboški občini. Potem so pa nameravali uprizoriti igro »Dekle z rožmarinom«, a niso uspeli. Nekaj časa je mladina še redno hodila k vajam, pozneje je pa vse nekam zaspalo. Tudi drugo delo zastaja. Kje je vzrok? Menda nekatera osebna trenja med mladinci, ki jih bo na nekakšen način pač treba odpraviti, da bo delo zopet normalno steklo in da bo kroški aktiv zopet na vidnem mestu. Saj mladina je voljna prijeti za delo. Zaveđa se, da je splošen dvig v izobrazbi važen za skupnost, njej sami pa še posebej zelo koristno.

Dražbeni oklic

Dne 4. februarja 1955 ob 8. uri bo pri sodišču v sobi št. 21 dražba nepremičnih zavezancov Jožeta Fürsta iz Kroga in sicer 55/896 v.l. št. 97, 17/224 v.l. št. 216, 1/70 v.l. št. 225 in 15/112 v.l. št. 454 vse k. o. Krog.

Cenilna vrednost 21.540 din, varščina 2.200 dinarjev, najmanjši ponudek 14.500 dinarjev.

Okrajno sodišče v Murski Soboti dne 18. decembra 1954.

Kmetijske delavce

za rigolanje vinogradov in druga kmetijska dela

sprejme v službo KZG Jarenina pri Mariboru.

Akordno delo — plača po dogovoru!

Uprava KZG Jarenina pri Mariboru

Mesarskega pomočnika

sprejme s 1. II. 1955 v službo KMETIJSKA ZADRUGA KRIŽEVCI V PREKMURJU

Plača po dogovoru.

Obvestilo

Ker se Kmetijska zadruga z o. j. Predanovci združi s Kmetijsko zadrugo Murska Sobota, pozivamo vse dolžnike in upnike

da do 15. I. 1955 poravnajo svoja plačila, oziroma predložijo terjatve. Po navedenem roku ne bomo upoštevali nobenih naknadnih prijav.

Upravni odbor Kmetijske zadruge z. o. j. PREDANOVCI

KMETIJSKA ZADRUGA ČRENŠOVCI

razpisuje mesto

upravnika

kmetijskega posestva in dveh trgovskih obratov.

Pogoji: Dokončana popolna srednja kmetijska šola in praksa v trgovskem poslovanju. Prednost imajo tisti, ki imajo prakso tudi že v kmetijskem gospodarstvu.

Plačo določimo s kolektivno pogodbo

Kmetijska zadruga Črenšovci

Jugoslovanska loterija Poročilo o žrebanju srečk 61. kola

23. decembra 1954 v Bački Topoli

Srečke, ki se končajo s spodaj označenimi številkami

so zadele dobitek dinarjev

4190	6.000,—
4910	6.000,—
8750	8.000,—
1860	10.000,—
0428100	10.000,—
0665640	300.000,—
1	100,—
5681	10.100,—
56951	50.100,—
77721	50.100,—
0665641	10.100,—
065	2.000,—
3853	5.000,—
6855	6.000,—
74	500,—
2774	4.500,—
0596924	10.000,—
0995	4.000,—
5255	5.000,—
6085	8.000,—
3255	30.000,—
0596925	200.000,—
6	100,—
76	500,—
86	400,—
876	5.400,—
1506	5.100,—
0596926	10.100,—
0589686	10.400,—
57	500,—
9787	4.000,—
0627907	10.000,—
0672057	10.300,—
0589687	500.000,—
98	1.000,—
67598	101.000,—
0589688	10.000,—
0428098	11.000,—
0627908	200.000,—
0672058	200.000,—
9059	4.000,—
9499	4.000,—
4859	20.000,—
0627909	10.000,—
0672059	10.000,—
0665659	10.000,—
0428099	1.000.000,—

Vozniki amaterji!

Ce vam z 31. XII. 1954 preteče veljavnost voznških dovolenj, morate do 5. I. 1955 podaljšati svojo voznško legitimacijo!

K prošnji za podaljšanje morate priložiti zdravniško spričevalo uradnega zdravnika (dr. Sedlaček M. Sobota, dr. Gruškovič Lendava); vse ostale takse odpadejo.

Kdor do predpisane roka ne podaljša legitimacije na Tajništvu za notranje zadeve pri OLO Murska Sobota — mu bo razveljavljena.

Avto-moto društvo Murska Sobota

Zaradi opustitve čevljarke delavnice prodamo v četrtek dne 6. I. 1955 ob 9. uri dopoldan v prostorih občine Videm ob Ščavnici

razno čevljarstvo orodje in 2 čevljarstva stroja

(Singer levoročni in Koch)

OBCINSKI LO Videm ob Ščavnici

V zneskih za izplačilo so vezani dobitki že upoštevanji. Dobitke izplačujemo samo po uradni žrebni listi.

Dobitek 101.000 dinarjev je zadel srečka št. 0167598, ki je bila prodana v Mariboru.

Najlepše novoletno darilo je srečka po prvem planu, ki bo žrebano 10. januarja! Plan št. 1 predvideva mnogo več in večjih dobitkov!

Sadna drevesa

(jabolka, hruške, breskve itd.) imamo v vsaki izbiri in količini na zalogi!

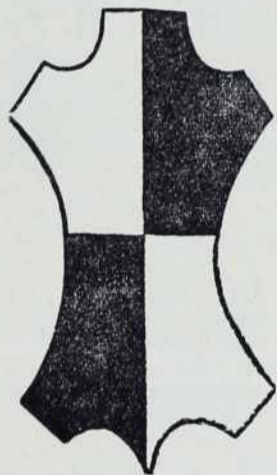
Naročila sprejemamo do 15. januarja 1955

»AGROMERKUR«, M. Sobota trgovina na Titovi cesti.

Pozor! Pozor! Pozor! Pozor! Pozor!

Kmetijske zadruge! - Trgovska podjetja!

Vse vrste spodnjega in zgornjega usnja, čevljarke potrebščine in drugi material iz usnjarske stroke kupite po TOVARNIŠKIH CENAH in v PRVOVRSTNI KVALITETI v novo odprtem skladišču

»USNJE« MURSKA SOBOTA

Štefan Kovača ulica 16

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Vsem odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim prijateljem želi srečno in uspešno polno novo leto 1955

KOLEKTIV

Vsem občanom, delovnemu ljudstvu Obmurja in rojakom v tujini želimo srečno in uspešno polno novo leto 1955

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR
OBCINSKI ODBOR SZDL
OBCINSKI KOMITE ZKS

PROSENJAKOVCI

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR
OBCINSKI ODBOR SZDL
OBCINSKI KOMITE ZKS

GORNJI PETROVCI

Vsem prebivalcem občine Gor. Petrovci in okolice želimo obilo uspeha in napredka v novem letu 1955!

STROJNO PLETILSTVO PROSENJAKOVCI

POSEGAJTE PO NASIH KVALITETNIH IN CENENIH IZDELKIH!

Svojim odjemalcem in dobaviteljem želimo srečno in uspešno novo leto 1955.

DELOVNI KOLEKTIV

GOSTILNA PRI GROZDU MURSKA SOBOTA

želi vsem svojim gostom srečno novo leto 1955

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR
OBCINSKI ODBOR SZDL
OBCINSKI KOMITE ZKS

KRIŽEVCI v Prekmurju

Svojim rojakom v tujini, občanom in delovnemu ljudstvu Obmurja želimo mnogo uspehov in sreče v novem letu 1955.

UPRAVNI ODBOR KMETIJSKE ZADRUGE Z. O. J. MURSKA SOBOTA

razpisuje mesto upravnika zadruge

Pogoj: kmetijski tehnik z najmanj 5 letno prakso v zadrugi.

računovodje zadruge

Pogoj: dovršena ekonomska šola in večletna praksa ali nižja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom in najmanj 5 let prakse.

upravnika

novoustanovljenega zadrugnega trgovskega podjetja

Pogoj: komercialist z dovršeno srednjo šolo, strokovnim izpitom in najmanj desetletno prakso v komercialni stroki ali z nižjo strokovno izobrazbo in najmanj 15 letno komercialno prakso.

računovodje podjetja

Pogoj: dovršena srednja ekonomska šola in večletna praksa ali nižja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom in najmanj 5 letno prakso.

Ponudbe sprejema Upravni odbor K. Z. Murska Sobota do 15. I. 1955.

UPRAVNI ODBOR

ROGAŠEVCI

Občni zbori SZDL so pokazali, da so nekateri dosedanja odbori zelo malomarno opravljali svoje dolžnosti. Tako med drugim niso skrbeli za opravljanje dolžnosti članov, niti za širjenje organizacije.

Kulturnoprosvedno delo se bo gotovo še bolj razmahnilo z ustanovitvijo občinske knjižnice, za katero je Ob LO nakazal 10.000 dinarjev, in po končani nadzidavi šole, ko bo izpraznjena dvorana, ki je sicer majhna, kaj pripravna za razne sestanke, tečaje in prireditve.

Potrebno bi bilo, da bi tudi mladina oživila svojo organizacijo, ne pa da še dosedaj ni izvedla volitev, niti ni pregledala svojega dela v tem letu. Čudno je to, da se navdušeno udeležuje raznih zabav, na sestanke pa ne prihaja. Tudi v šahovskem društvu so delavni člani le pionirji.

Nekoliko boljše stanje je v strokovno-izobraževalnih tečajih, kjer se mnogi zanimajo za predavanja in si tudi prizadevajo osvojiti metode sodobnega gospodarjenja.

K. G.

Nesreča nikdar ne počiva

Pazite na otroke! Vladimir Prkič, star šele dve in pol leti, je v hipu, ko ni nihče nanj pazil, padel v vrelo vodo in si hudo poparil obe nogi.

Neprevidno ravnanje z bencinom je spravilo Stefana Sobočana iz Brezovice, nakupovalca pri eksportnem podjetju v Čakovcu, v bolnišnico. Zdelo se mu je, da je petrolej slab in ga je hotel z bencinom izboljšati. Pri tem poslu pa je ravnal tako neprevidno, da se je mešanica vnela. Dobil je hude opekline na obeh nogah.

Nesreča v mlinu. 19 letni Jug Stefan od Grada je pri delu v mlinu imel opravka s transmisijskim jermenom. Jermen ga je zgrabil, zagnal pod kolo, ki mu je zlomilo obe nogi nad kolonom. Zdravi se v bolnišnici.

S tovrstnega avtomobila je padel 46 letni Stanko Pirš, kolarski mojster iz Podgradja. Avtomobil je bil zelo visoko s slamo naložen. Pirš je padel 3 metre globoko in utrpel težak pretres možganov in prelom lobanje.

Mlatilniška lokomobila je povzročila težko nesrečo. Ko so prevažali mlatilnico na drug prostor, je 59-letnemu kmetu Aleksandru Kranjcu iz Krncev tako nesrečno spodrsnilo na blatni cesti, da je prišel z roko med pogonski kolesi in so mu kolesni zobje gladko odrezali na desni roki razen palca vse štiri prste.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota obvešča:

ZAPISNIKI OBCNIH ZBOROV: Ponovno va-bimo delovna predsedstva, da zapisnike občnih zborov dostavljajo v dveh izvodih. Zapisnike je dostaviti v 8 dneh po zboru.

Srečno, veselo in uspehov polno novo leto 1955 želimo vsem članom, članicam, mladincem, mladincem in pionirjem. Istočasno se iskreno zahvaljujemo za trud in prizadevanje za izboljšanje požarnovarnostne službe v letošnjem letu. Pričakujemo, da si bo naše članstvo tudi v letu 1955 prizadevalo čestno izpolnjevati svoje dolžnosti in pomagati pri izgradnji naše socialistične domovine.

Iz pisarne OZ M. Sobota

ŠPORT

SOBOTA : GARNIZIJA 7:0 (4:0)

V čast rojstnega dne JLA sta se zadnje sredo srečali v M. Soboti nogometni enajstoričnici Sobote in Garnizije JLA. Vojško moštvo je bilo okrepjeno z rezervnimi oficirji in aktivnimi igralci Sobote in Rakičana.

Moštvo Sobote je sicer doseglo lepo zmago, vendar pa rezultat igre ni bil popoln odraz dogodkov na zelenem polju. Moštvo Garnizije ni bilo tako slab nasprotnik in je imelo dokaj časa celo pobudo v svojih rokah. Njegovi igralci pa so se po nepotrebnem izgubljali v pretiranih kombinacijah pred vrati nasprotnika in le malo streljali. Precejšen oreh jim je bila tudi obramba, posebno še Klajnsček in vratar, ki ga tokrat ni bilo moč ugnati. Napadalna vrsta Sobote pa je izkoristila vsako priložnost za gol. Visok poraz gre tudi precej na račun vratarjev; ko je bil namreč Horvat poškodovan, je moštvo Garnizije zamenjalo več branilcev mreže, vendar se nobeden ni obnesel.

Hladno vreme in razmočeno igrišče nista dopustila, da bi igralci pokazali svoje prave vrline. Gole sta dosegla: Horvat dva in Mauček pet.

PRIJATELJSKO SREČANJE ODBOJKARJEV PARTIZANA M. SOBOTA : SLOVENSKA BISTRICA 3:1

V nedeljo, 26. t. m., so v M. Soboti gostovali odbojkarji Partizana iz Slovenske Bistrice in se pomerili z domačini.

V srečanju, ki je bilo v telovadnici gimnazije, je zmagalo po boljši igri povsem zaslužen domače moštvo. Prvi niz je sicer minil v dokaj izenačeni igri, vendar pa so ga domači odbojkarji odločili v svojo korist. V drugem nizu pa so gostje z lahkoto osvojili edino točko. V nadaljevanju igre niso bili več dorusel nasprotnik domačim odbojkarjem in so močno popustili. Domače moštvo je bilo sicer boljše tako v obrambi kakor v igri na mreži. Bilo pa je premalo povezano.

Najboljši igralec v domačem moštvo in na igrišču je bil Skledar. Srečanje je vodil objektivno Titan.

Nekaj iz Lemerja

Zadnji četrtek je bilo pri nas predavanje o mleku in krmljenju živine. Zbralo se je precej vaščanov, ki so z zanimanjem sledili besedam predavatelja. Ta razgovor je bil potreben, saj mnogi tudi pri nas zelo malo skrbijo za higieno. Tako včasih oddajajo mleko, ki ni precejeno, poleg tega pa še mnogi prilivajo vodo. Nasvetoval jim je tudi, naj živini dajejo več močnate krme, s čimer bodo izboljšali kvaliteto mleka in živine same. Vaščani so pripomnili, da močnatih krmil ne morejo kupovati, ker so večkrat predraga.

Specerija

„PRESKRBA“ MURSKA SOBOTA

Zvezna ulica št. 4

Srečno in uspešno novo leto 1955!

Priporočamo se za nadaljnji obisk!

Obvestilo

Ribiško društvo Ljutomer obvešča svoje člane, da bo redni letni občni zbor dne 25. jan. 1955 ob 8. uri v prostorih Doma kulture v Ljutomeru.

Udeležba je za vse člane po društveni disciplini obvezna!

Pozivamo člane, da oddajo stare ribolovnice gospodarju ali odborniku najkasneje do 15. jan. 1955.

Ker zapadejo ribolovna dovoljenja z 31. dec. 1954, opozarjamo člane - ribiče, da je do izdaje novih ribolovnic vsak ribolov zabranjen.

Ribiško društvo Ljutomer

Razpis

Ribiško društvo Ljutomer razpisuje mesto

ribiškega čuvaja

Pogoji: starost od 25 do 40 let, neoporečna preteklost in zadostno znanje o ribiških predpisih.

Prošnji, ki jo naslovite na Ribiško društvo Ljutomer, priložite življenjepis, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in potrdilo o nekaznovanju.

Ribiško društvo Ljutomer

KOLARSKEGA POMOČNIKA z večletno prakso sprejemem takoj v službo. — Splošno kolarstvo Kraner Lovro, Ljutomer, Ormoška cesta.

SEJMI

OKRAJ M. SOBOTA: Beltinci v sredo, 5. januarja živinski sejem; Cankova v ponedeljek, 5. januarja živinski sejem; Dobrovnik v ponedeljek, 5. januarja živinski sejem; Grad v sredo, 5. januarja živinski sejem; Hodoš v četrtek, 6. januarja kramarski sejem; Križevci v sredo, 5. januarja živinski sejem; Lendava v torek, 4. januarja živinski sejem; Mačkovi v ponedeljek, 3. januarja živinski sejem (predviden za Novo leto, zato preložen zaradi praznika); Prosenjakovi v ponedeljek, 3. januarja živinski sejem; Pužavci v torek, 4. januarja živinski sejem; Salovci v sredo, 5. januarja živinski sejem; Tišina v sredo, 5. januarja živinski sejem; Turnišče v torek, 4. januarja živinski sejem; Turnišče v četrtek, 6. januarja svinjski sejem; Velika Polana v petek, 7. januarja živinski in kramarski sejem.

MALI OGLASI

ESPERANTO SE LAHKO NAUCITE z dopisnim tečajem. Prvo lekcijo pošlje proti predložitvi 50 din Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

ZENSKO PISARNISKO MOC sprejemamo takoj v službo. Pogoji: dokončana srednja ekonomska šola. — Tehnopromet, Murska Sobota, Trg zmage 1.

STEDILNIK, trocilindrski, za gostilno, menzo ali slično, zelo poceni naprodaj. — Matko Seršen, Ljutomer.

KMETIJSKO POSESTVO V LJUTOMERU naprodaj: zidana hiša s štirimi sobami, kuhinjo, shrambami, sanitarijem in tremi postranskimi prostori — hiša je podkletena s stiskalnico — gospodarsko poslopje, goveji hlev za pet glav živine, svinjski hlev, betonirano gnojšče, 5 ha 70 arov zemlje — 4 ha in 58 arov obdelovalne zemlje in 80 arov gozda. — Naslov v M. Soboti, trgovina »Pekoc«.

GOZDNE PARCELE v izmeri od 1/2 do 2 ha prodam. — Informacije daje iz prijaznosti Matija Žitek, Ljutomer, Prešernova št. 4.

SPALNICO, dobro ohranjeno prodam za 50.000 din. — Srečko, Murska Sobota, Mladinska 5.

MOTOR 6 KS, malo rabljen, montiran na vozičku, poceni prodam, Moravci 125 p. Martjanci

LESENO HISO, krito z opeko, v dobrem stanju, prodam brez zemljišča. Stefan Jošar, G. Petrovci št. 57

Takoj sprejemmo v službo

hlevarja

z večletno prakso pri upravljanju živine. Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje preskrbljeno. Posestvo Okrajne zadrudne zveze Ptuj

Tedenski koledar

NEDELJA, 2. januarja — Makarij
PONEDELJEK, 3. januarja — Genovefa
TOREK, 4. januarja — Angela
SREDA, 5. januarja — Simeon
ČETRTEK, 6. januarja — Mojmir
PETEK, 7. januarja — Lucijan
SOBOTA, 8. januarja — Severin

SPOMINSKI DNEVI

1. 1584 — Dotiskana Dalmatinova Biblija; 1942 — Objavljene temeljne točke OF; 1945 — Osvobodjena Crna gora; 1947 — V FLRJ je stopil v veljavo nov moderni zakon o socialnem zavarovanju.

2. 1942 — Na Koželjniku ustanovljen bataljon Ljube Serčerja.

3. 1942 — Padli v Begunjah na Gorenjskem prvi talci.

4. 1797 — V Ljubljani začele izhajati Vodnikove »Lublanske Novice«; 1944 — Prvi kongres slovenskih kulturnih delavcev na osvobojenem ozemlju.

6. 1910 — Ustanovljena Zveza socialistov na Balkanu; 1929 — Aleksander Karadjordjević je ukinitel Vidovdansko ustavo in uvedel diktaturo.

7. 1945 — Junaška borba komandanta Groge in njegovega bataljona na Pohorju.

8. 1819 — Umrli v Ljubljani pesnik Valentin Vodnik.

KINO

LENDAVA — od 31. decembra 1954 do 2. januarja 1955 ameriški film »Amerikane« v Parizu.

RADGONA — 1. in 2. januarja ameriški film »Tajni profesor« — 5. januarja ameriški film »Na nebu ni ceste« — 8. in 9. januarja ameriški film »Gurano de Bergerac«.

RADENCI — 1. in 3. januarja ameriški film »Hofmanove pripovedke« — 6. januarja ameriški film »Njeno življenje«.

GRAD — 2. januarja ameriški film »Gospa Buvaryjeva« — 9. januarja francoski film »Mesečnik Bonifacije«.

CEPINCI — 26. decembra italijanski film »Vrag vzemi slavo« — 2. januarja mehiški film »Viva Zapata«.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 31. dec. do 9. jan.

Koncem tekočega tedna in v začetku druge polovice prihodnjega tedna padavine. V ostalem suho, v jasnih nočeh mrz.

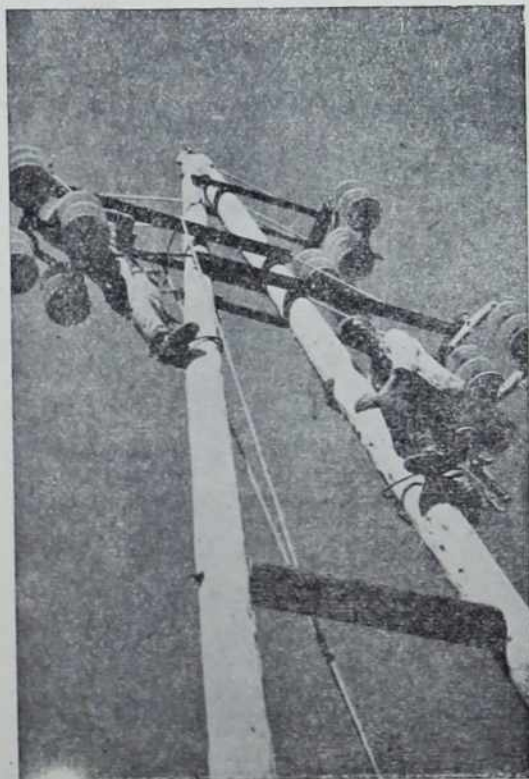
Močnejše ohladitve so možne okoli 30. decembra in okoli 3. jan.

ELEKTROGOSPODARSKA

»ELES«

SKUPNOST SLOVENIJE

Z UPRAVO V LJUBLJANI, HAJDRIHOVA ULICA 2-II, TELEFON 31-801

zdrružuje naslednja podjetja:

za proizvodnjo električne energije:

ELEKTRARNA BRESTANICA
ELEKTRARNA DRAVOGRAD
ELEKTRARNA FALA
ELEKTRARNA LOBNICA v gradnji
ELEKTRARNA MARIBORSKI OTOK
ELEKTRARNA MEDVODE
ELEKTRARNA MOSTE
ELEKTRARNA SAVA — KRANJ
SOSKE ELEKTRARNE
ELEKTRARNA ŠOSTANJ v gradnji
ELEKTRARNA TRBOVLJE
ELEKTRARNA VELENJE
ELEKTRARNA VUHRED v gradnji
ELEKTRARNA VUZENICA

za prenos in razdeljevanje električne energije:

ELEKTRO — CELJE
ELEKTRO — GORICA
ELEKTRO — KOČEVJE
ELEKTRO — KRANJ
ELEKTRO — KRŠKO
ELEKTRO — LJUBLJANA - MESTO
ELEKTRO — LJUBLJANA - OKOLICA
ELEKTRO — MARIBOR - MESTO
ELEKTRO — MARIBOR - OKOLICA
ELEKTRO — NOVO MESTO
ELEKTRO — SEŽANA
ELEKTRO — SLOVENJ GRADEC
ELEKTRO — TOLMIN
ELEKTRO — TRBOVLJE
ELEKTRO — ŽIROVNICA

Vsem odjemalcem in ostalim poslovnim prijateljem

uspešno in srečno novo leto 1955

DEDEK MRZ NA OBISKU

Spet se je oglašil Dedek Mraz. Pričakovali smo, da se bo pripeljal na sankah in da bodo kraguljčki prijetno cingljali nad zasneženo pokrajino, toda žal je moral letos sestiti v kočijo, čeprav si je že prej pripravil sanke. Kljub temu smo ga navdušeno sprejeli in pristrčno pozdravili.

V Soboto se je svečano pripeljal v ponedeljek, a je že v nedeljo skrivaj pokukal na mladinske čajanke... Skriva, ker še ni bil priprav-

zažarele rakete in se je mladež za hip zagnal drugam, si je malo oddahnil in si skrivaj obrisal potno čelo. Toda kljub temu je bil ves srečen in vesel; počutil se je nekam mladostno, čeprav je vedel, da bo moral še celi teden deliti številna darila in kdo ve, koliko obrazov še bo ozaril srečni smehljaj!

Z Dedkom Mrazom je v filmu prišel tudi Kekec in Rože in Tinkara, na odru jih je pozdravila Snežuljčica, obiskale so pionirje in cibabane lutke Kuža, Muca in čarobni klobuk, poleg tega jih je pa še Dedek pogostil na številnih čajankah.

Oh, to je bil teden veselja, lepote in radosti in sreče! Na glavnem trgu so jelke žarele v svetlobi mnogih žarnic, škripal je vodnjak na »čigo«, loputale so oknice na majhni koči, okoli vsega pa je bilo mnogo smeha in vzklikov razposajenih otrok, ki so v papirnatih vrečkah nosili svoja darila... Gotovo bo mnogim težko, ko se bo Dedek Mraz v četrtek poslovil in odšel v svojo daljino, bajno deželo... Upajmo, da nam čez leto ne bo zbolel in umrl.

Tudi drugod po Prekmurju so se že dolgo pripravljali na obisk Dedka Mraza. Otroke v Veliki Polani bi rad čim bogateje obdaril in zato so mu morali priskočiti na pomoč z nabiranjem prispevkov, kajti sam nima pravilne kokoši, ki bi mu znesla toliko zlatih tolarjev, kot jih rabi; zato pa obdaruje samo tiste, ki si darilo s svojim delom tudi zaslužijo. No, v Veliki Polani so mu precej nabrali in zato se vsem darovalcem najlepše zahvaljuje.

Oglasil se bo tudi v oddaljeni Kuzmi, kjer so mu učitelj, občinski in drugi odbori priskrbeli precej daril. Gotovo bo tudi s sabo mnogo prinesel, zato bo pa letos novoletna jelka še lepša kot lanska.

Eh, v Rogaševcih bo gotovo zelo lepo na Silvestrov večer in mika me, da bi z Dedkom Mrazom tudi jaz prišel med nje; gotovo bi me postrani gledali, ker jim ne bi prinesel nobenih daril. Nekoliko teh so pripravili vaščani, vsi se pa bodo nasmejali na »Veselem večeru«, ki

ga bo pripravil domači IZUD, prav tako se bodo zabavali ob komediji »Ljubezem in smrt«, se sprostiti ob nastopu pevskega zbora, a prepričan sem, da bodo ob igri »Jelka žarica« žareli tudi njihovi obrazi. Dedek Mraz pa bo obdaroval tudi starejše, seveda če so tega vredni.

Tudi v Puconcih bodo najbrž presenečeni, kajti mladina in učitelji pripravljajo lep sprejem ljubega Dedka Mraza, ki bo obiskal vsak kraj in vsako vas; seveda, darila pa bodo taka, kot so si jih pionirji in cibabani ter mladinci zaslužili! Zato pa prihodnje leto delajmo tako, da homo brez sramu sprejeli še večja darila, ki jih bo pripravil Dedek Mraz čez leto, ako ne bo bolehal zaradi naše lenobe!

Domala dve leti bo poteklo od tega, ko so v Radgoni ustanovili Delavsko prosvetno društvo Svoboda. V prijaznem obmejnem mestecu prebiva poleg obrtnikov tudi precej delavcev, ki so zaposleni v oprekarstvu in na vinogradniškem posestvu. Svoboda je bila namenjena predvsem njim, da bi se lahko v njej kulturno in prosvetno izživljali. Število aktivnih članov pa je kljub temu le malo naraslo. Pogrešajo predvsem aktivne člane iz delavskih vrst.

Kje so vzroki? Na prvem mestu je treba povedati, da sta se sindikalni podružnici v obeh podjetjih odločno premalo zavzemali za kulturno rast svojih članov. Se več! V sindikalni podružnici oprekarne se ogrevajo za kulturne prireditve mimo Svobode. Kakor da bi to društvo ne bilo torišče prosvetnega prizadevanja! Na vinogradniškem posestvu pa se niti s takimi poizkusi ne morejo pohvaliti. Pod okriljem Svobode deluje pet ali šest sekcij, vendar v nobeni - razen v folklorni - niso zastopani delavci. Ali potemtakem zasluži društvo ime delavsko?

Kulturno zaostale delavce je hotela imeti stara Jugoslavija, kajti z neukimi ljudmi je laže ravnati kot z izobraženimi. V novi Jugoslaviji pa za take težnje ne sme biti mesta, sicer bi upravljanje podjetij bilo v kaj slabih rokah. Sindikalne podružnice bi morale odločneje vplivati na člane, da bodo resneje mislili na svojo duhovno rast. Le tako bomo lahko dosegli, da bo marsikateri delavec po naporu delu rajši iskal zasluženi oddih v sekciji svojega prosvetnega društva kot pa v gostilnah.

Sprico tega je tudi težko pričakovati, da bo radgonska Svoboda pod sedanjimi pogoji

dosegla kakšne zavidljive uspehe v svojem kulturnem prizadevanju.

Člani društva, ki so povečini aslužbeni, delajo v več sekcijah hkrati, zato je samo po sebi umljivo, da cepitev moči ne more služiti njegovi kulturni rasti, saj je človek nazadnje le utrujen od neprestanih vaj.

Na bližnjem društvenem občnem zboru se bomo morali predurno pogovoriti o tem, kako privabiti v vrste članov tudi delavce, na kar bi se morale še posebej pripraviti sindikalne organizacije. Čas gre svojo pot naprej in le še malo je do takrat, ko bo polovica sezone že mimo. In kakšna škoda bo, če bo šla mimo brez vidnih uspehov!

Od delujočih sekcij je še najbolj marljiva pevska sekcija. Posebej je treba pohvaliti moške, ki so že ustanovili svoj zbor in se prvič uspešno predstavili na proslavi ob prazniku Republike. V tej delovni sezoni čakajo pevce velike naloge, saj bomo prihodnje leto praznovali 10-letnico naše osvoboditve, ko bo v Ljutomeru velika proslava v čast naši zmagi. Na pomnožitev zbora bodo morale misliti tudi pevke, sicer bo njihov kolektiv v kakovostnem pogledu nazadovalec, z njim pa tudi mešani pevski zbor. Dramska sekcija je že sredi decembra nameravala postaviti na oder Dva ducaata rdečih rož pod vodstvom tov. Beltramove, vendar pa se je nekaj zapletlo, tako da bo premiera šele v začetku prihodnjega leta. Tudi lutkarji so v začetku sezone prevzeli naše precejšnje obveznosti, ki pa bodo verjetno šle po vodi, če ne bodo takoj začeli s konkretnim delom. Mnogo je obetala folklorna skupina. Lani je žela prav lepe uspehe. Na poti do večjega uveljavljanja pa ji stojijo mnoge težave; za plese iz posameznih pokrajin naše domovine so ji namreč potrebni različni kostumi in narodne noše. Stroškov pa društvo ne zmore, največkrat niti za izposojnino. Ljudska univerza prireja vzgojna predavanja. Pred dobrim mesecem je njeno sezono odprl predsednik Zveze Svobod tov. Ivan Regent in privabil v dvorano množico poslušalcev. Sedaj se nam obeta drugo predavanje. Ljudski univerzi bi morali posvečiti več pozornosti, saj je ona še posebej poklicana za neposredno izobraževanje delovnega človeka. Prirejala naj bi pogostejša predavanja, tudi taka, ki ideološko oblikujejo delavca in nameščena.

Radgonska Svoboda je pred velikimi nalogami. Z dobro voljo in večjim zanimanjem pa jih bodo prebivalci mesta lahko uresnili v svojo in skupno korist.

-rko

V petek ob polnoči...

... V LENDAVI:

Delavsko prosvetno društvo Svoboda vabi delovne ljudi na prijetno silvestrovanje, ki bo 31. decembra od 19. ure dalje v kinodvorani Nafte.

Društvo bo prvič priredilo Veseli večer. Udeležence bomo presenetili z lepimi nagradami. Izžreban bo lahko vsakdo, ki se bo udeležil silvestrovanja. Vstopnice so že v prodaji! Igra prvovrstni jazz iz M. Središča. Med plesnimi odmori bodo nastopili lendavski humoristi.

... V M. SOBOTI:

Telovadno društvo »Partizan« vabi na veliko silvestrovanje, ki bo v petek, 31. decembra zvečer v dvorani telovadnega doma. Dobra kapljica, prvovrstna godba in šaljive točke.

... V LJUTOMERU:

Telovadno društvo »Partizan« je udeležencem letošnjega silvestrovanja pripravilo zanimiv šaljivi program, ki se bo odvijal med plesnimi odmori. Prvovrstna kapljica z domačih gor! Igrala bo priznana domača godba. Silvestrovanje bo v petek, 31. decembra zvečer. Pridite!

Knjige Prešernove družbe prodirajo na podeželje

Pred dnevi so se v Radgoni sestali poverjeniki Prešernove družbe z gornjega področja ljutomerskega okraja. Prišli so tudi knjižničarji in se v družbi s prvimi pogovorili o svojih uspehih in težavah. Letos so za knjige Prešernove družbe pridobili lepo število novih naročnikov. Radgonski poverjenik se lahko postavi s 145, poverjenik iz Čakove v videmski občini z 80 in radenski poverjenik s 60 rednimi odjemalci knjižne zbirke s koledarjem. Najmanj naročnikov so našli v Sčavnici in na Stari gori. Na tokratnem sestanku so sklenili, da bodo drugo leto povečali število naročnikov Prešernove knjige vsaj za 20 odstotkov, kar bo vsekakor prav dober uspeh.

Knjižničarji pa so poročali o svojem delu in stanju v svojih ustanovah; domala vsi so bili enodušni v tem, da je ta panoga kulturnoprosvetnega dela najbolj zastopljena, čeprav bi zaslužila največjo pozornost. Knjižnice dobivajo premalo gnotne in moralne pomoči; posebno kritično je stanje v Radgoni, kjer knjižnica še vedno nima takih prostorov, ki bi bili dostojni njenega poslanstva. -rko

Občni zbor krajevnega odbora RK v Radgoni

Občni zbor, ki se je vršil 17. XI., je bil le bolj slabo obiskan, morda zato, ker ljudje premalo cenijo človekoljubni namen delovanja RK. Društvo ima 510 članov. V tem letu je podarilo 10 veččlanskim družinam, ki žive v slabih socialnih razmerah, obleke in denarne prispevke. Nad 160 ljudi je dalo kri v zdravstvene namene, skupaj okrog 40 litrov. Društvo RK je opremilo ambulanto RK z raznimi potrebščinami. Za zgraditev studenca pri otroškem vrteu je društvo dalo 85.000 dinarjev. Zdravstveni aktivisti RK so v tečajih PLZ 149 oseb usposobili za sanitetno službo, pri izvenarmadni vzgoji 37 in po šolski liniji 46, kar je vsekakor prav lep uspeh. Naj-

aktivnejša pri tem delu je bila tov. Nežika Oman, ki je prejela od republiškega odbora RK pismeno priznanje, medtem ko je značko priznanja in pismeno priznanje OLO prejela že prejšnja leta.

Novi odbor si je nadel nalogo, da uredi finančno poslovanje društva. Društvo bo na več mestih uredilo primerne omarice RK. V območju bodoče komune Radgona bo nudilo društvu zunanjim organizacijam zdravstveno prosvetno pomoč. Prirediti namerava tudi več zdravstvenih predavanj za široke ljudske množice. Pomagalo bo tudi pri ureditvi studencev v predelih Črešnjevec in Polie.

SEPAVEC • zgodba o volku

PO OLAFU ASLAGSSONU
PRIREDIL V. DRŽAJ

101

Nelson je položil volkuljo na sedlo ter odjezdil s spremljevalcem proti domu. Vso pot sta molčala in oprezala. Od časa do časa sta zagledala temno postavbo Sepavca, ki jima je sledil v primerni razdalji.

»Ne bo je zapustil!« je veselo vzkliknil Gordon. »Ze davno sem bil prepričan, da je ne bo zapustil!« je pristavil Nelson. »Tako jo bo poiskal! In današnja noč bo moj!«

102

Malo volkuljo sta odložila v zapuščeni kolibi kraj poti. Dolge ure sta se zadržala v njej. Z zvijačo sta hotela ujeti Sepavca, če bi v svoji boli šel na led. — Ko sta odhajala, sta na vrata pritrdila preprosto napravo, ki naj bi vrata nenadoma zaprla. Past je bila iz težkega bruna, kratke deske in sprožila. Zaloputnila sta vrata...

103

Kmalu nato se je Sepavec približal hišici. Pred vrati se je ustavil. Čutil je, da je spremljevalka še vedno notri. Planiti je hotel k njej, pa ga je nevidna sila zadrževala... Ali samo za trenutek se je obvladal... divje je zbrzel za jezdecema. Pol milje jima je sledil, nato se je ustavil. Neki notranji glas mu je velel, naj se vrne k mrtvi tovarišici. In zdvijal je nazaj...

104

Pred vrati se je nekaj časa obotavljal, ko pa se je prepričal, da je volkuljica še vedno v kolibi, je začel mlo javkati... A bilo je vse zaman! Odgovora ni prejel. Samo veter se je zaganjal v podrtino, da je od časa do časa zajecalo med deskami. In kmalu nato je planil stari volk — skozi odprta vrata k mrtvi ljubljenci... Prvič v življenju je nepremišljeno ravnal.